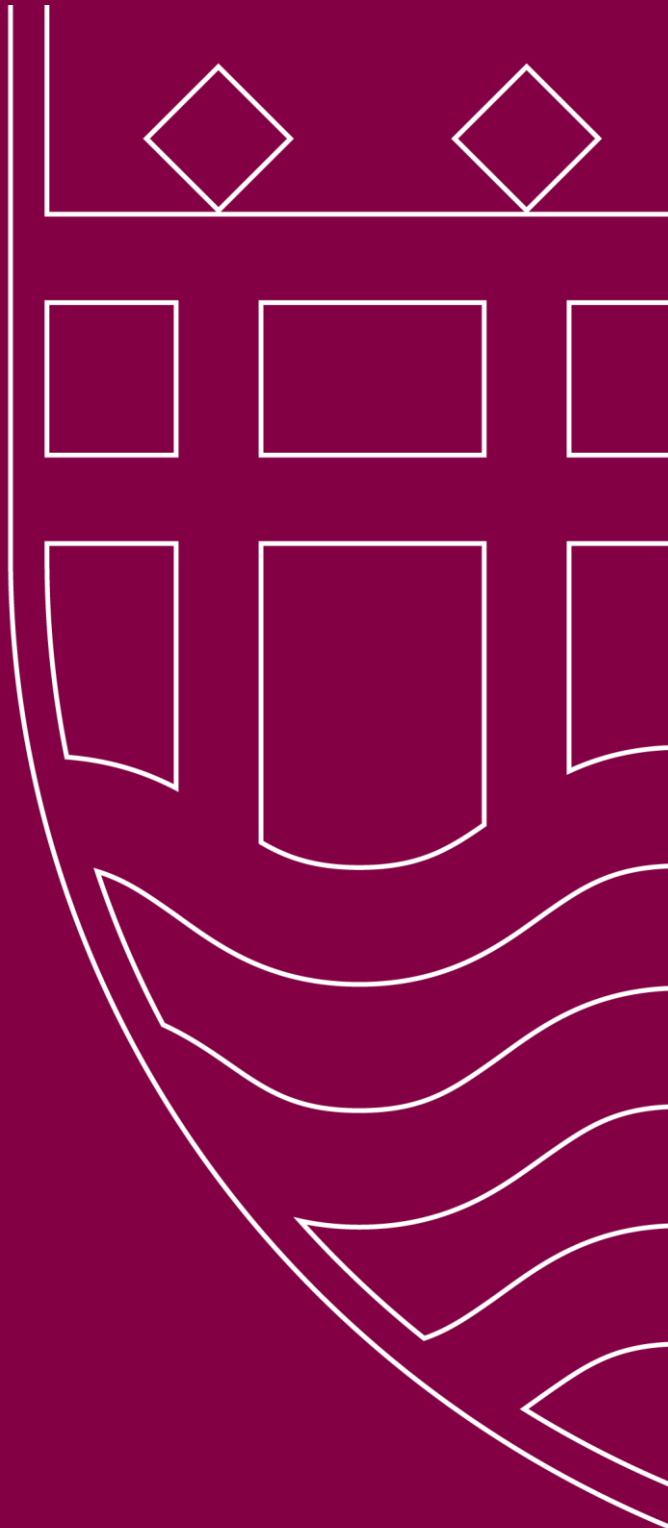

Velfærd og udvikling i en reformtid

Budget 2026-2029

Indhold

1.	Borgmesterens forord.....	1
2.	Budgetforlig 2026-2029 – Velfærd og udvikling i en reformatid	2
3.	Generelle bemærkninger budget 2026-2029	20
3.1.	Forudsætninger for budgetlægningen	20
3.2.	Forudsætninger for budgetlægningen	20
3.3.	Vedtaget budget	21
3.4.	Bevillingsniveauer	22
3.5.	Befolkningsfremskrivning	22
3.6.	Pris- og lønfremskrivning	23
3.7.	Den disponible kassebeholdning	23
4.	Finansiering	24
4.1.	Skatter	24
4.2.	Tilskud og udligning	26
4.3.	Lån, renter og balanceforskydninger	27
4.4.	Låneoptag på konkrete projekter	28
5.	Udvalgets bemærkninger	29
5.1.	Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget	29
5.2.	Børne- og Familieudvalget	31
5.3.	Kultur- og Fritidsudvalget	35
5.4.	Land- og Byudviklingsudvalget	39
5.5.	Senior- og Sundhedsudvalget	41
5.6.	Social- og Handicapudvalget	45
5.7.	Teknik- og Klimaudvalget	49
5.8.	Ungeudvalget	51
5.9.	Vækst- og Udviklingsudvalget	55
5.10.	Økonomiudvalget	58
6.	Projektbeskrivelser 2026-2029 for det tekniske anlægsbudget	60
6.1.	Børne- og Familieudvalget	60
6.2.	Kultur- og Fritidsudvalget	64
6.3.	Land- og Byudviklingsudvalget	69
6.4.	Senior- og Sundhedsudvalget	74
6.5.	Social- og Handicapudvalget	75
6.6.	Teknik- og Klimaudvalget	78
6.7.	Vækst- og Udviklingsudvalget	98
6.8.	Økonomiudvalget	102
7.	Grundkapitalindskud	107
8.	Bevillings- og flerårsoversigt	108
9.	Oversigt over totalbudgettet 2026-2029	110
10.	Takstoversigt for Haderslev Kommune 2026	111
	 Bilag 1: Investeringsoversigt	 121

1. Borgmesterens forord

Jeg er glad for, at vi her kan præsentere et budget, som er vedtaget i fællesskab med alle partierne i Haderslevs Kommunalbestyrelse. Kommunalbestyrelsen ønsker med aftalen at holde hånden under den nære velfærd og fortsat skubbe gang i udviklingen.

Vi har prioriteret at skabe ro og stabilitet i velfærden, så borgere og medarbejdere kan have tillid til, at hjælpen er der, når behovet opstår. Samtidig investerer vi i fremtiden:

- Vi styrker kapaciteten på plejeboliger og sikrer bedre rammer for ældre
- Vi arbejder stadigvæk for nye svømmefaciliteter i Haderslev.
- Vi vil samle uddannelsesmiljøet i en campus i Haderslev Nord, for at gøre kommunen endnu mere attraktiv for unge og familier

Derudover sætter vi fokus på klima og natur med midler til en sund fjord og dam, og vi understøtter fællesskaber og velfærdsteknologiske løsninger, der giver tryghed og livskvalitet.

Grundlaget for alt dette er Haderslev Kommunes robuste økonomi. Vi fastholder en ansvarlig linje med uændret skattefastsættelse og stram styring, så vi kan investere i vækst og fremtidens velfærd – samtidig med, at vi har fokus på at sikre et godt fundament til den nye kommunalbestyrelse, som tager over 1. januar 2026.

Jeg vil gerne takke kommunalbestyrelsens partier og alle, der har bidraget med høringssvar – herunder en særlig tak til MED-systemet for en god og konstruktiv dialog under budgetprocessen.

/Borgmester Mads Skau

2. Budgetforlig 2026-2029 – Velfærd og udvikling i en reformtid

Venstre, Socialdemokratiet, det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, SF – Socialistisk Folkeparti, Slesvigsk Parti samt uden for partierne Benny Bonde har den 19. september 2025 indgået forlig vedrørende budget 2026-2029 for Haderslev Kommune under overskriften: **Velfærd og udvikling i en reformtid.**

DEN OVERORDNEDE ØKONOMISKE RAMME

Sammenhold og en fortsat fast og stabil retning for udviklingen af Haderslev Kommune er vigtig. Særligt i en reformtid mens verden omkring os i stigende grad er præget af uro og usikkerhed.

Derfor prioriterer partierne med Budget 2026-2029 at holde hånden under den nære velfærd, så Haderslev Kommune også fremover er et godt sted at leve, arbejde, vokse op og drive virksomhed. I den sammenhæng er det vigtigt, at medarbejdere og institutioner har ressourcerne til at levere en indsats, der gør en forskel lokalt i byerne og landdistrikterne. For at styrke dette er partierne enige om at fokusere på medarbejdernes trivsel og arbejdsmiljø, og dermed levere en bedre service over for borgere og virksomheder.

Mange af kommunens velfærdsområder er i gang med at implementere nationale reformer, der skal udvikle velfærden. Med budgettet sikres den nødvendige ro og stabilitet i Haderslev Kommune, som understøtter en implementering af reformerne, så reformernes intentioner kan blive til gavn for kommunens borgere.

Et velfungerende velfærdssamfund bygger på borgernes tillid til, at de får den rette hjælp og støtte, når behovet opstår. Forventningerne til velfærden stiller krav til både kompetente medarbejdere og ledere, der er nærværende og formår at agere situationsbestemt. Haderslev Kommune arbejder målrettet for at styrke kvaliteten i velfærdsydelserne og sikre, at både borgere og ansatte oplever et velfærdssystem, der er robust, menneskeligt og fremtidssikret.

Vækst og udvikling er fortsat vigtige pejlemærker for forligspartierne. Kommunalbestyrelsen ønsker, at Haderslev Kommune skal være en kommune, hvor mennesker gerne vil bo. Derfor bakker forligspartierne op om målsætningen om at opnå:

- 250 flere i uddannelse
- 500 flere indbyggere og
- 1.000 flere arbejdspladser

Derfor prioriteres med budgettet også en række strategiske investeringer, som skal skubbe yderligere til den positive vækst i Haderslev Kommune.

Forligspartierne ønsker med budgetforliget at understøtte arbejdet med at indfri de tre målsætninger og skabe gode rammer for borgere og virksomheder, der ønsker at slå rod i Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune har en ansvarlig økonomisk politik, der skaber råderum til politiske prioriteringer inden for velfærd, vækst, klima og natur. Gennem løbende økonomiopfølgning og klare styringsprincipper med fokus på rammeoverholdelse sikres en stabil økonomi, hvor større besparelsesrunder undgås. Forligspartierne står fast på, at nye initiativer skal være fuldt finansierede. Det giver politisk handlefrihed nu, men også for den kommende kommunalbestyrelse, samtidig med at det understøtter en bæredygtig velfærd, der skaber værdi for borgerne.

Ved sidste års budgetlægning fik kommunerne et særligt ét-årigt finansieringstilskud for 2025. Dette tilskud er videreført i 2026, og for Haderslev Kommune drejer det sig om 29,0 mio. kr. Et-årige tilskud gør det vanskeligt at planlægge langsigtet, da udfordringerne, som tilskuddet skal afhjælpe, er varige. Forligspartierne vurderer i lighed med en række andre kommuner, at det er sandsynligt, at regeringen viderefører finansieringstilskuddet

de kommende tre år. På den baggrund indarbejdes det særlige finansieringstilskud i alle år i perioden 2026-2029.

For at balancere en sund og forsvarlig økonomi med den fysiske udvikling af Haderslev Kommune indeholder budgettet et stabilt niveau for anlægsudgifter. Dermed tilgodeses både udvalgte projekter og en økonomisk ansvarlig overlevering til den kommende kommunalbestyrelse.

Allerede i forbindelse med sidste års budgetforlig havde forligspartierne fokus på velfærdsområderne, og derfor sikrede partierne, at midlerne fra det årlige omstillingsbidrag i årene 2026 og 2027 fra udvalgene (Social- og Handicap, Børn- og Familie samt Senior- og Sundhed) forblev på områderne primært til finansiering af nye tiltag. Der er således samlet 11,7 mio. kr. til prioritering på udvalgenes områder. Forligspartierne er enige om at omstillingsbidraget videreføres i 2027 med 0,5% af servicerammen, som i budgetforliget anvendes til prioriteringer i vækst og velfærd.

Med udgangspunkt i det supplerende budgetmateriale er partierne enige om at fastholde en uændret skattefastsættelse og vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Hovedtallene for budgetforliget fremgår af nedenfor viste tabel, og de foretagne politiske prioriteringer fremgår af bilag 2.

Beløb i mio. kr.	2026	2027	2028	2029
Indtægter	-4.856,8	-5.011,9	-5.143,7	-5.279,8
Ordinære driftsudgifter	4.657,7	4.754,9	4.893,5	5.052,4
Anlæg	170,4	149,4	193,7	180,5
Lån, finans, mv.	38,8	112,5	44,3	40,5
Resultat	10,0	4,9	-12,3	-6,4

STRATEGISKE INITIATIVER

PLEJEBOLIG KAPACITET I GRAM, VOJENS OG HADERSLEV

Det er centralt for forligspartierne, at der laves en fremtidssikret helhedsplan for plejehjemskapaciteten i Haderslev Kommune, hvor der skabes balance mellem efterspørgsel, kapacitet og geografisk placering. Den første del af planen skal sikre, at kapaciteten i Haderslev by øges med 15-20 pladser. For at øge robustheden skal der samtidig sikres et antal pladser, som en bufferkapacitet, såfremt antallet af pladser ikke viser sig at være tilstrækkeligt.

Der opleves i dag en stigning af antallet af borgere med komplekse behov på kommunale plejehjem. Disse borgere har brug for medarbejdere med både sundhedsfaglige og pædagogiske kompetencer. Forligspartierne prioriterer derfor, at der oprettes et antal pladser til denne målgruppe.

Forligspartierne ønsker, at den nuværende ledige bygningsmasse på Hiort Lorenzens Vej bliver reaktiveret. Bygningerne skal kunne rumme forskellige offentlige formål og dermed kunne skabe rammerne for gode og sammenhængende løsninger for vores borgere - blandt andet i lyset af den kommende sundhedsreform. Der afsættes en ramme på 10,5 mio. kr. i 2026 til at igangsætte arbejdet. De 15-20 ordinære plejepladser på Kong Frederik IX's Plejehjem oprettes i efteråret 2026.

Parallelt arbejdes der med analyser af de fremadrettede behov i hele kommunen, der løbende behandles i de relevante fagudvalg.

NY SVØMMEFACILITET I HADERSLEV BY

Forligspartierne ønsker at etablere en ny svømmefacilitet, der bliver til gavn for alle borgere i Haderslev Kommune. Dialog med private aktører om udvikling af området omkring det gamle sygehus viser lovende perspektiver. Placering af svømmehallen på Udsigten kan potentielt blive en motor for vigtig by- og erhvervsudvikling i området til gavn for Haderslev Kommune.

Der er enighed om at undersøge mulighederne for at etablere et svømmeanlæg med en stærk wellnessprofil på Udsigten i samarbejde med Udsigten Haderslev ApS og Water and Wellness, hvor kommunens anlægsindskud er op til maksimalt 170 mio. kr.

Der ønskes en afklaring af nedenstående konditioner i løbet af de kommende seks måneder. Hvis konditionerne ikke kan opfyldes, skal placeringen drøftes på ny.

Konditionerne omhandler, at der kan skabes et juridisk grundlag for et partnerskab om udviklingen af Udsigten, og at der skabes sikkerhed for tilstrækkelige private investeringer til at realisere en samlet udviklingsplan inden for en kortere årrække,

Hvis konditionerne mødes, har Haderslev Kommune til hensigt at placere svømmeanlægget ved Udsigten.

Rammen er samlet set 170 mio. kr.

CAMPUS-ROKADE

Som led i realiseringen af vækstambitionen om flere uddannelsespladser og for at styrke lokale uddannelsesmuligheder har forligspartierne fokus på en plan for samling og udvikling af kommunens uddannelser i et campusmiljø i den nordlige del af Haderslev by.

Samlingen af uddannelserne skal skabe et levende og dynamisk studiemiljø, hvor samspillet mellem faglighed og fællesskab skaber grobund for de studerendes læring, trivsel og personlige udvikling.

Arbejdet hermed intensiveres og understøttes af sidste års prioritering.

STRATEGISK BYUDVIKLING I VOJENS

Forligspartierne er enige om, at det næste større strategiske byudviklingsprojekt skal være i Vojens.

VELFÆRDSINITIATIVER

DEMOGRAFI

Befolkningsudviklingen i Haderslev Kommune viser et stigende antal borgere over 65 år, mens antallet af børn i alderen 0-16 år er faldende. Forligspartierne regulerer budgetterne i takt med udviklingen. Det betyder, at der afsættes yderligere 15,8 mio. kr. i alle årene til senior- og sundhedsområdet, mens budgettet for skole- og dagtilbudsområdet reduceres med 9,7 mio. kr. årligt på grund af det faldende børnetal.

Social- og Handicapudvalget

LØFT AF FYSISKE RAMMER FOR VÆRKSTEDET HJORTEBRO

Forligspartierne er enige om, at der sker et mindre løft af de eksisterende fysiske rammer og at der samtidig arbejdes på en mere permanent løsning for Værkstedet Hjortebro. Et konkret forslag, som udarbejdes af fagudvalget, skal foreligge til næste års budgetlægning.

Der afsættes på anlæg 0,5 mio. kr. i 2026, som finansieres af bygningsvedligeholdelsespuljen under Økonomiudvalget.

INVESTERINGSPULJE TIL VELFÆRDSTEKNOLOGI

For at understøtte en fortsat velfærdsteknologisk udvikling i kommunens arbejde, der blandt andet kan bidrage til tryghed, frihed og kvalitet, er forligspartierne enige om at oprette en investeringspulje til velfærdsteknologi. Der afsættes 0,5 mio. kr. i hhv. 2026 og 2027.

UDGIFTER TIL DRIFT AF DSI ODINGGAARD

Forligspartierne er enige om at afsætte midler til DSI Odinsgaard i 2026. Forligspartierne bemærker, at der i 2026 skal pågå en dialog om niveauet for fremtidig økonomisk bæredygtig drift.

Der afsættes i 2026 i alt 3,4 mio. kr. Det dækker over 3,0 mio. kr. til driftsudgifter samt 0,4 mio. kr. til momsudgifter og lønsumsafgift.

STIGNING I UDGIFTEN TIL UDENKOMMUNALE BØRNEOMRÅDE

Udgifterne til anbringelser på børne- og ungehjem har været stigende i flere år. På trods af omkostningsreducerende tiltag, som en kontraktforhandler, forventes der merudgifter i 2026, som forligspartierne er enige om at prioritere.

Der afsættes 16,0 mio. kr. i 2026

UDVIDELSE AF DET FOREBYGGENDE TILBUD I GRAM – VEJVISEREN

Vejviseren, der er et uvisiteret og forebyggende tilbud til borgere med udfordringer i hverdagen, har gennem en årrække været en vellykket indsats, hvor borgere får hjælp til at finde vej til det rette tilbud. Forligspartierne er enige om at udvide det forebyggende tilbud Vejviseren, så det foruden Haderslev og Vojens også bliver fysisk tilgængeligt i Gram-området. Desuden etableres et værested i samarbejde med frivillige organisationer.

Der afsættes årligt 1,0 mio. kr. til personaletimer, aktiviteter og lokale.

BUSSER PÅ VÆRKSTEDSOMRÅDET

Forligspartierne er enige om at indkøbe to busser, der skal bruges til at transportere borgere med handicap til diverse værksteder og andre relaterede behov. Forligspartierne er optaget af, at busserne udnyttes optimalt og derfor kommer så mange som muligt til gavn.

Der afsættes 1,1 mio. kr. i 2026.

ETABLERING AF NYE AFKLARINGSPLADSER I SOCIALPSYKIATRIEN I KOMMUNERNE

Forligspartierne er enige om at etablere nye afklaringspladserne i socialpsykiatrien.

Der afsættes følgende beløb; 0,8 mio. kr. i 2026, 1,9 i 2027, 2,0 i 2028 og 2,6 mio. kr. i 2029.

FOREBYGGELSE PÅ BØRNE- OG UNGEOMRÅDET

Forligspartierne er enige om at styrke forebyggelsen på børne- og ungeområde for at modvirke det stigende antal underretninger og styrke relationsarbejdet med børn og unge i udsatte positioner og deres familier. Forligspartierne ser et potentiale i en tidlig, tværfaglig indsats for at forebygge særligt tunge sociale enkeltsager. Der afsættes 1,7 mio. kr. i 2026 og efterfølgende årligt 2,0 mio. kr.

UUDMØNTET PULJE VEDRØRENDE OMSTILLINGSBIDRAGET I 2026 OG 2027

Der afsættes en pulje til prioritering af tiltag på udvalgets område til at håndtere udvalgets udfordringer og øvrige prioriteringer fra det supplerende budget.
Der afsættes 1,6 mio. kr. i 2026 og 1,6 mio. kr. i 2027.

Senior- og Sundhedsudvalget**VELFÆRDSTEKNOLOGISKE LØSNINGER**

For at understøtte en fortsat velfærdsteknologisk udvikling i kommunes arbejde, der blandt andet kan bidrage til tryghed, frihed og kvalitet, er forligspartierne enige om fortsætter indsatsen med velfærdsteknologi løsninger. Der afsættes på anlæg 1,0 mio. kr. i 2029.

FORØGELSE AF BLOKTILSKUDSMIDLER

Forligspartierne er enige om at fastholde indsatsen med kvalitetsløft i ældreplejen samt flere hænder og højere faglighed i ældreplejen.
Der afsættes årligt 0,8 mio. kr. til flere hænder og højere faglighed i ældreplejen.
Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2026 og efterfølgende årligt 0,8 mio. kr. fra 2027 og frem til kvalitetsløft i ældreplejen.

NY DRIFTSOVERENSKOMST MED SOMMERSTED PLEJEHJEM OG SILLERUP PLEJEKOLLEGIUM

I forbindelse med at Sommersted Plejehjem og Sillerup Plejekollegium overgår til en ny driftsoverenskomst, som sidestiller dem med de kommunale plejehjem, vil der være en merudgift på 2,0 mio. kr. fra 2026 og frem. Forligspartierne er enige om at prioritere denne merudgift.
Der afsættes årligt 2,0 mio. kr.

DEMENSINDSATSER

Der er en stigning i antallet af borgere med demens. For at håndtere denne stigning er forligspartierne enige om at prioritere midler til indsatser mod demens. Herunder tidlige indsatser.
Der afsættes årligt 1,0 mio. kr.

PULJE TIL UNDERSTØTTELSE AF FÆLLESSKABER

Forligspartierne ønsker at gøre en indsats for at understøtte fællesskaber blandt andet som værn mod ensomhed i Haderslev Kommune.
Der afsættes 0,3 mio. kr. i 2026.

SENIORGUIDE

Forligspartierne ønsker at sikre, at kommunens tilbud fremstår tilgængelige. Ikke mindst for de ældre borgere. Derfor er forligspartierne enige om at etablere en funktion som seniorguide, som refererer til borgerrådgiverfunktion. De skal blandt andet guide, vejlede og rådgive ældre borgere i mødet med kommunen omkring visitering, ydelser og lignende. Og samtidig være borgernes indgang til klager over pleje, behandling og kommunale afgørelser.
Der afsættes årligt 0,5 mio. kr.

TANDPLEJEN

På baggrund af sidste års budgetlægning blev der udarbejdet en analyse af tandplejen. Der arbejdes i den kommende periode med at finde en løsning for tandplejen, hvor en samling i Haderslev by kombineret med en satellitfunktion i Vojens kan imødekomme både faglige og geografiske hensyn.

UUDMØNTET PULJE VEDRØRENDE OMSTILLINGSBIDRAGET I 2026 OG 2027

Der afsættes en pulje til prioritering af tiltag på udvalgets område til at håndtere udvalgets udfordringer og øvrige prioriteringer fra det supplerende budget.

Der afsættes 2,0 mio. kr. i 2026 og 2,0 mio. kr. i 2027.

Beskæftigelse og Borgerserviceudvalget

KORREKTIONER PÅ BESKÆFTIGELSESOMRÅDET I FORLÆNGELSE AF BESKÆFTIGELSESREFORMEN

Beskæftigelsesreformen implementeres fra 2026. På indtægtssiden er der fra statsligt hold reguleret for effekten af reformen i alle fire år. På udgiftssiden er det dog kun reguleret for 2026.

For at skabe balance mellem kommunens udgifter og indtægter reguleres udgiftsbudgettet i 2027, 2028 og 2029 med henholdsvis 8,0 mio. kr., 9,0 mio. kr. og 9,0 mio. kr. på serviceudgifterne og hhv. 9,0 mio. kr. i 2027, 15,0 mio.kr. i 2028 og 17,0 mio. kr. i 2029 på overførselsudgifterne.

LEDIGHED TÆTTERE PÅ LANDSGENNEMSNIT

Effekten af beskæftigelsesindsats begynder at vise sig, og ledigheden i Haderslev Kommune er rykket tættere på landsgennemsnittet. Derfor nedreguleres kompensationsordningen på beskæftigelsesområdet med 6,5 mio. kr.

Kultur- og Fritidsudvalget

VOJENS HALLERNE

Forligspartierne er optaget af at sikre, at der er gode og veldrevne fritids- og idrætsfaciliteter til rådighed for alle borgere i hele kommunen.

Der skal forhandles en samarbejdsaftale mellem Haderslev Kommune og Fonden for Vojens Idræts- og Sportshaller. Den skal styrke hallernes mulighed for drift og udvikling af de borgervendte tilbud, herunder et nyt terapibassin. En ny samarbejdsaftale skal dermed både understøtte hallernes selvstændighed og samarbejdet mellem Fonden og Haderslev Kommune samt fastlægge serviceniveauet.

Frem mod en ny samarbejdsaftale fremlægger Fonden senest medio oktober 2025 en flerårig økonomisk handleplan mhp. at bidrage til at bringe økonomien i balance. For at understøtte den økonomiske situation i 2026 tildeles et ekstraordinært ét-årigt tilskud. Det skal dække underskud fra 2024 på 2,3 mio. kr. og være tilskud til drift i 2026 på 1,4 mio. kr.

Til drift af terapibassin udvides den nuværende driftsøkonomiske ramme med 0,6 mio. kr. i årligt. Medio 2027 ønskes der en nærmere vurdering af de nødvendige omkostninger til at drive terapibassinet, når der tages højde for mersalg.

PILOTPROJEKT OM AKTIV FRITID

Forligspartierne er enige om at opstarte pilotprojektet Aktiv Fritid for at styrke samarbejdet mellem skoler og fritidsaktører og dermed skabe en øget tilslutning til fritidsaktiviteter. Pilotprojektet skal dække et forløb i et lokalsamfund to dage ugentligt i to skoleår.

Der afsættes 0,2 mio. kr. i 2026, 0,5 mio. kr. i 2027 og 0,3 mio.kr. i 2028.

KUNSTGRÆSBANE I STARUP

Attraktive faciliteter til et aktivt fritidsliv er fortsat vigtigt for forligspartierne. Forligspartierne er med denne aftale enige om at etablere en kunstgræsbane i Starup.

Der afsættes på anlæg 4,2 mio. kr. i 2029 til opstart af projektet.

Forligspartierne bemærker, at de ønsker fondssøgning til medfinansiering. Eventuelt manglende finansiering behandles ved kommende budgetforhandlinger.

ISTANDSÆTTELSE AF KLUBHUS VED SKOVBYBANEN

Forligspartierne er enige om at prioritere en istandsættelse af klubhuset ved Skovbybanen, så der er faciliteter til motorsport.

Der afsættes 0,2 mio. kr. i 2026.

UDVIDELSE AF TRIBUNEKAPACITET VED VOJENS SPEEDWAYCENTER

Forligspartierne ønsker at Vojens Speedway Center fortsat skal være en aktør til afholdelse af internationale speedwayløb. Derfor er forligspartierne enige om at prioritere en tribuneudvidelse på 480 sæder, som også kan benyttes til koncerter og andre lignende arrangementer.

Der afsættes på anlæg 1,8 mio. kr. i 2027.

Børne- og Familieudvalget**ALTERNATIVE PLACERINGER FOR UNGDOMSSKOLENS AKTIVITETER**

Der arbejdes på en afdækning af alternative placeringer i 2026 for ungdomsskolens aktiviteter i Vojens.

COS-P FØRSTEGANGSFØRÆLDRE

For at hjælpe alle førstegangsførældre i kommunen ønsker forligspartierne at udvide tilbuddet om COS-P. Det er et tilbud til forældre, der styrker forældres evne til tryk tilknytning, emotionsregulering og barnets selvstændighed. Der afsættes derfor 0,3 mio. kr. til videreuddannelse af sundhedsplejersker i 2026.

KVALITETSREFORM FAGLOKALER

Moderne faglokaler bidrager til en spændende undervisning for eleverne i kommunens folkeskoler. Derfor er forligspartierne enige om at prioritere midler fra kvalitetsreformen på skoleområdet til faglokaler.

Der afsættes på anlæg 3,0 mio. kr. i 2026; 6,0 mio. kr. i 2027, 6,0 mio. kr. i 2028 og 6,0 mio. kr. i 2029.

I 2030 afsættes den resterende del af den samlede ramme på 27,0 mio. kr.

VEDLIGEHODELSESPULJE BFU

Vedligeholdelse af bygninger er afgørende for at sikre tidssvarende og funktionelle fysiske rammer på dagtilbuds- og skoleområdet. For at imødekomme behovene på området afsættes der følgende midler til anlæg: 2,0 mio. kr. i 2027, 2,0 mio. kr. i 2028 og 2,0 mio. kr. i 2029.

FORLÆNGELSE AF TO-VOKSENORDNINGER

For at give eleverne en mere differentieret undervisning med mulighed for mere individuel støtte ønsker forligspartierne at permanentgøre to-voksenordninger.

Der afsættes årligt 3,0 mio. kr.

STRUKTUREL UBALANCE I DISTRIKTSØKONOMIEN

For at holde hånden under velfærden er forligspartierne enige om at imødekomme skolernes behov for yderligere finansiering i 2026 og 2027. Der fastholdes samtidig fokus på intensivt at skabe balance i økonomien ved at styrke det almene skoletilbud og forebygge segregering.

Der afsættes 7,0 mio. kr. i 2026 og 2,0 mio. kr. i 2027.

ETABLERING AF EKSTRA LOKALER TIL BØRNEUNIVERSET NORD AFDELING SUSET

Forligspartierne er enige om at etablere ekstra lokaler til Børneuniverset Nord Afdeling Suset.

Der afsættes på anlæg 2,3 mio. kr. i 2027.

UDVIDELSE AF 0-6 ÅRS TILBUD I FJELSTRUP

For at imødekomme et stigende antal børn i Fjelstrup Børnecenter ønsker forligspartierne at prioritere midler til børnecenteret for at forbedre de fysiske rammer.

Der afsættes på anlæg følgende beløb: 0,8 mio. kr. i 2026.

MELLEMKOMMUNALE BETALINGER PÅ SKOLEOMRÅDET

Der er et stigende merforbrug på mellemkommunale betalinger som blandt andet skyldes stigende priser. For at imødekomme dette merforbrug er forligspartierne enige om at afsætte 2,0 mio. kr. i 2026 og 2,0 mio. kr. i 2027.

STRUKTURPULJE FOR DAGTILBUD OG SKOLE

Det er vigtigt for forligspartierne at understøtte udbuddet af dagtilbud og skoler i hele kommunen og herunder landdistrikter. Forligspartierne er derfor enige om at udvide strukturpuljerne for dagtilbud og skole, der understøtter dagtilbud og skoler med lave børne- og elevtal for at holde hånden under det nuværende serviceniveau. Der afsættes yderligere hhv. 0,7 mio.kr. i 2026 på dagtilbud og 0,9 mio. kr. i 2026 til skoleområdet

FASTHOLDELSE AF UNGDOMSKLUBBER

Ungdomsklubberne er et fysisk mødested for unge i kommunen. Det er vigtigt for forligspartierne at fastholde de nuværende fem ungdomsklubber.

Der afsættes årligt 0,7 mio. kr.

TILSKUD TIL STØTTEUNDERVISNING

Der er et stigende antal tyske tilflyttere til Haderslev Kommune. Forligspartierne ønsker at bidrage til, at børn af tyske tilflyttere lærer dansk. Derfor er forligspartierne enige om et særligt tilskud til støtteundervisning i dansk til Deutsche Schule Hadersleben.

Der afsættes årligt 0,075 mio. kr.

FORØGELSE AF BLOKTILSKUDSMIDLER

Forligspartierne er enige om, at bloktilskudsmidlerne vedrørende indsatsen med styrkelse af det lettilgængelig tilbud i kommunerne til børn og unge i mistrivsel afsættes på udvalgets område.

Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2026, 1,0 mio. kr. i 2027, 2,0 mio. kr. i 2028 og 2,9 mio. kr. i 2029.

NATURSKOLEN

For at styrke aktiviteterne på Naturskolen, som giver børn og elever spændende, erfaringsskabende og lærerige oplevelser i og med naturen, er forligspartierne enige om at afsætte årligt 0,5 mio. kr.

UUDMØNTET PULJE VEDRØRENDE OMSTILLINGSBIDRAGET I 2026 OG 2027

Der afsættes en pulje til prioritering af tiltag på udvalgets område til at håndtere udvalgets udfordringer og øvrige prioriteringer fra det supplerende budget.

Der afsættes 2,250 mio. kr. i 2026 og 2,250 mio. kr. i 2027.

Ungeudvalget**OMPRIORITERING AF MENTORINDSATSEN**

For at styrke unges tilknytning til ungdomsuddannelse omlægges mentorindsatsen, så den prioriterer unge på EUD-uddannelserne og HF.

VÆKSTINITIATIVER**Teknik- og Klimaudvalget****MOBILITET OG TILGÆNGELIGHED**

Kommunalbestyrelsen ønsker at styrke mobiliteten i hele Haderslev Kommune – også uden ekstra udgifter. Vi vil udnytte de eksisterende ressourcer bedre gennem øget koordinering af den offentlige transport i tæt dialog med borgere og skoler. Målet er enkelt: Et mere sammenhængende og fleksibelt transporttilbud, der gør hverdagen lettere for borgere i hele kommunen.

VORES KYST – KYSTBESKYTTELSE VED BLOKHUSSKOVEN, HEJSAGER OG KELSTRUP

Forligspartierne er enige om at prioritere det klimatilpassende projekt Vores Kyst, der skal sikre mod fremtidig oversvømmelse og den erosion, som truer bygninger og infrastruktur i området. Der afsættes i 2027, 2028 og 2029 25 mio. kr., der optages som en byggelånskredit på 25 mio. kr. hvert af de tre år.

Når anlægget er færdiganlagt, skal de udgifter, der er afholdt af Haderslev Kommune, betales tilbage via bi-dragsfordeling fra lodsejerne over en periode på 25 år.

PULJE TIL ETABLERING AF NYE AFVANDINGSLEDNINGER

For at kunne etablere nye afvandingsledninger er forligspartierne enige om årligt at afsætte 1,0 mio. kr. på anlæg.

PULJE TIL UDGIFTER TIL CYKELFACILITETER

For at understøtte sikker færdsel for cyklister i kommunen er forligspartierne enige om at afsætte en pulje til at etablere cykelsti fra Haderslev til Fjelstrup og fra Vojens til Jegerup.

Der afsættes på anlægsudgifter: 1,5 mio. kr. i 2026, 10,9 mio. kr. i 2027 og 9,0 mio. kr. i 2028 og på anlægsindtægter: 0,7 mio. kr. i 2026, 7,5 mio. kr. i 2027 og 6,0 mio. kr. i 2028.

VIDEREFØRELSE AF PULJER I 2029

På Teknik- og Klimaudvalgets område findes en række puljer, som videreføres i 2029. Der afsættes samlet 12,7 mio. kr.

PULJE TIL SUND FJORD OG DAM

Forligspartierne er enige om at understøtte ambitionerne om sund Fjord og Dam. Derfor er forligspartierne enige om at afsætte 1,0 mio. kr. i 2027, 1,0 mio. kr. i 2028 og 1,0 mio. kr. i 2029 til medfinansiering af konkrete projekter.

GELSÅ EU-LIFE PROJECT

Gydemulighederne for fiskebestanden i Gelså skal forbedres. Det ønsker forligspartierne at prioritere. De er derfor enige om at prioritere medfinansiering til et EU-Life projekt, der fokuserer på dette. Projektet vil også være til gavn for lystfiskere og andre naturinteresserede.

Der afsættes på anlæg årligt 0,9 mio. kr.

AFLEDT DRIFT AF HERTUG HANS PARKEN

For at sikre driften af Hertug Hans Parken, som er en del af det klimasikrende Jomfrusti-projekt, ønsker forligspartierne at afsætte midler til drift. Det er i overensstemmelse med budgetforliget 2024-2027, hvor forligspartierne aftalte at tage stilling til den daglige drift i takt med, at parken færdiggøres.

Der afsættes 0,3 mio. kr. i 2026, 0,5 mio. kr. i 2027, 0,5 mio. kr. i 2028 og 0,5 mio. kr. i 2029

MIDLER TIL DRIFT I FORBINDELSE MED UDMØNTNING AF CYKELSTIPLANEN

Forligspartierne er enige om at afsætte midler til afledt drift til udmøntning af cykelstiplanen, så beløbet ikke skal findes inden for udvalgets eksisterende driftsramme til andre formål.

Der afsættes i 2028 0,2 mio. kr. og i 2029 0,5 mio. kr.

Vækst- og Udviklingsudvalget**PULJE TIL UNDERSTØTTELSE AF DETAILHANDLEN OG UDMØNTNING AF TURISMEPOLITIKKEN**

Detailhandlen har i en årrække været under pres, hvilket har en negativ betydning for et levende butiks- og bymidtlev. For at understøtte detailhandlen er forligspartierne enige om at afsætte en pulje til aktiviteter, der skal understøtte detailhandlen i de tre centerbyer for derigennem at skabe mere liv i kommunens byer. Derudover er forligspartierne enige om at afsætte midler til udmøntning af turismepolitikken til lokale aktiviteter. Turisme kan bidrage til lokal vækst, arbejdspladser og branding af Haderslev Kommune som en attraktiv

destination.

Der afsættes samlet årligt 1,0 mio. kr. til udvalgets prioritering.

STRATEGISKE UDVIKLINGSPLANER I HADERSLEV

Forligspartierne er enige om at forlænge indsatsen med de strategiske udviklingsplaner for Haderslev by, som der i 2026 og 2027 er afsat midler til. De strategiske udviklingsplaner for Haderslev by prioriteres af forligspartierne for at understøtte 2030-ambitionen om flere i uddannelse, indbyggere og arbejdspladser. Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2028 og 2029.

UDVIKLING AF SYDBYEN I HADERSLEV

Udviklingen af Sydbyen i Haderslev er vigtig for forligspartierne. Derfor er de enige om, at der skal laves en plan for Sydbyen for at sikre et kvarterløft. Planen skal blandt andet indeholde nye omklædningsrum ved klubhus ved Kløvermarken samt begrønning og legeplads omkring "slugten" langs Grønningen.

Der afsættes 1,4 mio. kr. til fire nye omklædningsrum ved klubhuset ved Kløvermarken i 2026.

Der afsættes 1,3 mio. kr. til begrønning og legeplads omkring "slugten" langs Grønningen i perioden 2026-2028. Midlerne finansieres af puljen til strategiske udviklingsplaner i Haderslev.

Økonomiudvalget

MEDARBEJDERTRIVSEL

Forligspartierne ønsker at arbejde målrettet med øget trivsel blandt kommunens medarbejdere. Konkret etableres der et rejsehold, der skal have fokus på at understøtte institutioner med højt sygefravær ud fra institutionens behov. Arbejdet skal foregå lokalt og skal tage udgangspunkt i et samarbejde med og for den lokale TRIO.

VIDEREFØRELSE AF PULJER I 2029

På Økonomiudvalgets område findes en række puljer, som videreføres i 2029. Der afsættes samlet 13,0 mio. kr.

BRAND OG REDNING

Brand og Redning spiller en central rolle i at sikre tryghed og sikkerhed for borgerne i de sønderjyske kommuner. For at sikre et fortsat effektivt samarbejde og en ansvarlig økonomistyring afsættes der både midler til anlægstilskud, og midler til at tage hånd om budgetudfordringerne. Der afsættes samlet 0,8 mio. kr. i 2026, 0,5 mio. kr. i 2027, 0,5 mio. kr. i 2028 og 0,5 mio. kr. i 2029.

UUDMØNTET ANLÆGSPULJE TIL KOMMENDE BUDGETFORHANDLINGER

For at sikre en god start for den kommende kommunalbestyrelse afsættes en udmøntet pulje på anlæg til prioritering i forbindelse med kommende budgetlægninger.

Der afsættes 10 mio. kr. i 2027, 20 mio. kr. i 2028 og 40 mio. kr. i 2029.

BYGNINGSVEDLIGEHOLDELSESPULJEN

Puljen nedskrives med 0,5 mio. kr. i 2026., som anvendes til finansiering af Værkstedet Hjortebro.

BYUDVIKLING

Reduktion af puljen under Økonomiudvalget til byudvikling med 5,9 mio. kr. i 2027.

Puljen er i 2027 på 11,9 mio. kr., og der forventes overført minimum et tilsvarende mindreforbrug fra 2025.

Land- og Byudviklingsudvalget

PRIORITERING AF BYFORNYELSESPROJEKT TIL VOJENS

Forligspartierne ønsker, at større investeringer i byfornyelse skal foregå flere steder i kommunen. Derfor er partierne enige om, at det næste større byfornyelsesprojekt – efter Jomfrusti-projektet og svømmefaciliteter -

skal være i Vojens. Der afsættes i 2029 på anlæg 2,0 mio. kr. Mulighed for søgning af fondsmidler og størrelsen af projektet skal afklares nærmere i 2026.

VIDEREFØRELSE AF PULJER I 2029

På Land- og Byudvalgets område findes en række puljer, som videreføres i 2029. Der afsættes samlet 10,2 mio. kr.

FINANSIERING

Forligspartierne vil sikre bedre velfærd og service til borgerne i Haderslev. Derfor frigøres i alt 10,0 mio. kr. varigt. De konkrete beløb fremgår af bilag 2.

For at styrke det politiske råderum i budget 2026 flyttes momsanalysen og budgetværnet for 2025 fra budget 2025/regnskab 2026 til budget 2026, hvilket giver mulighed for en mere fleksibel og strategisk prioritering af midlerne.

Anlægsprojektet Airfence fra budget 2022-2025 nedlægges, hvilket frigiver midler til andre prioriterede investeringer i den kommunale udvikling.

I budget 2025 indgik otte budgetanalyser, som er beskrevet i det supplerende budgethæfte. Gevinsten fra tre af analyserne er på 6,0 mio. kr. i 2026, 2027 og 2028 og 7,0 mio. kr. i 2029, som tilføres det økonomiske råderum.

Forligspartierne ønsker, at der frem mod budgetlægning for 2027 udarbejdes 6 nye budgetanalyser. Analyserne fremgår af bilag 1. Formålet med analyserne er at understøtte arbejdet med at skabe økonomisk råderum gennem effektivisering og udvikling.

I budgetforliget for 2026 er der i lighed med budgetterne for de to foregående år afsat følgende reservepuljer under Økonomiudvalget:

- Beskæftigelsesområdet, 25,0 mio. kr.
- Budgetværn til velfærdsområdet, 11,2 mio. kr.
- Generel reserve/udviklingspulje, 6,7 mio. kr.

Puljerne er budgetlagt under Økonomiudvalget, som efter ansøgning fra det relevante fagudvalg kan bevilge midlerne.

I 2024 og 2025 besluttede kommunalbestyrelsen at selvbudgettere. Den beslutning betyder, at Haderslev Kommune i 2027 og 2028 forventes at få en engangsindtægt på hhv. 24,1 mio.kr. og 7,4 mio. kr. Forligspartierne ønsker at reservere engangsindtægten fra selvbudgettering fra 2025 sammen med de tilsvarende midler fra 2024.

Forligspartierne er enige om, at den økonomiske politik skal gennemgå en grundig revision ved starten af den kommende kommunalbestyrelsesperiode.

Haderslev Kommune er med budgetforliget med til at sikre, at kommunerne under ét overholder såvel servicerammen som anlægsloftet for 2026. Skulle det efter forligets indgåelse vise sig, at de samlede rammer overskrides for kommunerne, vil forligspartierne træde sammen og sikre, at Haderslev Kommune tager sin del af ansvaret for den samlede rammeoverholdelse.

Resultatopgørelse				
Beløb i mio. kr.	2026	2027	2028	2029
Personskatter	-3.010,5	-3.175,9	-3.224,1	-3.339,1
Selskabsskatter	-49,8	-67,9	-70,4	-72,2
Grundskyld	-180,3	-183,8	-188,3	-192,2
Generelle tilskud	-1.616,2	-1.584,4	-1.660,9	-1.676,2
Indtægter, i alt	-4.856,8	-5.011,9	-5.143,7	-5.279,8
Driftsudgifter	3.141,1	3.090,7	3.081,0	3.081,3
Pris- og lønfremskrivning	-	150,3	305,1	465,5
Aktivitetsbestemt medfinansiering	277,4	277,4	277,4	277,4
Overførselsudgifter	1.245,1	1.242,6	1.236,6	1.234,6
Nettodriftsudgifter, i alt	4.663,6	4.761,0	4.900,1	5.058,8
Renteudgifter (nettorenter)*	-6,0	-6,1	-6,7	-6,5
Resultat af ordinær drift	-199,1	-257,0	-250,3	-227,4
Anlægsudgifter, i alt	190,5	229,4	230,1	206,9
Anlægsindtægter, i alt	-20,1	-80,0	-36,4	-26,4
Nettoanlægsudgifter, i alt	170,4	149,4	193,7	180,5
Resultat af skattefinansieret område, i alt	-28,8	-107,6	-56,6	-46,9
Lånoptagelse	-32,3	-9,9	-13,0	-10,0
Afdrag på lån*	86,1	87,4	49,0	49,6
Grundkapitalindskud	0,9	10,9	0,9	0,9
Balanceforskydninger	-15,9	24,1	7,4	0,0
Samlet balance på det skattefinansierede område	10,0	4,9	-12,3	-6,4
Det brugerfinansierede område	-	-	-	-
Resultat i alt	10,0	4,9	-12,3	-6,4

*Renter og afdrag vedrørende lånoptagelse tilpasses i forbindelse med teknisk vedtagelse af budgettet

Serviceudgifter:

Beløb i mio. kr.	2026	2027	2028	2029
Indgår i servicrammen	3.227,8	3.178,4	3.168,9	3.169,0
Indgår ikke i servicrammen	-86,6	-87,7	-87,9	-87,7
Driftsudgifter i alt	3.141,1	3.090,7	3.081,0	3.081,3

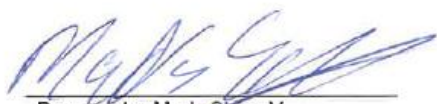
Overførselsudgifter:

Beløb i mio. kr.	2026	2027	2028	2029
Overførselsudgifter	1.245,1	1.242,6	1.236,6	1.234,6

Anlæg:

Budgetforliget har resulteret i nedenfor viste midler til anlæg i forligsperioden.

Beløb i mio. kr.	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgifter	190,5	229,4	230,1	206,9
Anlægsindtægter	-20,1	-80,0	-36,4	-26,4
Nettoanlægsudgifter	170,4	149,4	193,7	180,5

Borgmester Mads Skau, V

Marie Skødt
Gruppeformand, A

Signe Knappe
Gruppeformand, V

Jannie B. Westergaard
Gruppeformand, C

Jon Krongaard
Gruppeformand, O

Børge Koch
Gruppeformand, B

Helene H. Appel
Gruppeformand, Ø

Hanne Pedersen
Gruppeformand, F

Carsten Leth Schmidt
Gruppeformand, S

Benny Bonde
Løsgænger

Bilag 1: Budgetanalyser

Med budgetforliget igangsætter forligspartierne 6 budgetanalyser, som skal understøtte budgetlægningen for 2027-2030 ved at bidrage til at skabe råderum i økonomien gennem effektiviseringer og udvikling. Der vil blive udarbejdet kommissorier for budgetanalyserne, som vil blive forelagt Økonomiudvalget i december 2025.

Budgetanalyse 1: Dagtilbud: Udgifter til dagtilbud pr. 0-5-årig

Det fremgår af KL's opgørelse, at Haderslev Kommune har relativt høje nettodriftsudgifter til dagtilbud pr. 0-5-årig. Samtidig er der et forventet fald i udviklingen af børnetallet i Haderslev Kommune. Området undersøges nærmere for at skabe et fælles billede af, hvordan ressourcerne anvendes i dagtilbuddene, og om der med afsæt i den demografiske udvikling, kan være behov for at se nærmere på eventuelle fremtidige indsatser.

Budgetanalyse 2: Udsatte voksne og handicap, Udvikling i udgifter til herberger

Herberger er centrale for den sociale indsats, og bidrager til at støtte udsatte borgere. I Haderslev Kommune har der været en relativt høj udvikling i udgifterne på området. En nærmere undersøgelse kan bidrage til en fælles forståelse af behov, organisering og mulige veje til en bæredygtig indsats fremadrettet.

Budgetanalyse 3: Sundhed, driftsudgifter til hjemmesygepleje

Hjemmesygeplejen udgør en betydelig del af de kommunale udgifter. Med udsigt til en stigende andel ældre borgere i de kommende år i Haderslev Kommune, er det relevant at få et nærmere indblik i udviklingen på området. Analysen kan bidrage til en bedre forståelse af omkostningsniveauet og samtidig give inspiration til, hvordan organiseringen af opgaverne fremadrettet kan understøtte en bæredygtig ressourceanvendelse.

Budgetanalyse 4: Beskæftigelse, Andel tidligere dagpengemodtagere i selvforsørgelse efter 12 måneder

Overgangen fra arbejdsløshed til varig beskæftigelse er central for både den enkelte og samfundet. I Haderslev Kommune ses en lavere andel, der er i selvforsørgelse 12 måneder efter modtagelse af arbejdsløshedsdagpenge. En undersøgelse kan bidrage til at belyse, hvilke faktorer der spiller ind, og hvordan indsatsen bedst kan understøtte en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet.

Budgetanalyse 5: Beskæftigelse, Andel af borgere med andre problemer end ledighed

En del borgere i kontakt med beskæftigelsessystemet har komplekse problemstillinger ud over ledighed. Haderslev Kommune har en relativt høj andel af denne gruppe. En undersøgelse kan give et bedre indblik i sammensætningen af målgruppen og pege på, hvordan en helhedsorienteret indsats kan styrke borgernes muligheder for deltagelse og trivsel.

Budgetanalyse 6: Beskæftigelse, Andel af fleksjobvisiterede, som har fået et fleksjob

Fleksjobordningen er en vigtig mulighed for borgere med nedsat arbejdsevne. En undersøgelse vil bidrage til at belyse, hvilke barrierer der kan være i matchningen, og hvordan indsatsen kan styrkes, så flere borgere får mulighed for at udnytte deres arbejdspotentialer.

Bilag 2 – Politiske prioriteringer

Budgetforliget afspejler politiske prioriteringer i forhold til det ved 1. behandlingen fremlagte budget. Nedenfor fremgår de foretagne korrektioner for henholdsvis drift, anlæg samt finansiering.

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer – Drift

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-3,7	-1,3	-2,3	-2,3
Korrektioner beskæftigelse – Serviceudgifter	-	-8,0	-9,0	-9,0
Korrektioner beskæftigelse - Overførselsudgifter	-	-9,0	-15,0	-17,0
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,6	-0,6	-0,6
Ledighed tættere på landsgennemsnit	-6,5	-	-	-
Børne- og Familieudvalget				
Demografi - Dagtilbudsområdet	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Demografi - Skoleområdet	-6,6	-6,6	-6,6	-6,6
Lov- og Cirkulæreprogrammet	2,7	3,3	5,4	5,5
Strukturel ubalance i distriktsøkonomi	7,0	2,0	-	-
Mellemkommunale betalinger på skoleområdet	2,0	2,0	-	-
Strukturpulje dagtilbud	0,7	-	-	-
Strukturpulje skoleområdet	0,9	-	-	-
Fastholdelse af ungdomsklubber	0,7	0,7	0,7	0,7
Forlængelse af to-voksenordninger fra B25	3,0	3,0	3,0	3,0
COS-P til førstegangsførelse	0,3	-	-	-
Tilskud til støtteundervisning	0,1	0,1	0,1	0,1
Styrkelse af det lettilgængelige tilbud i kommunerne til børn og unge i psykisk mistrivsel	0,5	1,0	2,0	2,9
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-4,6	-4,6	-4,6
Naturskolen	0,5	0,5	0,5	0,5
Pulje 50 % af omstillingsbidrag 2026 + 2027 - BFU	2,3	2,3	-	-
Kultur- og Fritidsudvalget				
Driftstilskud vedr. terapibassin	0,6	0,6	0,6	0,6
Aktiv Fritid	0,2	0,5	0,3	-
Vojens Hallerne - Dækning af underskud for året 2024	2,3	-	-	-
Vojens Hallerne - Forøgelse af nuværende driftstilskud	1,4	-	-	-
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,6	-0,6	-0,6
Senior- og Sundhedsudvalget				
Demografi - Forebyggende hjemmebesøg	0,2	0,2	0,2	0,2
Lov- og Cirkulæreprogrammet	0,7	-	-	-
Flere hænder og højere faglighed i ældreplejen	0,8	0,8	0,8	0,8
Demografi - Ældrepleje	15,6	15,6	15,6	15,6
Ny driftsoverenskomst med Sommersted Plejehjem og Sillerup	2,0	2,0	2,0	2,0
Plejekollegium	2,0	2,0	2,0	2,0
Demensindsatser	1,0	1,0	1,0	1,0
Kvalitetsløft ældreplejen	0,5	0,8	0,8	0,8
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-4,1	-4,1	-4,1
Pulje til understøttelse af fællesskaber	0,3	-	-	-
Seniorguide	0,5	0,5	0,5	0,5
Pulje 50 % af omstillingsbidrag 2026 + 2027 - SSU	2,0	2,0	-	-
Budgetanalyse - Vagtplanlægning - SSU	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Social- og Handicapudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-	-	-0,2	-
Udgifter til drift af DSI Odinsgaard	3,0	-	-	-
Momsudgifter og lønsumsafgift DSI Odinsgaard	0,4	-	-	-
Stigning i udgiften til det udenkommunale børneområde	16,0	-	-	-

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Udvidelse af det forebyggende tilbud i Gram – Vejviseren	1,0	1,0	1,0	1,0
Busser på værkstedsområdet	1,1	-	-	-
Etablering af nye afklaringspladser i socialpsykiatrien i kommunerne	0,8	1,9	2,0	2,6
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-3,3	-3,3	-3,3
Forebyggelse på børne- og Ungeområdet	1,7	2,0	2,0	2,0
Pulje 50 % af omstillingsbidrag 2026 + 2027 - SHU	1,6	1,6	-	-
Budgetanalyse - Vagtplanlægning – SHU	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Teknik- og Klimaudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogrammet	2,1	0,9	0,6	0,1
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-1,0	-1,0	-1,0
Budgetanalyse - Energirenovering på de lavest klassificerede kommunale bygninger	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Afledt drift Hertug Hans Parken	0,3	0,5	0,5	0,5
Afledt drift Pulje til udmøntning af cykelstiplanen	-	-	0,2	0,5
Ungeudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,3	-0,3	-0,3
Vækst- og Udviklingsudvalget				
Pulje til understøttelse af detailhandlen og udmøntning af turismepolitikken	1,0	1,0	1,0	1,0
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,1	-0,1	-0,1
Økonomiudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogrammet	0,6	1,1	0,5	0,4
Budgetudfordring Brand og Redning Sønderjylland	0,3	0,3	0,3	0,3
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-1,3	-1,3	-1,3
Reduktion af Sygefravær	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Sygefravær – Rejsehold	0,7	0,7	0,7	0,7
Sygefravær – Bliver på områderne	1,3	1,3	1,3	1,3
Budgetanalyse - Ekstern analyse af IT-området	-3,0	-3,0	-3,0	-4,0
Driftsudgifter i alt	46,2	-7,4	-23,1	-24,8

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer – Anlæg

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Børne- og Familieudvalget				
Kvalitetsreform: Faglokaler	3,0	6,0	6,0	6,0
Etablering af ekstra lokaler til Børneunivers Nord, afd. Suset	-	2,3	-	-
Fjelstrup – udvidelse af 0-6 års tilbud	0,8	-	-	-
Vedligeholdelsespulje BFU	-	2,0	2,0	2,0
Kultur- og Fritidsudvalget				
Starup Ungdoms- og Idrætsforening - kunstgræsbaner	-	-	-	4,2
Vojens Speedway Center – udvidelse af tribunekapacitet – 480 sæder	-	1,8	-	-
Svømmefaciliteter Haderslev By	-	-	-	50,0
Nye omklædningsfaciliteter v. klubhus på Kløvermarken	1,4	-	-	-
Istandsættelse af klubhus Skovbybanen	0,2	-	-	-
Periodisering: Svømmefaciliteter Haderslev by	-6,0	-	6,0	-
Land- og Byudviklingsudvalget				
Pulje til område- og Landsbyfornyelse	-	-	-	2,6
Områdefornyelse Østergade/Vestergade	-	-	-	2,0
Forum Vojens og Vision Gram	-	-	-	1,0
Borgerbudgettering i landdistrikterne	-	-	-	1,4
Borgerbudgettering i Haderslev by og Starup	-	-	-	0,7

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram	-	-	-	4,0
Landdistriktspuljen	-	-	-	1,0
Strategiske udviklingspuljer i Vojens og Gram reduktion af pulje	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Senior- og Sundhedsudvalget				
Velfærdsteknologiske løsninger	-	-	-	1,0
Social- og Handicapudvalget				
Investeringspulje til velfærdsteknologi	0,5	0,5	-	-
Hjortebro-værksted	0,5	-	-	-
Teknik- og Klimaudvalget				
Pulje til prioritering af havne og færge	-	-	-	5,0
Vores kyst, anlæg med bidragsfordeling kystbeskyttelse ved Hejs-ager og Kelstrup	-	25,0	25,0	25,0
Vores kyst, anlæg med bidragsfordeling kystbeskyttelse ved Hejs-ager og Kelstrup – Indtægter	-	-25,0	-25,0	-25,0
Nedlæggelse af overflødige brandhaner	-	-	-	0,3
Pulje til etablering af nye afvandingsledninger	1,0	1,0	1,0	1,0
Pulje til cykelfaciliteter – udgifter	1,5	10,9	9,0	-
Pulje til cykelfaciliteter – Indtægter	-0,7	-7,5	-6,0	-
Pulje til trafiksikkerhed	-	-	-	1,0
Tilgængelighedspulje	-	-	-	0,4
Klimaplan 2022-2050	-	-	-	3,0
Pulje til sund fjord og Dam	-	1,0	1,0	1,0
Gelså EU-life projekt	0,9	0,9	0,9	0,9
Pulje til oprensning af fjord og havn	-	-	-	3,0
Periodisering: Østergade/Honnørkajen. Klargøring af grund samt etablering af udenomsarealer	-1,2	1,2	-	-
Periodisering: Broer og bygværker	-2,0	1,0	1,0	-
Periodisering: Håndtering af klimavand, klimatilpasning og kyststrategi	-2,0	2,0	-	-
Periodisering: Pulje til oprensning af sejlrende Haderslev Inderhavn og fjord	-3,0	3,0	-	-
Vækst- og Udviklingsudvalget				
Strategiske udviklingsplaner i Haderslev	-	-	2,5	2,5
Strategiske udviklingsplaner i Haderslev - Reduktion	-	-0,5	-	-
Periodisering: Basen, et oplevelsescenter i Skrydstrup	-2,0	2,0	-	-
Strategiske udviklingsplaner i Haderslev - Finansiering Nye omklædningsfaciliteter	-1,4	-	-	-
Økonomiudvalget				
Erhvervsjord	-	-	-	3,0
Strukturelle ændringer på borgernære områder	-	-	-	5,0
Nulstilling - Uudmøntet anlægspulje	-10,0	-20,0	-40,0	-142,2
Energibesparende foranstaltninger	-	-	-	5,0
Anlægstilskud Brand og Redning	0,5	0,2	0,2	0,2
Ny anlægspulje budget 2027	-	10,0	20,0	40,0
HLC	10,5	-	-	-
Periodisering: Byudvikling	-5,0	-	5,0	-
Strukturelle ændringer på borgernære områder - Finansiering Suset	-	-2,3	-	-
Strukturelle ændringer på borgernære områder - Finansiering HLC	-9,0	-	-	-
Byudvikling – Reduktion	-	-5,9	-	-
Bygningsvedligeholdelsespuljen - Finansiering Hjortebro-værksted	-0,5	-	-	-
Anlægsprojekter i alt	-22,5	9,1	8,1	4,5

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer - Finansiering

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Balanceforskydninger				
Momsanalyse 2025	-4,1	-	-	-
Budgetværn velfærdsområde	-11,2	-	-	-
Effekt af selvbudgettering i 2028	-	-	7,4	-
Air Fence flyttes fra 2025 til 2026	-0,6	-	-	-
Grundkapitalindskud				
Grundkapitalindskud- pulje	-	-	-	0,9
Lånoptagelse				
Lånoptag færge og Havne	-	-	-	-5,0
Lånoptag energibesparende foranstaltninger	-	-	-	-5,0
Generelle tilskud				
Ekstraordinært finansieringstilskud	-	-29,0	-29,0	-29,0
Finansiering i alt	-15,9	-29,0	-21,6	-38,1

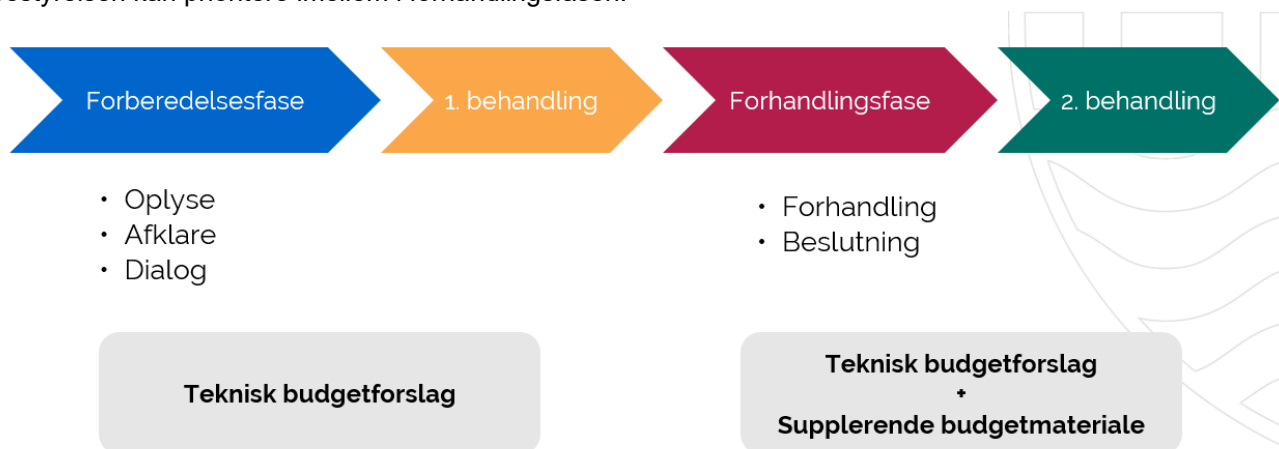
3. Generelle bemærkninger budget 2026-2029

Et ambitiøst og solidt budget er fundamentet for den fremtidige udvikling af Haderslev Kommune. Vejen dertil skabes med et grundigt og gennemarbejdet budgetmateriale, som kommunalbestyrelsen kan træffe kvalificerede beslutninger på baggrund af.

3.1. Forudsætninger for budgetlægningen

Budgetlægningen for 2026 (overslagsår 2027-2029) tager udgangspunkt i den vedtagne budgetstrategi for 2026-2029 og inddeles i to faser: Forberedelsesfasen og forhandlingsfasen. Dertil er der udarbejdet henholdsvis et teknisk budget og et supplerende budgetmateriale.

Formålet med at dele budgetprocessen op i faser er at skabe en synlig opdeling mellem det administrative og tekniske grundlag for budgettet og den politiske proces, hvor der forhandles om hvilke tiltag, der skal indgå i budgettet ud over det tekniske. Metoden medfører, at der skabes et større politisk råderum, som kommunalbestyrelsen kan prioritere imellem i forhandlingsfasen.

Der har som en del af processen været afholdt budgetseminar for kommunalbestyrelsen. Ved budgetseminaret den 19. juni 2025, blev hovedelementerne fra økonomiaftalen mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening gennemgået. Udvalgsformændene gennemgik udvalgenes udfordringer og øvrige prioriteringer for de kommende år.

Den 19. august 2025 blev der afholdt møde for gruppeformændene, hvor de havde mulighed for at bringe temaer frem, som ønskedes administrativt kvalitetssikret frem mod de politiske forhandlinger.

Den 3. september 2025 blev der afholdt budgetseminar for kommunalbestyrelsen og Hoved-MED, hvor det tekniske og det supplerende budget blev præsenteret.

Den 19. september 2025 blev der indgået bredt budgetforlig. Bag forliget stod Venstre, Socialdemokratiet, det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, SF – Socialistisk Folkeparti, Slesvigsk Parti samt uden for partierne, Benny Bonde. I høringsperioden indkom der ét ændringsforslag og ét underændringsforslag.

3.2. Forudsætninger for budgetlægningen

Fundamentet for budgetlægningen i Haderslev Kommune er den vedtagne økonomiske politik. Af den økonomiske politik fremgår en række økonomiske styringsmål, der er formuleret med udgangspunkt i, at Haderslev Kommune skal være et loyalt medlem af det kommunale fællesskab, at der skal være økonomisk balance, og at der skal arbejdes med at skabe en robust økonomi.

De økonomiske styringsmål er:

- Haderslev Kommune skal bidrage til, at kommunerne samlet set overholder de af regeringen og Kommunernes Landsforening aftalte rammer for service og anlæg
- Der skal som minimum være balance på det skattefinansierede område i alle årene
- På ordinær drift bør der være et gennemsnitligt resultat på 200-250 mio. kr. bl.a. til dækning af anlægsudgifter og afdrag på lån
- Kommunens likvide beholdning pr. indbygger skal være omkring landsgennemsnittet

3.3. Vedtaget budget

I henhold til ovenstående økonomiske principper, efterlever Haderslev Kommune styringsmålene i det vedtagne budget.

I forhold til den vedtagne økonomiske politik bemærkes følgende:

- Det bidrager til overholdelse af den aftalte serviceramme
- De budgetlagte anlægsudgifter ligger for nuværende over Haderslev Kommunes vejledende andel af anlægsrammen udmeldt i Økonomiaftalen
- Der er samlet set balance på det skattefinansierede område over alle årene 2026-2029
- Resultatet på den ordinære drift giver et overskud på 199,1 mio. kr. i 2026
- Kommunens likvide beholdning er omkring landsgennemsnittet

Af den efterfølgende tabel fremgår resultatopgørelsen efter 2. behandlingen af budget 2026-2029. Resultatopgørelsen er inkl. de på kommunalbestyrelsesmødet godkendte tilpasninger. Herunder tekniske korrektioner, samt forskydninger på pris- og lønfremskrivning.

Resultatopgørelse efter 2. behandling af budget 2026-2029				
(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Personskatter	-3.010,5	-3.175,8	-3.224,1	-3.339,1
Selskabsskatter	-49,8	-67,9	-70,4	-72,2
Grundskyld	-180,3	-183,8	-188,3	-192,2
Generelle tilskud	-1.616,2	-1.584,4	-1.660,9	-1.676,2
Indtægter, i alt	-4.856,8	-5.011,9	-5.143,7	-5.279,8
Driftsudgifter	3.141,1	3.090,7	3.081,0	3.081,3
Pris- og lønfremskrivning	-	148,3	300,5	458,3
Aktivitetsbestemt medfinansiering	277,4	277,4	277,4	277,4
Overførselsudgifter	1.245,1	1.242,6	1.236,6	1.234,6
Nettodriftsudgifter, i alt	4.663,6	4.759,0	4.895,5	5.051,6
Renteudgifter (nettoenter)	-6,0	-6,1	-6,7	-6,5
Resultat af ordinær drift	-199,1	-259,0	-254,9	-234,7
Anlægsudgifter, i alt	190,8	229,8	230,5	206,9
Anlægsindtægter, i alt	-20,5	-80,4	-36,8	-26,4
Nettoanlægsudgifter, i alt	170,4	149,4	193,7	180,5
Resultat af skattefinansieret område, i alt	-28,8	-109,6	-61,2	-54,2
Lånoptagelse	-32,3	-9,9	-13,0	-10,0
Afdrag på lån	86,1	87,4	49,0	49,6
Grundkapitalindskud	0,9	10,9	0,9	0,9
Balanceforskydninger	-15,9	24,1	7,4	0,0
Samlet balance på det skattefinansierede område	10,0	2,9	-16,9	-13,6
Resultat af det brugerfinansierede område	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat i alt	10,0	2,9	-16,9	-13,6

3.4. Bevillingsniveauer

Angivelsen af bevillingsniveauer er udtryk for, hvor detaljeret budgettet er opdelt. Samtidig er et højt bevillingsniveau udtryk for, at kommunalbestyrelsen giver det enkelte udvalg mulighed for spillerum inden for eget område.

De enkelte udvalgs bevillinger er i budget 2026-2029 opdelt på nedenstående bevillingsniveauer.

Bevillingsniveauer
Driftsudgifter
Aktivitetsbestemt medfinansiering
Overførselsudgifter
Brugerfinansierede område

For driftsbevillingerne gælder det, at de er nettobevillinger dvs., at kommunalbestyrelsen kun tager bevillingsmæssig stilling til størrelsen af nettoudgifterne. Det vil derfor være muligt at afholde flere udgifter, hvis udvalget har opnået flere indtægter.

På finansieringssiden følges kravene, som fremgår af det autoriserede budget- og regnskabssystem for kommuner.

På anlæg er nettobevillingen knyttet til hvert projekt for sig, og kravene der fremgår af det autoriserede budget- og regnskabssystem for kommuner følges. For at lette processen kan der søges om anlægsbevilling i forbindelse med vedtagelsen af budgettet. I forbindelse med budgetvedtagelsen er der givet anlægsbevilling til 23 projekter, hvor projektbeskrivelsen har redegjort for både de økonomiske og materielle forudsætninger.

3.5. Befolkningsfremskrivning

I forbindelse med udarbejdelse af budgettet er befolkningstal og befolkningsfremskrivning relevante at tage med i overvejelserne. Udviklingen i befolkningsfremskrivningen i forskellige aldersgrupper fremgår af nedenstående tabel.

Alder	2025	2026	2027	2028	2029	Ændring fra 2025-2029
0 - 2 år	1.347	1.346	1.322	1.348	1.355	0,6%
3 - 5 år	1.587	1.554	1.491	1.432	1.433	-9,7%
6 -16 år	6.577	6.403	6.238	6.140	6.041	-8,1%
17 - 24 år	4.847	4.878	4.835	4.785	4.693	-3,2%
25 - 64 år	27.178	27.059	26.681	26.463	26.260	-3,4%
65 - 79 år	9.978	9.944	9.949	10.047	10.126	1,5%
80 + år	3.840	4.060	4.230	4.349	4.484	16,8%
I alt	55.354	55.244	54.746	54.564	54.392	-1,7%

Kilde: Danmarks statistik.

Ovenstående prognose bygger på data fra Danmarks Statistik over befolkningsfremskrivningen. Kommunalbestyrelsens ambition i forhold til vækst og udvikling er endnu ikke slået igennem i prognosen fra Danmarks Statistik.

Ifølge tabellen vil befolkningssammensætningen i kommunen bevæge sig mod en højere gennemsnitsalder. Af tabellen ses det, at der i de to ældste aldersgrupper forventes en stigning i antal borgere de kommende år, mens der i de resterende aldersgrupper ses et forventet fald i antal borgere, på nær de 0-2-årige, hvor der er en svag stigning. Overordnet set forventes befolkningstallet i kommunen at falde i de kommende år.

Årets befolkningsfremskrivning påvirkes af indvandringen af ukrainere med opholdstilladelse efter særloven. Dette er dog på kort sigt. Ud fra Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning, antages det, at alle ukrainere med opholdstilladelse efter særloven, udrejser i løbet af 2026.

3.6. Pris- og lønfremskrivning

Budgettet er fremskrevet med Kommunernes Landsforenings nye skøn for pris- og lønfremskrivning. Den gennemsnitlige prisen fremskrivning fra 2025 til 2026 er beregnet til 2,92%. Årsagen til faldet i dette års fremskrivning skyldes, at effekten af inflationen var skønnet højere end den faktiske udvikling. Faldet kan i særlig grad henføres til brændsel og drivmidler samt tjenesteydelser.

3.7. Den disponible kassebeholdning

Den disponible kasse primo 2026 forventes at udgøre 257,2 mio. kr. på baggrund af de opgjorte økonomiske konsekvenser efter mødet i Haderslev Kommunalbestyrelse den 7. oktober 2025.

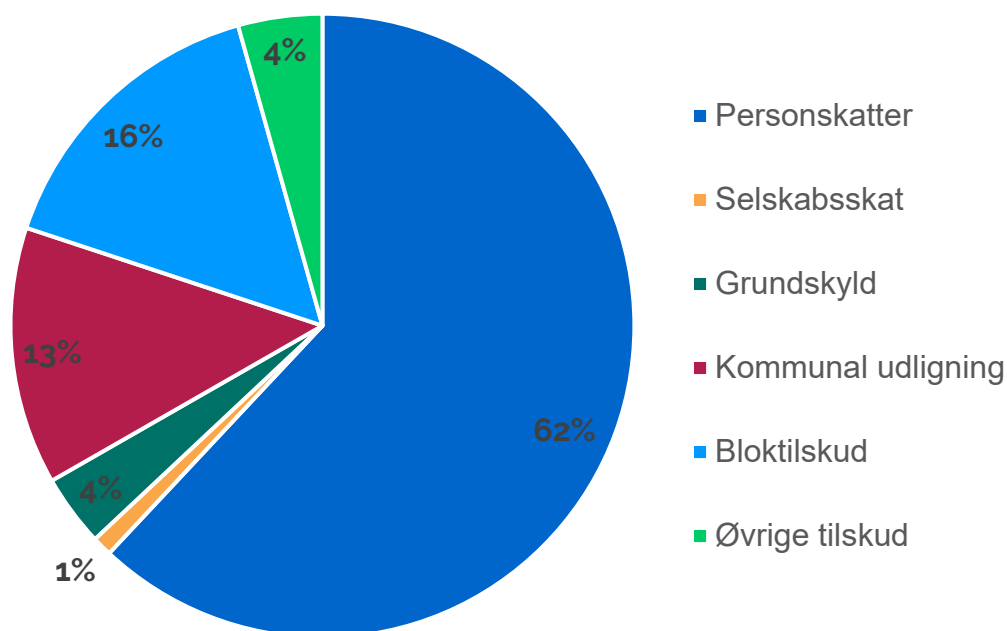
Fastholdelsen af den økonomiske politik vedr. ingen ufinansierede tillægsbevillinger betyder, at udviklingen i den disponible kassebeholdning er stabil.

4. Finansiering

Haderslev Kommunes indtægter består overordnet set af skatter og tilskud.

Haderslev Kommunes indtægter i 2026 stammer primært fra skatteindtægter, hvor ca. 62% af indtægterne kommer fra. Dernæst kommer tilskud i form af statens bloktilskud og kommunal udligning, som bidrager med henholdsvis 16% og 13%. Øvrige skatter og tilskud bidrager samlet med ca. 9%.

Fordeling af indtægter i 2026

Nedenfor gennemgås skatter og tilskud i Haderslev Kommune.

4.1. Skatter

Haderslev Kommune kan hvert år vælge mellem to forskellige budgetmetoder med hensyn til fastsættelse af personskatten og de afledte tilskuds- og udligningsbeløb:

1. Haderslev Kommune benytter sig af tilbuddet om statsgaranti på personskat, tilskud og udligning
2. Haderslev Kommune budgetterer selv skattegrundlaget og de afledte tilskuds- og udligningsbeløb

Vælger kommunen statsgaranti på skatterne, er indtægter fra tilskud og udligning endelige. Vælger kommunen selvbudgettering af skatter, bliver tilskuddene og udligningen efterreguleret 3 år senere på baggrund af den endelige skatteopkrævning og opgjorte udgiftsbehov.

Da Haderslev Kommune valgte statsgaranti for 2023 foretages der ikke nogen efterregulering i 2026 for kommunen. Dog valgte en række af landets kommuner at selvbudgettere i 2023 og fik en gevinst heraf. Dette reguleres via bloktilskuddet i 2026 med negativ effekt for Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune har for tilskudsåret 2026 indregnet indtægter baseret på statsgarantien i det tekniske budget.

Oversigt over skatter i Haderslev Kommune

	Sats
Udskrivningsprocent – kommunal	26,30 %
Udskrivningsprocent – kirke	0,95 %
Grundskyldspromille – produktionsjord	7,20 ‰
Grundskyldspromille – øvrige	12,7 ‰

Personskatter

Udskrivningsgrundlaget er den del af borgernes indkomster, som de betaler skat til kommunen af. Haderslev Kommunes udskrivningsprocent er 26,3 %. Provenuet af den kommunale indkomstskat beregnes på baggrund af udskrivningsgrundlaget.

På baggrund af den seneste økonomiske redegørelse fra Økonomiministeriet for maj 2025 er der indregnet indtægter baseret på det statsgaranterede grundlag for 2026. Ved valget af statsgaranti er Haderslev Kommune garanteret et udskrivningsgrundlag på 11,5 mia. kr., som med en udskrivningsprocent på 26,3% giver et provenu på 3,0 mia. kr. i 2026.

Regeringens opdaterede skøn i "Økonomisk Redegørelse" for maj 2025, indebærer samlet set et forøget beskattingsgrundlag for kommunerne i 2026 sammenlignet med det tidligere forudsatte. Udviklingen dækker særligt over øget vækst for skønnet i 2025.

Det øgede væksts skøn for 2023-2026 m.m. betyder samlet set, at provenuet fra kommunal indkomstskat i 2026 skønnes at være 3,1 mia. kr. højere sammenlignet med skønnet fra september 2024 og 6,7 mia. kr. højere end skønnet fra juli 2024.

Selskabsskat

I 2026 modtager Haderslev Kommune selskabsskat for indkomståret 2023 samt eventuelle korrektioner fra tidligere år.

Den budgetterede udvikling i selskabsskatten er baseret på Kommunernes Landsforenings forventning til udviklingen i selskabsskatten på landsplan. Der forventes et fald i indtægterne for selskabsskat fra budget 2025 til 2026 på 6,8 mio. kr.

Grundskyld og øvrige

Fra 2024 er det ikke længere kommunerne, men Skatteforvaltningen, der opkræver grundskyld og dækningsafgift. Det sker med baggrund i vurderinger af grundværdierne fra Skatteministeriet. Det skal bemærkes, at det indarbejdede provenu for grundskyld, beror på seneste foreløbige skøn fra Skatteministeriet fra juni 2025.

De nye vurderinger forventes at medføre højere grundværdier. For at grundskyldsprovenuet for kommunerne skal være uændret, er der i den nye ejendomsskattelov, fastsat nye kommunespecifikke grundskyldspromiller for de enkelte kommuner for 2024-2028. Haderslev Kommunes grundskyldspromille på ikke-produktionsjord (øvrige ejendomme) er nedsat fra 24,36 ‰ til 12,7 ‰, mens grundskyldspromillen på produktionsjord er uændret 7,2 ‰. Haderslev Kommune opkræver ikke dækningsafgifter på erhvervsejendomme.

I 2026-2029 er grundskylden opgjort ud fra Skatteministeriets foreløbige skøn på de nye vurderinger. Det skal bemærkes, at grundskylden for 2026 er endelige, mens skøn for 2027-2029 stadig er behæftet med en vis usikkerhed, og kan blive ændret ved de kommende budgetlægninger.

Udover grundskyld har Haderslev Kommune også indtægter fra dækningsafgift på offentlige ejendomme, dødsbopeskattning og forskerskat.

(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Personskatter*	-3.017,7	-3.130,8	-3.229,9	-3.346,9
Skrå skatteloft*	7,3	7,4	7,6	7,8
Selskabsskat	-49,8	-67,9	-70,4	-72,2
Grundskyld og øvrige	-180,3	-183,8	-188,3	-192,2
I alt	-3.240,6	-3.375,1	-3.481,0	-3.603,6

Afrundingsdifferencer kan forekomme

*Personskatter og det Skrå skatteloft er samlet under personskatter i resultatopgørelsen.

I 2024 og 2025 valgte Haderslev Kommune at selvbudgettere indtægtsgrundlaget. Der forventes en indtægt på netto 24,1 mio. kr. i 2027 og 7,4 mio. kr. i 2028 som følge heraf.

4.2. Tilskud og udligning

Den nye udligningsreform trådte i kraft pr. 1. januar 2021 og med den, skete der en grundlæggende omlægning af det kommunale tilskuds- og udligningssystem, som består af:

- Et generelt udligningssystem
- Særskilte udligningsordninger
- Et statsligt bloktilskud
- En række separate tilskuds- og overgangsordninger

I ordningen foretages en separat udligning af beskatningsgrundlag og udgiftsbehov, mens der tidligere blev udlignet ud fra et beregnet strukturelt underskud. Der er nu indført et generelt udligningssystem, som er ens for alle landets kommuner. Udligningssystemet er ændret fra et statsfinansieret system til et rent mellemkommunalt system.

Der er indført særlige udligningsordninger for selskabsskat, udligning af kommunernes merudgifter vedr. indvandrere, flygtninge og efterkommere samt en udligning af dækningsafgift.

Bloktilskuddet er statens samlede årlige tilskud til kommunerne og fordeles som hovedregel efter indbyggertal.

Det kommunale tilskuds- og udligningssystem indeholder endeligt en række målrettede tilskudsordninger.

I 2026 budgetterer Haderslev Kommune med, at de samlede indtægter fra tilskud og udligning vil være 1.1616,2 mio. kr. Heraf indgår 50,0 mio. kr. som finansieringstilskud og 84,6 mio. kr. som tilskud til udsatte ø- og yderkommuner.

Fordeling af tilskud og udligning

(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Kommunal udligning	-605,1	-675,6	-701,5	-676,2
Udligning udlændinge	2,8	2,8	2,6	2,5
Udligning af selskabsskat	-45,9	-44,8	-46,2	-47,0
Udligning af dækningsafgift	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Kommunebidrag til regionerne	7,1	7,3	7,5	7,7
Statsligt bloktilskud	-755,6	-651,9	-696,8	-732,5
Udligning og statstilskud i alt	-1.397,3	-1.362,9	-1.435,1	-1.446,1
Tilskud til Ø-kommuner	-4,7	-4,0	-4,0	-4,0
Tilskud til bekæmpelse af ensomhed	-1,3	-1,4	-1,4	-1,5
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-9,9	-10,2	-10,6	-10,9
Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud	-5,3	-5,5	-5,7	-5,9
Finansieringstilskud	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0
Ekstra finansieringstilskud	-29,0	-29,0	-29,0	-29,0
Tilskud styrket kvalitet i ældreplejen	-13,3	-13,7	-14,2	-14,6

(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Tilskud til værdig ældrepleje	-13,9	-14,4	-14,8	-15,3
Tilskud til udsatte ø- og yderkommuner	-84,6	-87,3	-90,1	-93,0
Kompensation vedr. nettotab dækningsafgift	-6,8	-6,0	-6,0	-6,0
Særlige tilskud, i alt	-219,0	-221,5	-225,7	-230,1
Generelle tilskud og udligning i alt	-1.616,2	-1.584,4	-1.660,9	-1.676,2

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetteret tilskud og udligning

Haderslev Kommune budgetterer i 2026 med indtægter på 1.616,2 mio. kr. fra de forskellige tilskud og udligningsordninger.

Det statslige bloktilskud udgør i alt 755,6 mio. kr., hvoraf 27,5 mio. kr. kun udbetales, hvis kommunerne samlet overholder loftet for serviceudgifter, jf. aftalen mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening.

Desuden er 9,2 mio. kr. gjort betinget af, at kommunerne samlet budgetlægger indenfor den aftalte ramme under hensyntagen til det samlede budgetterede niveau og drifts- og anlægsudgifter.

Haderslev Kommune får et tilskud på 4,7 mio. kr. i 2026 som ø-kommune. Hertil er der kommet udmeldinger om særtilskud til nedsættelse af færgetakster på godstransport og passagerbefordring på 2,2 mio. kr. Indtægten vedrørende nedsættelse af færgetaksterne er direkte tilskrevet fagområdet og indgår ikke i de samlede opgjorte særtilskud.

Sundhedsreformen

Det skal bemærkes, at der i indtægtsbudgetteringen for perioden 2027-2029 ikke er taget højde for virkningen af sundhedsreformen, herunder opgaveflytningen til regionerne, afskaffelsen af den kommunale medfinansiering (KMF), samt overgangsordningen på sundhedsområdet. Dette skyldes at den endelige udmøntning stadig udestår, og at det derfor vurderes, at beregningerne hviler på et for usikkert grundlag.

4.3. Lån, renter og balanceforskydninger

Lån

Optagelse af lån sker i henhold til lånebekendtgørelsen og områdefornyelsesprojekt på Jomfrustien samt færge og havne.

Udvikling i langfristet gæld

(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Ældreboliger (primo)	171,3	157,1	142,9	128,5
Afdrag	-14,2	-14,3	-14,4	-14,5
Budgetteret lånoptagelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Ældreboliger ultimo i alt	157,1	142,9	128,5	114,0
Ordinære lån (primo)*	461,4	428,7	372,2	357,5
Afdrag	-65,1	-66,3	-27,8	-28,3
Budgetteret lånoptagelse	32,3	9,9	13,0	10,0
Ordinære lån ultimo i alt	428,7	372,2	357,5	339,2
Jordforsyning (primo)	1,2	1,0	0,7	0,5
Afdrag	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Budgetteret lånoptagelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordforsyning ultimo i alt	1,0	0,7	0,5	0,3
I alt ultimo	586,8	515,8	486,4	453,4

* ekskl. gæld til Lønmodtagernes Feriemidler

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Renter

(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Renter af likvide aktiver	-9,9	-9,9	-9,9	-9,9
Renter af kortfristede tilgodehavender	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Renter af langfristede tilgodehavender	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Renter af langfristet gæld	9,1	8,9	8,4	8,6
Garantiprovision og kurstab på obligationer	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
I alt	-6,0	-6,2	-6,7	-6,5

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Balanceforskydninger

(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Forskydninger i likvide aktiver	-10,0	-2,9	16,9	13,6
Forskydninger i langfristede tilgodehavender	0,9	34,9	8,3	0,9
- Heraf grundkapitalindskud	0,9	10,9	0,9	0,9
- Heraf tilgodehavender fra staten	0,0	24,1	7,4	0,0
Forskydninger i kortfristet gæld til staten	-15,9	0,0	0,0	0,0
Forskydninger i kortfristet gæld, i øvrigt	-	-	-	-
Forskydninger i langfristede gæld	-	-	-	-
I alt	-25,0	32,1	25,2	14,5

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Forskydninger i langfristede tilgodehavender drejer sig primært om indskud i Landsbyggefondens og tilgodehavender fra staten som følge af en forventet selvbudgetteringsgevinst. Udover dette medregnes blandt andet også udlån til beboerindskud.

I budgetlægningen 2026-2029 budgetteres med øje for den tekniske serviceramme tillagt en forholdsmæssig andel af løftet af serviceudgifter i økonomiaftalen. I de afsluttende tekniske justeringer efter de politiske beslutninger, vil der blive etableret en evt. teknisk korrektionspulje på centrale puljer. Der sker afbalancering af den tekniske korrektionspulje under forskydninger i kortfristet gæld til staten.

4.4. Låneoptag på konkrete projekter

Nedenfor præsenteres låneoptag, afdrag på lån og renter, som kan henføres til konkrete anlægsprojekter i det tekniske budget. Der er ikke indregnet låneoptag til andre projekter end Jomfrusti-projektet og færge og havne.

(Beløb i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Låneoptag – Jomfrusti-projektet	-24,3	-1,9	0,0	0,0
Afdrag på lån – Jomfrusti-projektet	0,8	1,7	1,8	1,8
Renter – Jomfrusti-projektet	0,6	1,3	1,3	1,5
I alt vedr. Jomfrusti-projektet	-22,9	1,1	3,1	3,3
Låneoptag – færge og havne	-3,0	-3,0	-8,0	-5,0
Afdrag på lån – færge og havne	0,1	0,2	0,4	0,7
Renter – færge og hav	0,1	0,2	0,3	0,5
Lån til færge og havne	-2,8	-2,6	-7,3	-3,8
Låneoptag – energibesparende foranstalt.	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Afdrag på lån – energibesp. foranstalt.	0,2	0,4	0,6	0,8
Renter – energibesparende foranstalt.	0,1	0,3	0,4	0,7
Lån til energibesparende foranstalt.	-4,7	-4,3	-4,0	-3,5
Finansiering til konkrete projekter i alt	-30,4	-5,8	-8,2	-4,0

Afrundingsdifferencer kan forekomme

5. Udvalgets bemærkninger

5.1. Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget

Mål og ambitioner for Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget

Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget arbejder ud fra visionen "Flere i beskæftigelse", som er udfoldet i Beskæftigelsespolitikken 2024-2027. Beskæftigelsespolitikken 2024-2027 har til formål at bidrage til at realisere målsætningen og ambitionerne om +250 flere i uddannelse, +500 indbyggere og +1.000 arbejdspladser i 2030.

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-3,7	-1,3	-2,3	-2,3
Korrektioner beskæftigelse – Serviceudgifter	-	-8,0	-9,0	-9,0
Korrektioner beskæftigelse - Overførselsudgifter	-	-9,0	-15,0	-17,0
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,6	-0,6	-0,6
Ledighed tættere på landsgennemsnit	-6,5	-	-	-
Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget i alt	-10,2	-18,9	-26,9	-28,9

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Driftsudgifter	115,0	108,9	106,9	106,9
Overførselsudgifter	1.204,7	1.202,2	1.196,2	1.194,2
Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget i alt	1.319,7	1.311,1	1.303,1	1.301,1

Afrundingsdifferencer kan forekomme

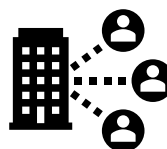
Fakta om Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget

Arbejdet under Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget vedrører:

- Beskæftigelsesindsats
- Hjælp til enkelydelser og forsørgelse
- Borgerservice

Beskæftigelsesindsatsens formål er at understøtte ledige og sygemeldte borgere i at opnå og fastholde hel eller delvis selvforsørgelse og sikre virksomhederne den arbejdskraft, de har brug for. Beskæftigelsesindsatsen i Haderslev Kommune tager udgangspunkt i den enkelte borger, og i at understøtte denne i at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Borgeren mødes med respekt og forståelse af de forhold, der står i vejen for dennes tilknytning til arbejdsmarkedet. Borgeren skal opleve at blive inddraget, set og hørt.

Beskæftigelsesindsatsen i Haderslev Kommune bygger i vid udstrækning på en virksomhedsrettet tilgang med fokus på rekruttering, fastholdelse og opkvalificering.

Hjælp til enkeltydelser og forsørgelses formål er at sætte borgeren i stand til at klare sig selv. Derudover skal det skabe et økonomisk sikkerhedsnet for enhver, der ikke på anden måde kan skaffe det nødvendige til sig selv eller sin familie.

Borgere kan søge om enkeltydelser til f.eks. tandbehandling, briller, medicin eller boligindskud. Sagsbehandlingen og udbetalingen af forsørgelsesydelse tager udgangspunkt i en fælles modtagelse og visitation af borgeren i samarbejde mellem Ydelsesteamet og Jobcentret eller andre relevante forvaltningsområder.

Borgerservice er central i mange borgeres møde med kommunen, og spiller en stor rolle i at tage godt imod borgeren, både i det personlige møde, hvor borgerguiderne tager imod og i telefonomstillingen, som stiller opkaldet videre til den relevante forvaltning. Borgerservice varetager opgaven med at rådgive og vejlede borgere telefonisk eller personligt, f.eks. i forhold til at anvende de mange digitale løsninger herunder MitID, der er udviklet gennem de senere år.

Derudover varetages sagsbehandlingen omkring f.eks. personlige tillæg og helbredstillæg til pensionister, pas, kørekort, folkeregister, beboerindskudslån, vielser, sygesikring og begravelseshjælp. I grafen ses udviklingen i procentdelen af offentlig forsørgede af arbejdsstyrken i Haderslev Kommune sammenlignet med hele landet.

5.2. Børne- og Familieudvalget

Mål og ambitioner for Børne- og Familieudvalget

Haderslev kommunes børn er afgørende for kommunens vækst og velfærd. Børne- og Familieudvalget arbejder for, at visionerne i den sammenhængende børne- og ungepolitik bliver til virkelighed. Det betyder, at udvalget prioriterer, at:

- Skabe stærke og attraktive skoler og dagtilbud, som er det naturlige førstevalg i lokalsamfund.
- Sætte særlig fokus på at styrke kommunes almentilbud i både dagtilbud og skoler, så flest mulige får et tilbud så tæt på almenområdet som muligt.
- Fastholde og styrke den faglige progression og de faglige resultater i folkeskolen.
- Implementere nyt tilsynskoncept på dagtilbudsområdet, som skaber værdi i det lokale arbejde med kvalitetsudvikling.
- Forme det gode, digitale børne- og ungeliv gennem tre nøgleområder: Digital dannelse, digital adfærd og digitale fællesskaber. Indsatsen er rammesat i IT-politikken, som sætter retning for hele børneområdet i Haderslev Kommune.
- Evaluere og justere den eksisterende specialklassestruktur på skoleområdet, så flest mulige børn kan være i mangfoldige læringsmiljøer så tæt på deres bopæl og på almenområdet som muligt.

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Demografi - Dagtilbudsområdet	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Demografi - Skoleområdet	-6,6	-6,6	-6,6	-6,6
Lov- og Cirkulæreprogrammet	2,7	3,3	5,4	5,5
Strukturel ubalance i distriktsøkonomi	7,0	2,0	-	-
Mellemkommunale betalinger på skoleområdet	2,0	2,0	-	-
Strukturpulje dagtilbud	0,7	-	-	-
Strukturpulje skoleområdet	0,9	-	-	-
Fastholdelse af ungdomsklubber	0,7	0,7	0,7	0,7
Forlængelse af to-voksenordninger fra B25	3,0	3,0	3,0	3,0
COS-P til førstegangsførelse	0,3	-	-	-
Tilskud til støtteundervisning	0,1	0,1	0,1	0,1
Styrkelse af det lettilgængelige tilbud i kommunerne til børn og unge i psykisk mistrivsel	0,5	1,0	2,0	2,9
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-4,6	-4,6	-4,6
Naturskolen	0,5	0,5	0,5	0,5
Pulje 50 % af omstillingsbidrag 2026 + 2027 - BBU	2,3	2,3	-	-
Børne- og Familieudvalget i alt	11,0	0,5	-2,6	-1,6

Afrundingsforskelle kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Børne- og Familieudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Folkeskoler	334,5	334,6	334,7	334,7
SFO'er	31,9	31,9	31,9	31,9
Fællesudgifter skolevæsen	192,0	191,6	189,6	189,6
Ungdomsskolen	19,3	19,3	19,3	19,3
Sundhedsplejen	12,1	11,8	11,8	11,8
Fællesudgifter dagtilbud	-23,4	-23,4	-23,4	-23,4
Dagpleje	51,2	51,0	51,0	51,0
Daginstitutioner	229,6	229,5	229,5	229,5
Tilskud til puljeordninger	23,6	23,6	23,6	23,6
Det rådgivende team	30,5	31,0	32,0	33,0
Hotspot og SSP	2,8	2,8	2,8	2,8
Børn og Kultur samt politiske puljer	27,8	17,1	14,9	15,0
Børne- og Familieudvalget i alt	932,0	921,0	918,0	919,0

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Fakta om Børne- og Familieudvalget

Arbejdet under Børne- og Familieudvalget er organiseret i 7 hovedområder:

- Sundhedsplejen
- Dagtilbud
- Folkeskoler og SFO'er
- Ungdomsskole og klubber m.v.
- Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og øvrig konsulentbistand
- Hotspot og SSP
- Børn og Kultur samt politiske puljer

Sundhedsplejen tilbyder individuel vejledning, undervisning, undersøgelser og forebyggende indsatser til gravide og børn og unge op til 18 år.

Sundhedsplejen tilbyder bl.a. vejledning og individuel støtte til gravide, spæd- og småbørnsforældre, funktionsundersøgelser af børn i den undervisningspligtige alder, generel forebyggelse og sundhedsfremme. Indgår i tværsektorielt samarbejde med almen praksis, jordemodercenter og fødegang, socialforvaltning m.fl. Udbyder kursus til førstegangsforældre.

Dagtilbud dækker over pasning af ca. 413 børn i dagplejen, 1.845 børn i børnehaver, 0-6 års institutioner og specialgrupper. Derudover betales tilskud til private puljeordninger, privatinstitutioner, private børnepassere og pasning af egne børn i alt ca. 399 børn.

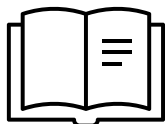
Daginstitutionerne er enten kommunale eller selvejende. Der er 5 selvejende institutioner samt 10 kommunale institutioner fordelt på 27. matrikler/afdelinger. Der er etableret 3 ressourceinstitutioner, hver med 1-2 specialgrupper for børn med særlige behov i direkte tilknytning til ressourceinstitutionens øvrige afdelinger og børnegruppe.

Folkeskoler og SFO'er omfatter kommunens 11 almene skoler, hvoraf fire har Ungeunivers. Skolerne er beliggende på 16 matrikler. Der er 4.044 elever fra 0-9. klasse, hvoraf ca. 250 elever går i specialklasse og 160 er enkeltintegrerede.

SFO'er på skolerne med indskolingsklasser.

Specialskele for 0-10. klassetrin med ca. 230 elever
10. klasser skole med 112 elever.

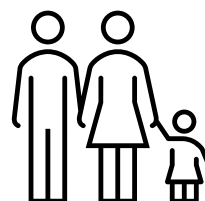
De almene folkeskoler er opdelt i børne- og junioruniverser for 0.-6. klassetrin og ungeuniverser for 7.-9. klassetrin. Fem skoler har specialklasser, og alle 11 skoler har enkeltintegrerede elever. Kommunen indbetaler tilskud til staten for elever på de fem friskoler og private grundskoler i kommunen.

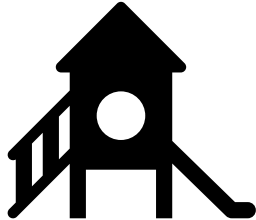
Haderslev Ungdomsskole benyttes af unge primært i alderen 14-18 år. Ungdomsskolen står for fritidsundervisning, heltidsundervisning AU-klassen, ungdomsklubber, Naturskolen samt varetager "den lille håndværker", som er undervisningsforløb for alle kommunens 5. og 6. klasser.

Ungdomsskolen skal give de unge muligheden for at udvide deres kundskaber, dygtiggøre dem til samfundslivet og bidrage til en indholdsrig tilværelse. Mange af de 12 ungdomsklubber er placeret i lokalsamfundene.

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og øvrig konsulentbistand er organiseret i Det rådgivende team, der varetager pædagogisk psykologisk rådgivning, skolefraværsindsats og lettere behandlingsindsats. Det rådgivende team er organiseret som et tværfagligt team i hvert distrikt. Teamet yder rådgivning og vejledning, sparring, konsulentstøtte til dagtilbud og skoler samt rådgivning og forebyggende indsatser til børn, unge og forældre. Psykologer varetager de pædagogiske-psykologiske opgaver.

Teamet består herudover af sundhedsplejersker, fysioterapeuter, ergoterapeut, familiekoordinatorer, pædagogiske konsulenter, samt Tale-høre-sprog konsulenter, der yder støtte til alle børn med tale-, høre- og sprogsvækheder.

Hotspotchefen fungerer som vidensbank og konsulent, der opkvalificerer den strategiske og proaktive kriminalpræventive indsats, fx ved at udarbejde aktuelle politikker, strategier og handleplaner. Igennem en koordineret viden vedrørende kommunens tværfaglige indsatsområder og netværk, sikrer hotspotchefen, at unge med bekymrende adfærd får den nødvendige støtte på det korrekte niveau. Dette i tæt samarbejde med SSP-indsatsen.

Børn og Kultur samt politiske puljer

Administrative opgaver og pædagogiske konsulentfunktioner i forhold til hele fagområdet er placeret centralt i forvaltningen.

De politiske puljer omfatter bl.a. udvalgets udviklings-pulje, strukturpulje samt puljen til yderligere tiltag på skoleområdet.

5.3. Kultur- og Fritidsudvalget

Mål og ambitioner for Kultur- og Fritidsudvalget

Kultur- og Fritidsudvalget ønsker med Kultur- og Fritidspolitikken at sætte en retning, der binder kommunen sammen. Kultur- og fritidslivet er en meget vigtig aktør i kommunens vækst- og velfærdsudvikling. Kultur- og fritidsområdet skal understøtte fællesskaber og fælles mål, herunder særligt de tre vækstsmål om 250 flere i uddannelse, 500 flere indbyggere samt 1000 flere arbejdspladser – alle mål i 2030.

Kultur- og Fritidsudvalget arbejder konkret med virkeliggørelse af svømmefaciliteter i Haderslev Kommune, hvor også et terapibassin i Vojens Svømmehal er under planlægning. I Haderslev by er fokus rettet mod svømmehallen på Kløvermarkskolen og Haderslev Svømmehal samt ikke mindst arbejdet med at konkretisere både indhold og placering af en helt ny svømmefacilitet i Haderslev.

Kultur- og Fritidsudvalget er optaget af at de strategiske mål og ambitioner udmøntes gennem et tæt samarbejde med foreningslivet og frivilligheden. Særligt samarbejdet med samvirkerne indenfor udvalgets område er vigtigt, da disse repræsenterer de mange forskellige foreninger indenfor kultur- og fritidsområdet i Haderslev Kommune. Men også dialogen med - og nærheden til kultur- og fritidsinstitutionerne vægtes højt af udvalget. Det er bl.a. gennem forenings- og institutionslivet, at udvalgets mål og ambitioner udmøntes.

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Driftstilskud vedr. terapibassin	0,600	0,600	0,600	0,600
Aktiv Fritid	0,200	0,500	0,300	
Vojens Hallerne - Dækning af underskud for året 2024	2,320	-	-	-
Vojens Hallerne - Forøgelse af nuværende driftstilskud	1,400	-	-	-
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,600	-0,600	-0,600
Kultur- og Fritidsudvalget i alt	4,520	0,500	0,300	0,000

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Kultur- og Fritidsudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Idræt	32,6	29,0	28,7	28,4
Kultur	21,8	20,1	20,3	20,1
Fritid	0,5	0,5	0,5	0,5
Samvirkerne	4,9	4,9	4,9	4,9
Institutionerne	58,4	58,4	58,4	58,4
Kultur- og Fritidsudvalget i alt	118,2	113,0	112,8	112,3

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Fakta om Kultur- og Fritidsudvalget

Arbejdet under Kultur- og Fritidsudvalget er organiseret i 5 hovedområder:

- Idræt
- Kultur
- Fritid
- Samvirkerne
- Institutioner

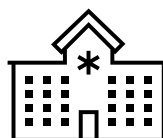
Idræt dækker over:

Moderne rammer og faciliteter: Haderslev Kommune fokuserer på at udvikle og vedligeholde idrætsfaciliteter, der både understøtter traditionelle sportsgrene og nye, spontane idrætsaktiviteter. Dette inkluderer både indendørs og udendørs faciliteter.

Naturen som arena: Kommunen udnytter naturen som en vigtig arena for idræt og bevægelse. Skove og vandområder er tilgængelige for både breddeidræt og eliteidræt, hvilket fremmer et aktivt udeliv.

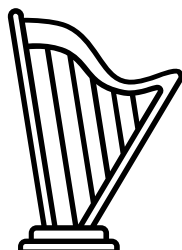
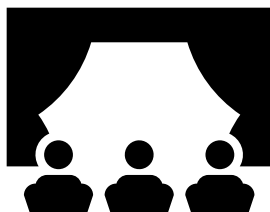
Foreningsudvikling: Der er fokus på at styrke foreningernes muligheder for udvikling, så de kan tilbyde relevante aktiviteter til alle aldersgrupper. Frivillige, trænere og ledere spiller en central rolle i dette arbejde.

Sundhed og trivsel: Idræt og bevægelse ses som vigtige elementer for at sikre borgernes fysiske, sociale og mentale sundhed. Idrætsforeningerne bidrager til at skabe meningsfulde og positive fællesskaber, der fremmer bevægelsesglæde og livskvalitet.

Kultur dækker over:

Den sønderjyske kulturarv: Haderslev Kommune værner om sin rige kulturarv, som inkluderer naturens skatkammer, et stærkt sønderjysk DNA og historiske oplevelser. Kommunen arbejder for at fremme kultur- og naturoplevelser i og omkring det blå-grønne bånd fra fjord til lergrav.

Musik, teater og billedkunst: Musik, teater og billedkunst spiller en central rolle i dannelsen og kreativiteten hos kommunens borgere. Der lægges vægt på at udbrede musik som pædagogisk ramme for børn og unge og udvikle kreative impulser og kulturelt iværksætteri.

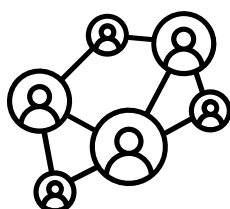
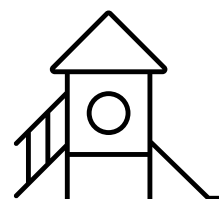
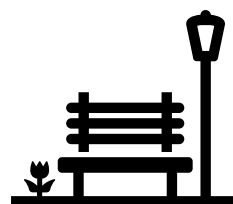
Kulturelt indblik og internationalt udsyn: Haderslev Kommune deltager aktivt i kulturaftaler i Trekantområdet og Sønderjylland-Schleswig, hvilket bidrager til videndeling, innovative kulturtilbud og store kulturoplevelser. Disse samarbejder bidrager til en aktiv kulturkommune som gør det attraktivt at være en del af – både som borger, tilflytter, virksomhed og gæst i kommunen.

Fritid dækker over:

Aktive seniorer: Haderslev Kommune fokuserer på at tilbyde et fritidsliv, der gør det nemt for seniorer at gå fra et aktivt arbejdsliv til et aktivt seniorliv i fællesskaber. Der samarbejdes med andre fagområder for at løfte det aktive seniorliv i hele kommunen.

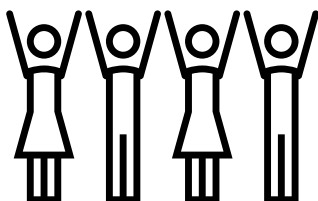
Samarbejde mellem foreninger: Foreninger og frivillige inspirerer hinanden og lærer af hinandens erfaringer gennem samarbejde om aktiviteter og events på tværs af fritidslivet. Dette skaber sociale fællesskaber og sikrer aktivitet og bevægelse på flere niveauer: fysisk, socialt og mentalt.

Traditionelle og nye former for fællesskaber: Haderslev Kommune understøtter både det traditionelle foreningsliv og nye interesse-fællesskaber. Der er plads til gode idéer og en mangfoldighed af fritidsaktiviteter på tværs af generationer, og der arbejdes på at inkludere tilflyttere og borgere, der oplever at stå udenfor, i fællesskaberne.

Samvirkerne dækker over:

Samarbejde og partnerskaber: Samvirkerne spiller en central rolle i at realisere de politiske visioner for kultur- og fritidsområdet. De samarbejder med borgere, foreninger og kultur- og fritidsaktører for at udvikle området.

Handleplaner og initiativer: Kultur- og Fritidspolitikken skal ses i sammenhæng med samvirkerens handleplaner, som konkretiserer de politiske visioner og igangsætter initiativer og handlinger.

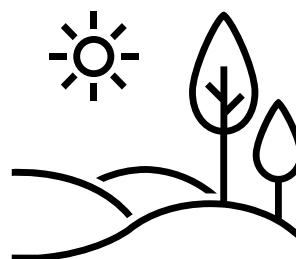
Styrkelse af fællesskaber: Samvirkerne bidrager til at skabe inviterende fællesskaber, hvor alle borgere kan deltage uanset alder, interesser og funktionsniveau. De arbejder for at styrke sociale fællesskaber gennem bevægelse og kreative aktiviteter.

Institutionerne dækker over:

Decentrale kommunale enheder: Kulturhuset Bispen, Haderslev Musik- og Kulturskole, Historie Haderslev, TalentCenter Haderslev og Haderslev Idrætscenter.

Kommunale idrætsfaciliteter som klubhuse, foreningshuse, haller og udeanlæg.

Selvejende, private og fondsejede institutioner som f.eks. StreetDome, Gram Fritidscenter, Fonden for Vojens Idræts- og Sportshaller, selvejende og selvstyre haller. Teatret Møllen, Forsøgsscenen, Kulturhuset Harmonien, Vojens Kultur- og Musikhus.

5.4. Land- og Byudviklingsudvalget

Mål og ambitioner for Land- og Byudviklingsudvalget

Land- og Byudviklingsudvalget skaber de forudsætninger, der skal til for at fremme udvikling og sammenhængskraft i Haderslev Kommune. Udvalget fokuserer på direkte dialog med borgerne, nærdemokrati, fysiske fællesskaber, strategiske udviklingsplaner, borgerbudgettering og områdefornyelser. Disse initiativer er afgørende for at skabe et aktivt og fællesskabende liv i både landzone, centerbyer og bydele.

Land- og Byudviklingsudvalget prioriterer, at:

- Fremme nærdemokrati og borgerbudgettering
- Udvikle fysiske fællesskaber som forsamlingshuse og kultur- og fritidscentre
- Implementere strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram
- Støtte frivillighed og velfungerende nærdemokrati
- Forskønne og udvikle de fysiske rammer, bl.a. via landsbyfornyelse og områdefornyelser

Tiltag i budgetforliget

Der var ingen politiske tiltag på driften i budgetforliget.

Budgetoversigt 2026-2029 for Land- og Byudviklingsudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Forsamlingshuse	0,4	0,4	0,4	0,4
Kultur- og Fritidscentre - partnerskabsaftaler	1,5	1,5	1,5	1,5
Årets lokalsamfund og arrangementer for landdistrikter	0,1	0,1	0,1	0,1
Land- og Byudviklingsudvalget i alt	2,0	2,0	2,0	2,0

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Fakta om Land- og Byudviklingsudvalget

Arbejdet under Land-og Byudviklingsudvalget tager udgangspunkt i den udarbejdede politik for området – Forbindelse og Fællesskaber. Konkret arbejdes der med baggrund i de fire temaer i politikken:

- Sammen om strategisk planlægning
- Boliger og bosætning
- Samskabelse, dialog og samarbejde på tværs
- Synliggørelse af det gode liv i landdistrikterne er, hvordan vi sammen kan skabe det gode liv i landdistrikterne.

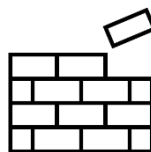

Land- og Byudviklingsudvalgets puljer til borgerbudgettering søges hvert år af de 29 landdistrikter samt Haderslev by, der er opdelt i 12 områder samt og Starup og omegn, der tæller for et område. Midlerne søges af borgerforeningerne, og projekterne føres ud i livet af borgerne til anlæg, vedligehold, markedsføring, aktiviteter, opkøb af ejendom og naturpleje.

Haderslev Kommune har i dag 7 **kultur- og fritidscentre** etableret i/ved tidligere skoler i landdistrikterne, der fungerer som lokale samlingssteder. Haderslev Kommune støtter disse kultur- og fritidscentre gennem partnerskabsaftaler med hjælp til daglig drift til gavn og i tæt dialog og samarbejde med foreningslivet og lokalsamfundene.

Haderslev Kommune støtter både **LAG Haderslev-Tønder** og **LAG småøerne** med mindre bidrag/tilskud. Herunder kommunal mellemfinansiering af LAG-tilskud ved større lokale almennyttige anlægsprojekter.

5.5. Senior- og Sundhedsudvalget

Mål og ambitioner for Senior- og Sundhedsudvalget

Det er Senior- og Sundhedsudvalgets ambition at investere i et trygt, sundt, selvstændigt og værdifuldt liv, som styrker borgernes muligheder for i videst muligt omfang at forblive selvhjulpne. Det giver livskvalitet for den enkelte. Samarbejde med borgernes netværk, frivillige og andre aktører udenfor det kommunale er en vigtig del af indsatserne. Som et led i at arbejde hen imod Vækst- og Velfærdsstrategien har udvalget opstillet følgende mål:

- Fællesskaber og inddragelse af frivillige og netværk, hvor kommunen ikke nødvendigvis er (hele) løsningen
- Øget frihed og selvstændighed ved borgerne bl.a. via digitale løsninger
- Udvikling, rekruttering og fastholdelse af medarbejdere gennem fokus på trivsel, ledelse, rammer, fleksibilitet og kvalitet i faglighed
- En økonomi i balance, der understøtter helhedsperspektivet på borgerne

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Demografi - Forebyggende hjemmebesøg	0,2	0,2	0,2	0,2
Lov- og Cirkulæreprogrammet	0,7	-	-	-
Flere hænder og højere faglighed i ældreplejen	0,8	0,8	0,8	0,8
Demografi - Ældrepleje	15,6	15,6	15,6	15,6
Ny driftsoverenskomst med Sommersted Plejehjem og Sillerup Plejekollegium	2,0	2,0	2,0	2,0
Demensindsatser	1,0	1,0	1,0	1,0
Kvalitetsløft ældreplejen	0,5	0,8	0,8	0,8
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-4,1	-4,1	-4,1
Pulje til understøttelse af fællesskaber	0,3	-	-	-
Seniorguide	0,5	0,5	0,5	0,5
Pulje 50 % af omstillingsbidrag 2026 + 2027 - SSU	2,0	2,0	-	-
Budgetanalyse - Vagtplanlægning - SSU	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Senior- og Sundhedsudvalget i alt	21,2	16,4	14,4	14,4

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Senior- og Sundhedsudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Senior og Rehabilitering	673,4	675,1	674,9	675,5
Direktøren for Social og Sundhed	19,0	14,1	12,1	12,1
Fælles udgifter Senior og Rehabilitering	13,2	13,1	12,8	13,5
Huslejeindtægter, ældre- og plejeboliger	-10,3	-10,3	-10,3	-10,3
Tomgangsleje, ældre- og plejeboliger	4,5	3,4	3,4	3,4
Vedvarende Indsatser	260,1	260,1	260,1	260,1
Myndighed, Senior og Rehabilitering	182,0	185,0	185,0	185,0
Længerevarende Indsatser	119,1	119,1	119,1	119,1
Korterevarende Indsatser	36,3	36,3	36,3	36,3
Understøttende Indsatser	17,0	17,0	17,0	17,0
Sekretariat Kvalitet, Udvikling og Uddannelse	54,6	54,4	54,4	54,4

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Sundhed og Forebyggelse	422,1	421,8	421,8	421,2
Sundhedssamarbejde og Forebyggelse	21,9	21,9	21,9	21,9
Tandplejen	33,1	33,1	33,1	33,1
Hjælpe midler	48,4	48,4	48,4	47,8
Træning og Rehabilitering	28,9	28,7	28,7	28,7
Træning og Hjælpe midler - Fælles område	3,2	3,2	3,2	3,2
Sygehusvæsen, hospice og fællesudgifter	286,5	286,5	286,5	286,5
Senior- og Sundhedsudvalget i alt	1.117,6	1.114,1	1.111,8	1.111,8

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Fakta om Senior- og Sundhedsudvalget

Arbejdet under Senior- og Sundhedsudvalget er organiseret i 2 hovedområder:

- Senior og Rehabilitering
- Sundhed og Forebyggelse

Senior og Rehabilitering

Fælles udgifter Senior og Rehabilitering består af fællestillidsrepræsentanter, Seniorrådet, central refusionsordning samt fælles udgifter på tværs af Senior og Rehabilitering.

Huslejeindtægter, ældre- og plejeboliger omfatter beboernes huslejebetaling, drift- og vedligeholdelsesomkostninger for servicearealerne samt henlæggelser.

Tomgangsleje, ældre- og plejeboliger består af udgifter til ældre- og plejeboliger, der står tomme.

Vedvarende indsatser består af plejehjem, dagcentre og demens-teamet, som er med til at støtte borgere og pårørende. Der er 2 dagcentre, 4 aktivitetscentre, 347 plejeboliger samt 60 pladser på Haderslev Friplejehjem.

Myndighed, Senior og Rehabilitering står for visitationerne af praktisk hjælp og personlig pleje samt visitationen af pleje- og ældreboliger. Afdelingen har ligeledes budget til levering af mad til de hjemmeboende borgere fra hhv. Elbo I/S, Det Danske Madhus og Basfood.

Længerevarende indsatser yder hjælp til borgere i eget hjem i form af kommunens hjemme- og sygepleje, samt via personlige hjælpere. Længerevarende indsatser består af 28 tværfaglige teams, der hjælper ca. 1340 visiterede borgere pr. uge.

Korterevarende indsatser består af den frem-skudte rehabiliteringsenhed, e-distriktet og Døgnrehabilitering på Kong Frederik IX's Plejehjem. Der arbejdes i afdelingen med udgangspunkt i borgernes ønsker og mål, samt implementering af relevante velfærdsteknologier.

Understøttende indsatser består af Én indgang, 9 sygeplejeklinikker fordelt over hele kommunen, specialister og Akutteamet.

Sekretariatet Kvalitet, Udvikling og Uddannelse, står for uddannelsen af social- og sundhedsassistenter, samt - og sundhedshjælpere. Derudover servicerer afdelingen Senior- og Sundhedsudvalget, Social- og Handicapudvalget, de 3 råd og forvaltningen

Sundhed og Forebyggelse

Sundhedssamarbejde og Forebyggelse, som varetager forebyggende og sundhedsfremmende tilbud, støtte og facilitering af det frivillige, sociale arbejde efter servicelovens § 18 og aktiviteter til ældre efter § 79 samt drift af de to sundhedscentre.

Tandplejen, som tilbyder gratis forebyggende og behandlende tandpleje til børn og unge op til 22 år. Derudover omsorgs-, social- og specialtandpleje til borgere med særlige sociale problemer eller fysiske og/eller psykiske udfordringer, som gør at borgerne ikke kan benytte et traditionelt tandplejetilbud.

Hjælpemidler, som udover hjælpemiddeldepotet består af Myndighed, Hjælpemidler der visiterer hjælpemidler som fx bleer, biler, kørestole, proteser og optiske synshjælpemidler.

Træning og Rehabilitering, som varetager genoptræning af borgere og vederlagsfri fysioterapi både i privat og kommunalt regi.

Sygehusvæsen, hospice og fællesudgifter, som betaler for aktiviteterne på de kommunalt, finansierede regionale sundhedsaktiviteter, herunder specialiseret ambulant genoptræning, hospiceophold og udgifter til færdigbehandlede patienter med fysiske eller sygdomme. Budgettet til aktivitetsbestemt medfinansiering ligger også i denne afdeling.

5.6. Social- og Handicapudvalget

Mål og ambitioner for Social- og Handicapudvalget

Det er Social- og Handicapudvalgets ambition at investere i et trygt, sundt, selvstændigt og værdifuldt liv, der styrker børn, unge og voksnes muligheder for i videst muligt omfang at blive selvforsørgende og selvhjulpne. Det giver livskvalitet for den enkelte. Samarbejde med borgernes netværk, frivillige og andre aktører i civilsamfundet udenfor det kommunale er en vigtig del af indsatserne. Som et led i at arbejde hen imod Vækst og Velfærdsstrategien har udvalget opstillet følgende mål:

Børn og Unge:

- Flere unge kan blive i nærmiljøet også når anbringelse er en nødvendighed
- Fokus på inddragelse og løsninger via netværket
- Flere forebyggende tilbud til børn, unge og familier

Voksne:

- Flere borgere vælger en social, sundheds - eller pædagogfaglig uddannelse
- Borgere skal tilbydes rette tilbud med den rette kvalitet og til rette pris i eller udenfor Haderslev Kommune
- Boliger på området tilpasses fremtidens målgrupper og deres særlige behov.

Fælles:

- Flere mennesker med fysiske og psykiske handicap i job og uddannelse
- Økonomi i balance
- Fokus på at forebyggelse og tidlig indsats, herunder ulighed i sundhed skal bidrage til bedst mulig livskvalitet for den enkelte

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-	-	-0,2	-
Udgifter til drift af DSI Odinsgaard	3,0	-	-	-
Momsudgifter og lønsumsafgift DSI Odinsgaard	0,4	-	-	-
Stigning i udgiften til det udenkommunale børneområde	16,0	-	-	-
Udvidelse af det forebyggende tilbud; Vejviseren	1,0	1,0	1,0	1,0
Busser på værkstedsområdet	1,1	-	-	-
Etablering af nye afklaringspladser i socialpsykiatrien i kommunerne	0,8	1,9	2,0	2,6
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-3,3	-3,3	-3,3
Forebyggelse på børne- og Ungeområdet	1,7	2,0	2,0	2,0
Pulje 50 % af omstillingsbidrag 2026 + 2027 - SHU	1,6	1,6	-	-
Budgetanalyse - Vagtplanlægning - SHU	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Social- og Handicapudvalget i alt	25,4	3,0	1,3	2,1

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Social- og Handicapudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Børneområdet	230,7	215,9	214,3	214,5
Krisecentre	2,6	2,6	2,6	2,6
Ledelse og Rådighedspuljer	-13,1	-12,3	-13,7	-13,7
Familierådgivningen	208,0	192,0	191,8	192,1
Familiehuset	33,3	33,5	33,5	33,5
Voksenområdet	379,7	372,7	372,1	372,7
Myndighed, Handicap, Socialpsykiatri og udsatte	218,3	215,6	214,6	211,9
Bosteder (Handicap)	78,9	78,4	78,4	78,4
Beskyttet beskæftigelse (Handicap)	35,4	35,4	35,4	35,4
Senhjerneskode	5,8	5,8	5,8	5,8
Socialpsykiatri og misbrug	47,1	46,6	47,0	47,0
Handicapboliger / Ældreboliger (SHU)	-5,8	-5,8	-5,8	-5,8
Social- og Handicapudvalget i alt	610,5	588,5	586,3	587,2

Afrundingsdifferencer kan forekomme

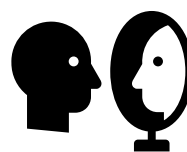
Fakta om det Børnesociale område og Børnehandicap

Arbejdet er organiseret i flere områder:

- Myndighed for børn og unge i udsatte positioner
- Myndighed for børn og unge med handicap
- Familiehuset, udfører af indsatser
- Plejefamilieteam
- Kvindekrisecenter

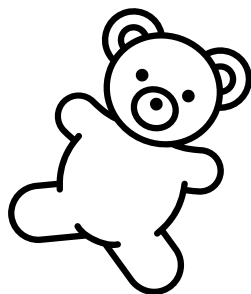
Krisecenter

Kommunen skal jf. Serviceloven §109 tilbyde midlertidigt ophold til borgere, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold. Borgerne kan komme alene eller være ledsaget af børn. Kommunen skal afholde udgifterne til deres ophold. Der udregnes en egenbetaling for opholdet. Børn og kvinder har mulighed for psykologsamtaler betalt af bopælskommunen.

Det børnesociale område

Området er opdelt i myndighed (Familierådgivningen) og udfører (Familiehuset).

Familierådgivningen varetager myndighedsopgaver jf. Barnets Lov, som strækker sig bredt fra råd og vejledning til anbringelser uden samtykke i Børn og Ungeudvalget. Området dækker både det børnesociale område samt børnehandicapområdet.

I børnehandicap arbejdes der med råd og vejledning og behandling af Tabt arbejdsfortjeneste, merudgifter samt anden støtte til familier.

Familiehuset er kommunens interne leverandør af forebyggende indsatser, f.eks. familiebehandling, familiekonsulent, kontaktperson, gruppeforløb etc. Familiehuset omfatter også familieplejeområdet, som finder og supervisere plejefamilier. Både myndighed og familiehuset arbejder forebyggende og yder råd og vejledning til dagtilbud, skoler og familier.

For hele området gør det sig gældende, at der er stort fokus på netværksinddragende metoder.

Fakta om Handicap, Socialpsykiatri og myndighed

Arbejdet under området er organiseret i 3 hovedområder:

- Handicap, bo-og beskæftigelse
- Socialpsykiatri og rusmidler
- Myndighed

Handicap og Socialpsykiatri

Haderslev Kommune driver bosteder med 183 boliger til mennesker med fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse.

Botilbuddene er fordelt rundt i hele kommunen. Der er tillige et botilbud, målrettet borgere med senhjerneskade, som har behov for at bo på et botilbud midlertidigt eller varigt.

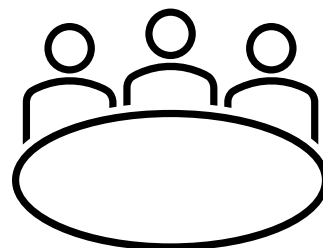
Haderslev Kommune driver derudover 9 beskyttede værksteder og aktivitets- og samværstilbud med i alt 175 pladser. Her tilbydes beskyttet beskæftigelse, aktiviteter og samvær. Brugere er mennesker med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Formålet med tilbuddene er opretholdelse eller forbedring af deres personlige færdigheder eller livsvilkår.

Borgere i eget hjem har mulighed for at modtage socialpædagogisk støtte i eget hjem. Endvidere er der tryghedsskabende indsatser, hvor formålet er, at borgere med en psykisk lidelse i en akut situation kan få hjælp.

I **Vejviseren** kan borgere henvende sig og få råd og vejledning, deltage i gruppeforløb eller få individuelle samtaler. Vejviseren arbejder med at forebygge, at borgeren får det værre og dermed behov for mere indgribende tilbud.

I **Rusmiddelcentret** kan man møde op i åben rådgivning, eller man kan få et behandlingsforløb. Der er 14 dages behandlingsgaranti.

Borgerens vej ind i kommunen (Myndighed)

Myndighedsområdets opgaver omfatter i hovedtræk råd og vejledning, udredning, visiteringer, behandling af ansøgninger og opfølgning på indsatser.

For myndighedsområdet gælder, at borgere har mulighed for at søge om forskellige ydelser og tilbud inden for gældende lovgivning. Ydelserne spænder bredt fra ledsagelse, støtte i egen bolig, botilbud, dækning af nødvendige merudgifter og borgerstyret personlig assistance (BPA) til voksenspecialundervisning.

Borgeren ansøger om støtte. Ansøgningen behandles i samarbejde med borgeren. Relevant materiale og dokumentation indgår i sagsbehandlingen af borgerens ansøgning, og borgeren modtager en afgørelse om den berettigede støtte.

5.7. Teknik- og Klimaudvalget

Mål og ambitioner for Teknik- og Klimaudvalget

I den kommunale planlægning skaber Teknik- og Klimaudvalget de forudsætninger, der skal til for at sikre vækst for erhvervslivet og velfærd for borgerne.

Teknik- og Klimaudvalget prioriterer:

- At fokusere på vækstdagsordenen, når vi via planlægning såvel som nyanlæg skaber rammerne for udviklingen i kommunen
- At have det rigtige udbud af attraktiv bolig- og erhvervsjord til salg
- At sikre en hurtig og kompetent erhvervsservice og myndighedsbehandling
- At fokusere på den grønne dagsorden og nedbringe CO²-udledningen ved at implementere Haderslev Kommunes klimaplan og sikre sammenhæng mellem tiltag på klimaområdet og vækstambitioner for 2030
- At realisere ambitionerne i Grøn Trepert, herunder udarbejdelse af omlægningsplaner og opnåelse af konkrete målsætninger for kvælstofudledning mv.
- At sikre kritisk infrastruktur i kommunen
- At sikre stabil drift og vedligehold af kommunale arealer, særligt veje og grønne områder, til gavn for kommunens borgere, virksomheder, besøgende såvel som biodiversitet.

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Lov- og Cirkulæreprogrammet	2,1	0,9	0,6	0,1
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-1,0	-1,0	-1,0
Afledt drift Hertug Hans Parken	0,3	0,5	0,5	0,5
Afledt drift Pulje til udmøntning af cykelstiplanen	-	-	0,2	0,5
Teknik- og Klimaudvalget i alt	2,4	0,4	0,3	0,1

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Teknik-og Klimaudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Jorde og faste ejendomme	1,2	1,2	1,2	1,2
Fritidsområder	15,0	14,9	14,9	14,9
Natur- og miljøbeskyttelse	4,8	4,8	4,8	4,8
Vejvedligeholdelse, trafiksikkerhed m.v.	71,9	71,9	72,1	72,1
Busdrift og læskure	29,3	29,3	29,3	29,3
Færger	5,9	5,9	5,9	5,9
Havne	0,7	0,7	0,7	0,7
Fællesudgifter og administration	65,5	63,1	63,1	62,9
Vejafvandingsbidrag og vintervedligeholdelse	15,7	15,7	15,7	15,7
Teknik- og Klimaudvalget i alt	210,0	207,5	207,7	207,5

Afrundingsdifferencer kan forekomme

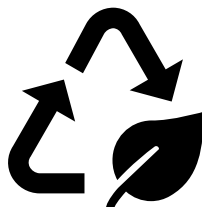
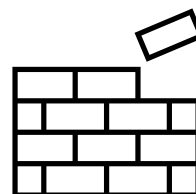
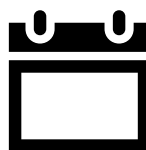
Fakta om Teknik- og Klimaudvalget

Arbejdet under Teknik- og Klimaudvalget er organiseret i 3 hovedområder:

- Plan, Byg og Sekretariat
- Klima og Miljø
- Drift og Anlæg

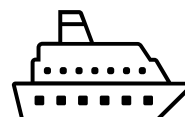
Plan, Byg og Sekretariat arbejder med lokal- og kommuneplanlægning, varme- og energiplanlægning, byggesags-behandling, BBR, ejendomsskatteoprævning, kort, geodata, koordinering af klimaplanens indsatser samt en række administrative og understøttende funktioner. Desuden servicerer området øvrige udvalg. Plan, Byg og Sekretariat varetager opgaver med køb og salg af jord m.v. under Økonomiudvalget, servicerer landdistrikter og områdefornyelse under Land- og Byudviklingsudvalget samt bidrager til de strategiske udviklingsplaner under Vækst- og Udviklingsudvalget.

Klima og Miljø varetager sektorplanlægningen for udviklingen af affalds-, spildevands- og vandforsyningsområdet, vedligeholdelse af vandløb, pleje af naturområder, vandløbsrestaurerings- og natur-genopretningsprojekter, myndighedsopgaver vedrørende virksomheder, husdyrbrug, natur, vandløb, hav og kystbeskyttelse samt rottebekæmpelse. Opgaven for at sikre fremdriften af mange af klimaplanens tiltag varetages også i Klima og Miljø.

Drift og Anlæg omfatter færge- og havnedrift, vedligeholdelse og renovering af klimaskærm og tekniske installationer på kommunens bygninger, trafikplanlægning, trafiksikkerhed, kollektiv trafik, herunder Vojens Lufthavn og busdrift samt alle trafikrelaterede myndighedsopgaver. Drift og Anlægsområdet varetager desuden drift og vedligeholdelse af kommunens sorte og grønne områder, herunder en række kommunale idrætsanlæg og enkelte drifts- og vedligeholdelsesopgaver af udenomsarealer for skoler og institutioner m.v.

På anlægssiden er området ansvarlig for alle byggeomodnings-, vej, cykelsti- og havneprojekter under Teknik- og Klimaudvalget. Drift og Anlæg har desuden projektlederrollen på byggeprocessen, når kommunen har større byggeprojekter under øvrige udvalg, f.eks. når der bygges nye børnehaver eller plejehjem.

5.8. Ungeudvalget

Mål og ambitioner for Ungeudvalget

Målet er at indfri den uddannelsespolitiske målsætning om, at alle 25-årige skal have gennemført en uddannelse, være i uddannelse eller være i beskæftigelse.

Konkret betyder det, at:

- mindst 30% af de unge skal vælge en erhvervsuddannelse direkte fra grundskolen i 2025
- mindst 90% af de 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse i 2030

Som led i Haderslev Kommunes indsats for at skabe vækst og velfærd er målet at indfri ambitionerne om, at:

- +250 flere i uddannelse
- +500 indbyggere og
- +1.000 arbejdspladser

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,3	-0,3	-0,3
Ungeudvalget i alt	-2,5	-2,8	-2,8	-2,8

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Ungeudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Jobcenter Unge	11,6	11,3	11,3	11,3
Uddannelses- og erhvervsvejledning (UEV)	5,4	5,4	5,4	5,4
Forberedende grunduddannelse (FGU)	13,7	13,7	13,7	13,7
Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	19,8	19,8	19,8	19,3
Særlige indsatser	3,0	2,5	2,5	2,5
Ungeudvalget i alt	53,5	52,7	52,7	52,7

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Fakta om Ungeudvalget

I Ungeudvalget ligger ansvaret for en række opgaver, der har betydning for unge og deres uddannelses- og jobmuligheder i Haderslev Kommune:

- Den kommunale ungeindsats, herunder
 - Jobcentrets ungeteam
 - Uddannelses- og erhvervsvejledningen (UEV)
- Forberedende grunduddannelse (FGU)
- Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)
- Særlige indsatser
 - Boligsocial indsats
 - Samarbejde med ungdomsuddannelserne, herunder udvikling af et campusområde
 - Fastholdelsesmentor
 - Samarbejdsaftaler og projekter

Den kommunale ungeindsats koordinerer de unges samlede forløb på tværs af uddannelses- beskæftigelses- og socialindsatsen.

Unge under 25 år, der ikke er i gang med eller ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelse, kan få vejledning om uddannelse og job hos den kommunale ungeindsats. Den kommunale ungeindsats foretager målgruppevurdering af unge, der ønsker at starte på Forberedende grunduddannelse (FGU) og ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU).

Jobcentrets ungeteam varetager den beskæftigelsesrettede indsats for unge 15-29-årige, der ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse, og som ikke er i uddannelse eller job. Indsatsen foregår inden for rammerne af Lov om aktiv beskæftigelsesindsats (LAB).

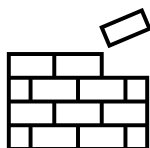
Uddannelses- og erhvervsvejledningen (UEV) vejleder unge i 7. til 10. klasse.

Alle elever modtager kollektiv vejledning. Elever, der ønsker at starte på en uddannelse, som de ikke er vurderet parat til, skal have en individuel vejledning.

Vejledningen skal her være særlig målrettet mod, at eleven bliver klar til uddannelse.

Vejledningen foregår inden for rammerne af Lov om kommunal ungeindsats for unge under 25 år.

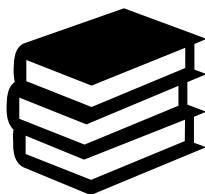
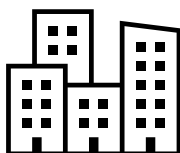
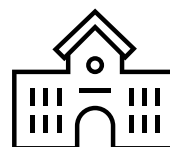

Forberedende grunduddannelse henvender sig til unge under 25 år, der endnu ikke er parat til at gå i gang med eller at gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Det kan være af faglige, personlige eller sociale årsager.

Formålet med FGU er, at den unge forberedes på efterfølgende at kunne fortsætte på en erhvervsuddannelse, en gymnasial uddannelse eller at komme i job. FGU består af forskellige uddannelsesspor, som kan tilpasses den unges behov og interesser.

Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) er en 3-årig uddannelse, der henvender sig til unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov.

Uddannelsens formål er at udvikle den unges personlige, sociale og faglige kompetencer til så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse. STU er for de unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv ikke hvis der ydes specialpædagogisk støtte.

Særlige indsatser

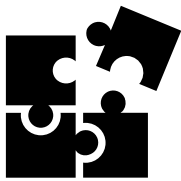
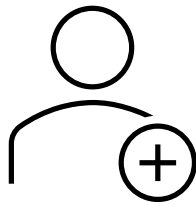
Boligsocial indsats

Haderslev Kommune, Haderslev Andels Boligforening (HAB) og Haderslev Boligselskab v/Domea samarbejder om den boligsociale helhedsplan Haderslev.

Afdelingschefen for Unge, Uddannelse og Service repræsenterer Haderslev Kommune i den boligsociale bestyrelse.

Samarbejde med ungdomsuddannelserne, herunder udvikling af et campusområde

Haderslev Kommune har i 2023 vedtaget en ny uddannelsespolitik, som sætter ramme og retning for at realisere ambitionen om +250 flere i uddannelse i 2030. Politikken skal understøtte, at Haderslev som uddannelsesby har studiemiljøer og tilbud til unge, som gør det attraktivt at tage en uddannelse og senere i livet et job i Haderslev Kommune.

Fastholdelsesmentor

Fastholdelsesmentor indsatsen blev startet op som et projekt i 2017, og er fra 2022 implementeret i den daglige drift, jf. beslutning i Beskæftigelses- og Integrationsudvalget. Det er en særlig indsats til unge, der er i risiko for at falde ud af deres uddannelse, hvor målet er, at den unge fastholdes i uddannelse eller støttes i et omvalg.

Samarbejdsaftaler og projekter

Haderslev Kommune har indgået aftale med Headspace. Tilbuddet har fokus på børn og unge i alderen 12-25 år, der ikke er syge nok til psykiatrien, men heller ikke raske nok til et liv med uddannelse/job, sociale relationer mv. Headspace er primært drevet af frivillige, og målet er, at de unge føler sig set, hørt og mødt, og oplever bedre trivsel og mindre ensomhed.

5.9. Vækst- og Udviklingsudvalget

Mål og ambitioner for Vækst- og Udviklingsudvalget

Vækst- og Udviklingsudvalget har ansvaret for at skabe initiativer for vækst og udvikling i Haderslev Kommune. Udvalget udarbejder og udmønter politikker, strategier og planer, der understøtter 2030-ambitionerne om +250 i uddannelse, +500 indbyggere og +1.000 arbejdspladser.

Vækst- og Udviklingsudvalget prioriterer:

- Udmønte erhvervs-, bosætnings- og uddannelsespolitikken
- Samarbejde med politiske fagudvalg og med private og offentlige aktører
- Strategiske udviklingsplaner for bl.a. Haderslev by, Flyvestation Skrydstrup og turismen

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Pulje til understøttelse af detailhandlen og udmøntning af turismepolitikken	1,0	1,0	1,0	1,0
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-0,1	-0,1	-0,1
Vækst- og Udviklingsudvalget i alt	1,0	0,9	0,9	0,9

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Vækst- og Udviklingsudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Erhvervsfremme og turisme	15,0	15,0	15,0	15,0
Vojens Lufthavn	0,8	0,8	0,8	0,8
Vækstinitiativer	0,1	0,1	0,1	0,1
Vækst- og Udviklingsudvalget i alt	15,9	15,8	15,8	15,8

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Fakta om Vækst- og Udviklingsudvalget

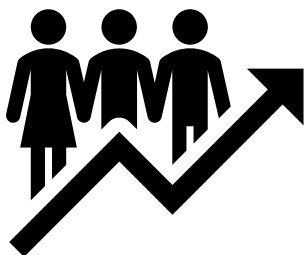
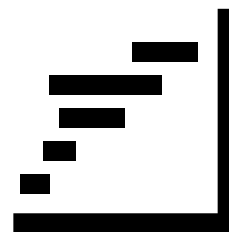
Vækst- og Udviklingsudvalget er oprettet som stående udvalg i forbindelse med kommunalvalget i 2021. Udvalget varetager en række opgaver, der har betydning for den overordnede vækst og udvikling i Haderslev Kommune.

- Vækst- og planstrategi
- Erhvervs- og turismeudvikling
- Strategisk udvikling af Haderslev by
- Jomfrusti-projektet
- Vojens Lufthavn og området omkring flyvestation Skrydstrup

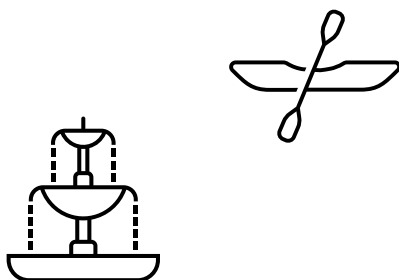
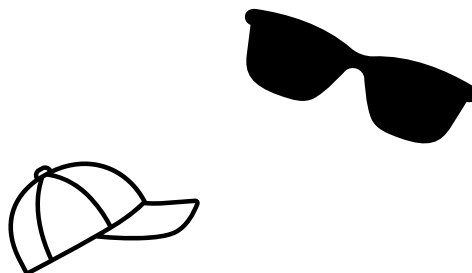
Vækst- og planstrategi: Opgaven at udmønte Kommunalbestyrelsens 2030-ambitioner om 250 flere i uddannelse, 500 flere indbyggere og 1.000 flere arbejdspladser. Udvalget har vedtaget politikker for uddannelse, bosætning og erhverv, og godkender årlige handleplaner. Der er indgået en samarbejdsaftale med Haderslev Erhvervsråd for at støtte erhvervspolitikken.

Planstrategien er grundlaget for kommunens plan- og udviklingsarbejde, og er udarbejdet i samarbejde med Økonomiudvalget. Udvalget arbejder med strategiske byudviklingsplaner og hovedplaner for at skabe sammenhængende udvikling i byerne, baseret på deres kvaliteter og funktioner. I Haderslev by er der igangsat større udviklingsprojekter for områderne omkring Jomfrustien, havnen, Hiort Lorenzen Centeret, det tidligere rådhus, sygehuset, campus og Damparken. Udvalget har omsat hovedplanen til en overordnet vision og principper for den strategiske udvikling af Haderslev by. Arbejdet med områdefornyelse i Gram og realisering af udviklingsplan for Vojens er overført til Land- og Byudviklingsudvalget.

Erhvervsudvikling: Haderslev Kommune har en bred erhvervspolitisk indsats med aktiviteter både lokalt og i samarbejde med bl.a. Erhvervshus Syddjylland, Gronet, Region Sønderjylland-Schleswig, Udviklingsråd Sønderjylland og Trekantområdet Danmark. Vækst- og Udviklingsudvalget har udarbejdet kommunens erhvervspolitik 2023-2026, der sætter retningen for de indsatser, der skal sikre kommunalbestyrelsens 2030-ambition om +1.000 arbejdspladser. Der er indgået samarbejdsaftale med Haderslev Erhvervsråd om erhvervsindsatserne. Indsatserne har fokus på udvikling og salg af erhvervsjord, kendskab til kommunens virksomhedsservice, bedre samarbejde med erhvervsfremmeaktører, grøn omstilling og god dialog med virksomhederne.

Turisme: Turismeindsatsen og den overordnede opgave med at skabe sammenhæng i Haderslev Kommunes turismerelaterede tilbud og indsatser er forankret i Vækst- og Udviklingsudvalget. Udvalget har udarbejdet og udmønter kommunens turisme-politik i samarbejde med turismeaktørerne. Politiken skal sikre udnyttelse af potentialer og prioriteringer identificeret i den turismepolitiske redegørelse og arbejdet Planstrategi 2023. Haderslev Kommune er en del af Destination Sønderjylland. Udvalget har desuden indgået samarbejdsaftale med Destination Sønderjylland den lokale turisme-service og turismefremme.

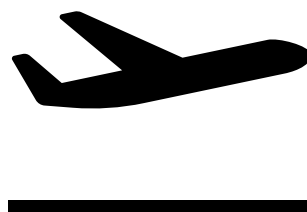
Jomfrusti-projektet er Haderslev Kommunes største udviklingsprojekt, og Vækst- og Udviklingsudvalget er politisk styregruppe for projektet. Visionen bag Jomfrusti-projektet er at skabe en levende blågrøn bydel med en ny identitet samt bedre sammenhæng mellem Haderslev bykerne og den nye havnebydel. På samme tid er Jomfrusti-projektet med til at klimasikre området.

Vojens lufthavn: Udvalget arbejder med at skabe yderligere aktivitet og anvendelse af den kommunalt ejede Vojens Lufthavn.

Udvikling af området omkring flyvestation

Skrydstrup:

I forlængelse af udvidelsen af aktiviteterne på Flyvestation Skrydstrup arbejder udvalget på at udnytte eventuelle potentialer for erhverv, uddannelser og oplevelsesaktiviteter i området tæt på flyvestationen. I projekt Basen ses på potentialer, der kan understøtte kommunalbestyrelsens vækstambitioner og kommunens rolle som forsvarskommune.

5.10. Økonomiudvalget

Mål og ambitioner for Økonomiudvalget

Udgangspunktet for Økonomiudvalgets arbejde er den økonomiske politik, personalepolitikken, digitalisering og IT-sikkerhed.

Økonomiudvalget understøtter Haderslev Kommunes 2030-ambitioner ved en fokuseret bosætningspolitik og indsats for at skabe et attraktivt sted at bo med udvikling, vækst og velfærd. Haderslev Kommune vil med sin bosætningspolitik tiltrække flere borgere udefra, og vil være bedre til at fastholde herboende borgere.

Formålet med Økonomiudvalgets arbejde er at sikre en robust økonomi og et råderum, der kan understøtte vækst- og velfærdsdagsordenen.

Tiltag i budgetforliget

De politisk prioriterede tiltag er som følger:

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Lov- og Cirkulæreprogrammet	0,6	1,1	0,5	0,4
Budgetudfordring Brand og Redning Sønderjylland	0,3	0,3	0,3	0,3
Omstillingsbidrag - Budget 2027	-	-1,3	-1,3	-1,3
Sygefravær	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Budgetanalyse - Ekstern analyse af IT-området	-3,0	-3,0	-3,0	-4,0
Økonomiudvalget i alt	-6,1	-6,9	-7,5	-8,6

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Budgetoversigt 2026-2029 for Økonomiudvalget

Nettobeløb (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Driftsudgifter	259,3	260,0	259,9	258,9
Kommunaldirektør	13,4	13,4	13,4	13,4
Økonomi og Løn	106,4	105,8	105,8	104,8
Sekretariat, Udvikling og Personale	48,0	47,6	47,6	47,5
IT og Digitalisering	30,8	30,8	30,8	30,8
Børn- og Kultur	2,4	2,2	1,7	1,7
Centrale puljer	45,9	47,8	48,2	48,3
Budgetværn	12,4	12,4	12,4	12,4
Overførselsudgifter	25,0	25,0	25,0	25,0
Økonomiudvalget i alt	284,3	285,0	284,9	283,9

Afrundingsdifferencer kan forekomme

Fakta om Økonomiudvalget

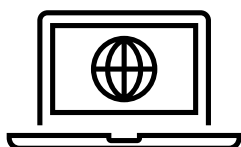
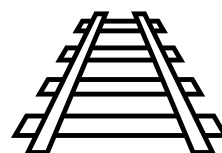
Arbejdet under Økonomiudvalget er organiseret i flere ansvarsområder:

- Kommunaldirektør
- Kommunalbestyrelse
- Sekretariat, Udvikling og Personale
- Økonomi og Løn
- IT og Digitalisering
- Borgerrådgiver og Databeskyttelsesrådgiver

En stor del af Økonomiudvalgets budget anvendes til de **centrale administrative funktioner** – herunder de tre centrale stabe, som varetager fagområderne økonomi og lønudbetaling, politisk og administrative sekretariatsfunktioner, organisationsudvikling samt IT og Digitalisering.

Økonomiudvalget skal sikre, at den økonomiske politik overholdes. Dette gøres bl.a. ved at følge de aftalte budgetstrategier og budgetprocesser.

Arbejdet med **IT-sikkerhed** kræver stort fokus på at have opdaterede rammer for datasikkerhed og hele tiden følge med udviklingen indenfor digitalisering. Dette er med til at fremme en effektiv service for borgere og medarbejdere i hele kommunen.

Yderligere er det vigtigt hele tiden at have personalepolitikken for øje, så man i Haderslev Kommune har kompetente og motiverede medarbejdere, som kan yde den bedst mulige service for borgere og virksomheder. Dette indebærer at have stort fokus på rekruttering, fastholdelse og sygefravær.

Der forventes at være omkring 120 ansatte i stabene i 2025. Langt størstedelen er ansat i de store stabsafdelinger i Økonomi og Løn, Sekretariat og Udvikling samt IT og Digitalisering.

Af større udgiftsområder, udover løn under Økonomiudvalget, kan nævnes barselsfonden, tjenestemandspension, kommunalbestyrelsesarbejde, forsikringer, beredskab i Sønderjylland og Haderslev Kommunes bidrag til Udbetaling Danmark.

6. Projektbeskrivelser 2026-2029

Nedenfor præsenteres et samlet overblik over anlægsudgifter fordelt på udvalg i budget 2026-2029. Herefter opdeles anlægsprojekterne på fagudvalgene. For en samlet oversigt over alle anlægsprojekter, henvises til bilag 1.

Netto overblik Anlæg (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget	-	-	-	-
Børne- og Familieudvalget	7,8	10,3	8,0	8,0
Kultur- og Fritidsudvalget	22,2	29,1	63,3	56,5
Land- og Byudviklingsudvalget	10,2	10,2	10,2	12,2
Senior- og Sundhedsudvalget	1,0	1,0	1,0	1,0
Social- og Handicapudvalget	1,0	0,5	-	-
Teknik- og Klimaudvalget	61,4	20,6	27,6	15,6
Ungeudvalget	-	-	-	-
Vækst- og Udviklingsudvalget	9,4	13,8	5,5	2,5
Økonomiudvalget	57,4	64,0	78,2	84,8
Teknisk budget – nettoanlæg i alt	170,4	149,4	193,7	180,5
Teknisk budget – bruttoanlæg* i alt	190,8	229,8	230,5	206,9

*Bruttoanlæg omfatter de skattefinansierede bruttoanlægsudgifter ekskl. anlægsudgifter til ældreboliger.

6.1. Børne- og Familieudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Kvalitetsreform: Faglokaler	U	3,0	6,0	6,0	6,0
Fjelstrup – udvidelse af 0-6 års tilbud	U	0,8	-	-	-
Etablering af ekstra lokaler til Børneunivers Nord, afd. Suset	U	-	2,3	-	-
Vedligeholdelsespulje BBU	U	4,0	2,0	2,0	2,0
Børne- og Familieudvalget i alt		7,8	10,3	8,0	8,0

Projektbeskrivelser

Projekt: Kvalitetsreform: Faglokaler				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	3,0	6,0	6,0	6,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer				
Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse:				
Kvalitetsreform på skoleområdet: faglokaler				
Som del af kvalitetsreformen har staten på landsplan afsat i alt 2,6 mia. kr. i perioden 2025-2027 til investeringer i bedre faglokaler i folkeskolerne. Der er ikke aftalt bindinger på midlerne ift. udmøntning eller anvendelse. Der gives frihed til, at midlerne anvendes ud fra en samlet lokal vurdering. Staten kompenserer kommunerne i bloktilskuddet. For Haderslev Kommune svarer compensationen i 2026 og 2027 til 9,0 mio. kr. i begge år. Hvis compensationen skal tilgå Børne- og Familieudvalget, kræver det en budgetudvidelse. Forvaltningen har i foråret foretaget en foreløbig screening af behovet for renovering af skolernes faglokaler. Screeningen viser, at skolerne har ca. 60 faglokaler som umiddelbart har behov for renovering. Et løst overslag over de samlede udgifter til disse behov er et udgiftsinterval i spændet 28-35 mio. kr.				
Bæredygtigt perspektiv:				
Ved at istandsætte de eksisterende faglokaler, sikres en bæredygtig anvendelse af kommunale ressourcer, idet faglokalerne fortsat kan være i drift i en årrække.				
Afledt drift:				
Den afledte drift vurderes at være begrænset, da lokalerne allerede er etablerede.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Fjelstrup – udvidelse af 0-6 års tilbud

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,8	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029.**Beskrivelse:**

Ved Fjelstrup Børnecenter er der aktuelt et pres på de fysiske rammer til vuggestuebørn. Institutionens vuggestue er oprindeligt normeret til 12 børn, men på baggrund af en revurdering, er der for 2025 fastlagt en normering på 20 børn. På nuværende tidspunkt er 18 børn indskrevet. Denne udvikling har medført et betydeligt arealmæssigt pres, som udfordrer de eksisterende fysiske forhold.

For at imødekomme den aktuelle pladsudfordring er det blevet vurderet, at det eksisterende krybberum midlertidigt kan tages i anvendelse som grupperum. Dette forudsætter imidlertid, at der etableres et nyt krybberum.

Det pædagogiske personale oplever i stigende grad, at kvaliteten i det pædagogiske arbejde udfordres af de nuværende pladsforhold. Det vurderes, at etablering af et nyt krybberum vil bidrage til at fastholde og videreudvikle, det ønskede pædagogiske miljø.

Der er foretaget en afsøgning af mulige alternative lokale løsninger inden for de eksisterende rammer af børnecentret, dog uden at det har været muligt at identificere brugbare alternativer.

Fjelstrup Børnecenter har gennem en årrække haft et velfungerende og tæt samarbejde med den lokale dagpleje, herunder modtagelse af gæstebørn ved sygdom og ferie. Grundet den aktuelle kapacitetsudfordring er det i øjeblikket ikke muligt at varetage denne opgave. Det er dog et udtrykt ønske fra børnecentrets side at kunne genetablere denne understøttende funktion, hvilket forudsætter en udvidelse af de fysiske rammer.

Etableringsudgifterne er i 2025 beregnet til 0,8 mio.kr.

Der er afsat 15% til uforudseelige udgifter.

Bæredygtigt perspektiv:

Projektet tager afsæt i en bæredygtig udnyttelse af de eksisterende kvadratmeter.

Afledt drift:

Den afledte drift vurderes at være begrænset, da der alene er tale om et mindre nybyggeri i form af et krybberum. Rummet vil indgå som en integreret del af den eksisterende drift, uden behov for yderligere ressourcer.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Etablering af ekstra lokaler til Børneunivers Nord, afd. Suset

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	2,3	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer**Anlægsbevilling:** Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**Baggrund og behov

Fra august 2025 bliver der ledige lokaler på Christiansfeldvej 6 som følge af musikskolens flytning. Disse lokaler ligger i direkte forlængelse af Susets eksisterende faciliteter. Det er ønsket at overtage og tilpasse disse lokaler til permanent brug. Der er tale om to klasselokaler med tilhørende toiletfaciliteter.

Nuværende kapacitet og udfordringer

Suset er i dag normeret til 37 børnehavebørn, 12 vuggestuebørn og 12 børn i ressourcegruppen. I 2025 forventes det gennemsnitlige børnetal at være 44 børnehavebørn, 8 vuggestuebørn og 12 børn i ressourcegruppen. Vuggestuegruppen blev etableret i november 2024 i et mindre lokale. Vuggestuen er planlagt til en normering på 12 børn, og har allerede nu 8 indskrevne børn, hvilket skaber pladsmæssige udfordringer. Samtidig er adgangen til vuggestueafdelingen uhensigtsmæssig, da både børn, forældre og personale skal passere gennem en børnehavegruppe for at komme frem.

Planer for anvendelse af lokalerne

Lokalerne på Christiansfeldvej 6 ønskes anvendt til midlertidig genhusning af Susets børn i forbindelse med den planlagte asbestrenovering fra august 2025 og året ud. Efter renoveringsperioden er det vores ønske, at lokalerne permanent indgår i Susets samlede rammer.

Udvidelse af ressourcegruppen

Der er endvidere et behov for at udvide Susets ressourcegruppe Nordstjernen med vuggestuepladser. Denne udvidelse vil kunne rumme op til 6 vuggestuebørn, og kræver yderligere plads for at kunne gennemføres forsvarligt og fagligt bæredygtigt.

Konsekvenser ved manglende gennemførelse

Hvis forslaget ikke imødekommes, vil det ikke være muligt at udvide vuggestue tilbuddet og ressourcegruppen, hvilket betyder, at institutionen ikke kan imødekomme det stigende behov for pladser. Det vil medføre øget pres på de nuværende lokaler, uhensigtsmæssige arbejdsgange og risiko for forringet kvalitet i det pædagogiske arbejde.

Bæredygtigt perspektiv:

Ved at udnytte de eksisterende lokaler på Christiansfeldvej 6 sikres en bæredygtig anvendelse af kommunale ressourcer, idet bygningerne bevares i aktiv drift frem for at stå tomme. Samtidig reduceres behovet for nybyggeri eller midlertidige pavillonløsninger.

Afledt drift:

Den afledte drift vurderes at være begrænset, da lokalerne allerede er etablerede og til dels udstyret. Der vil være behov for almindelig vedligeholdelse samt pædagogisk bemanding i takt med øget børnetal.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Bygningsvedligehold og mindre anlæg

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	4,0	2,0	2,0	2,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling til projektet i år 2026.**Beskrivelse:**

Efterslæb på bygningsvedligehold er et tiltagende fokuspunkt på dagtilbuds- og skoleområdet. Der er afsat driftsbudget til almindelig indvendigt bygningsvedligehold lokalt i dagtilbud og skoler. Men disse budgetter er ikke tilstrækkelige store til, at der lokalt kan spares op til lidt større renoveringer, herunder løbende

Projekt: Bygningsvedligehold og mindre anlæg

nedslidning af fx toiletfaciliteter, skolekøkkener og lignende. Ved at afsætte et budget til bygningsvedligehold og mindre anlæg på dagtilbud og skoler, bliver der mulighed for løbende at prioritere sådanne større renoveringsarbejder, hvor det er mest tiltrængt.

Økonomiudvalget anbefaler at Haderslev Kommunalbestyrelse godkendte anlægsbevilling til projektet i år 2025 og 2026 i mødet den 26. august 2025.

Bæredygtigt perspektiv:

Forlænget levetid på bygninger reducerer CO₂ og ressourceforbrug. Energieffektive renoveringer støtter klimamål og bedre indeklime.

Afledt drift:

Ingen væsentlig afledt drift, da midlerne anvendes til vedligehold. Forbedret bygningsstand kan dog give mindre energi- og driftsbesparelser. Driftsudgifter afholdes inden for eksisterende rammer

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

6.2. Kultur- og Fritidsudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Svømmefaciliteter Haderslev by	U	3,500	25,000	61,000	50,000
Anlægs- og facilitetspulje	U	2,250	2,250	2,250	2,250
Svømmefaciliteter Vojens	U	14,850	-	-	-
Vojens Speedway Center – udvidelse af tribunekapacitet – 480 sæder	U	-	1,800	-	-
Starup Ungdoms- og Idrætsforening - kunstgræsbaner	U	-	-	-	4,200
Nye omklædningsfaciliteter v. klubhus på Kløvermarken	U	1,400	-	-	-
Istandsættelse af klubhus Skovbybanen	U	0,200	-	-	-
Kultur- og Fritidsudvalget i alt		22,200	29,050	63,250	56,450

Projektbeskrivelser

Projekt: Svømmefaciliteter Haderslev By				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	3,500	25,000	61,000	50,000
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 1,0 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: Haderslev Kommune har besluttet at udvikle en ny svømmefacilitet i Haderslev by og afsætter samlet set en anlægssum på kr. 170,0 mio. til dette formål. Processen frem mod en ny svømmefacilitet involverer bl.a. eksisterende faciliteter, indhold i ny facilitet, placering af anlæg, samt vurdering af drifts- og ejerkonstruktioner. I henhold til intentionerne i budgetforliget for 2026 vedr. projektet, undersøges muligheder og konditioner for de aftalegrundlag og forudsætninger der skal være til stede for placering af svømmefaciliteten ved det tidligere sygehus ved Haderslev Dam. Kvalificering af disse forudsætninger betinger bl.a. ekstern rådgivning. Svømmefaciliteterne forventes at stå færdige i 2030. Det samlede projekt vil koste i alt 170,0 mio. kr. og er fordelt med: • 0,5 mio. kr. i 2025, • 3,5 mio. kr. i 2026, • 25,0 mio. kr. i 2027, • 61,0 mio. kr. i 2028, • 50,0 mio. kr. i 2029 samt • 30,0 mio. kr. i 2030. Aflødt drift: Der er endnu ikke afsat driftsmidler til det færdige projekt, da det vil afhænge af indhold, driftsform og placering. Det skønnes, at de årlige driftsudgifter netto vil ligge på ca. 7-8 mio. kr. årligt.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Anlægs- og facilitetspulje				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	2,250	2,250	2,250	2,250
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Basisbudget				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 2,250 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: Puljen afsættes til nye anlæg og facilitetsoptimering indenfor kultur- og fritidsområdet.				

Projekt: Anlægs- og facilitetspulje

Puljen er nødvendig for at kunne vedligeholde og udvikle faciliteterne med henblik på at udmønte visioner og målsætninger på Kultur- og Fritidsområdet.

Kultur- og Fritidsudvalget fordeler anlægspuljen på indstilling fra forvaltningen og facilitetspuljen på indstilling fra Fællesrådet for samvirkerne.

Facilitetspuljen indeholder midler til såvel planlagte facilitetsoptimeringer, samt pludselig opståede akutoptagelser. Fællesrådet indstiller forslag til disposition af puljen til Kultur- og Fritidsudvalget.

Anlægspuljen er en pulje til anlægsoptagelser indenfor kultur- og fritidsområdet.

Bæredygtigt perspektiv:

En vedligeholdt og energimæssig optimeret bygningsmasse mindsker den miljømæssige belastning og forlænger bygningernes levetid, ligesom indsatsen kan skærme mod fremtidens klimatiske forhold.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Svømmefaciliteter Vojens

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	14,850	-	-	-
Afledt drift:	0,600	0,600	0,600	0,600

Kategori: Udviklings- og Investeringsprojekter

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet

Beskrivelse:

Behov- og potentiale-analysen er præsenteret for kommunalbestyrelsen på april mødet 2023 og i juni 2023 blev der afholdt et informationsmøde for alle interesserede om fremtidens svømmefaciliteter i Haderslev Kommune.

I analysen er der taget udgangspunkt i 2 løsningsmodeller vedrørende svømmefaciliteter ved Vojens Svømmehal. Den ene model omhandler tilbygning af varmtvandsbassin, og den anden model tager udgangspunkt i et terapibassin. Bestyrelsen har besluttet at der arbejdes videre med et terapibassin.

Forvaltningen vil i samarbejde med bestyrelsen for Fonden for Vojens Idræts- og Sportshaller arbejde videre med bevillingen med sigte på at indgå en aftale med Vojens Idræts- og Sportshaller om udmøntning af midlerne, herunder de ekstra midler Vojens Idræts og Sportshaller forventes at skaffe gennem private bidrag og/eller fonde.

Jævnfør budgetforliget, tilføres der yderligere 2,150 mio. kr. fra prisstigningspuljen ved 2. bevillingskontrol 2023, hvor der samtidig meddeles anlægsbevilling på 2,150 mio. kr. til projektet.

De samlede afsatte kommunale midler på i alt 20,500 mio. kr. forventes suppleret med bidrag fra private fonde.

Afledt drift:

Der forventes afledt drift på 0,6 mio. kr. årligt, der er afsat i budgetforlig 2026-2029.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Vojens Speedway Center – udvidelse af tribunekapacitet – 480 sæder

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	1,800	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

I forbindelse med budgetvedtagelsen 2022-2025, blev der afsat 2,7 mio. kr. i 2022 til en mobiltribune, bestående af 3 moduler; hovedtribune med siddepladser, sidetribune med henholdsvis sidde- og ståpladser. Med den nye tribune, jf. ovennævnte vil den fremtidige kapacitet blive 3.232 siddepladser og 14.650 ståpladser.

Projekt: Vojens Speedway Center – udvidelse af tribunekapacitet – 480 sæder

Speed1Way har fremsendt et ønske om udvidelse af tribunekapacitet på Vojens Speedway Center.

Når der køres internationale løb, er der krav til, at den siddende kapacitet er højere end den nuværende kapacitet, som er på 2.520 sæder. Speed1Way oplyser, at ca. 4.000 sæder vil være det optimale. Det er en afgørende faktor for at tiltrække store events til Vojens Speedway Center.

Tribunen kan benyttes til speedwayligaen, koncerter og andre lignende arrangementer på Vojens Speedway Center.

Afledt drift:

Der er ingen afledt drift. Der er en øget lejeudgift for Vojens Speedwaycenter.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Starup Ungdoms- og Idrætsforening - kunstgræsbaner

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	-	-	4,200
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet

Beskrivelse:

Starup UIF har fremsendt et ønske om etablering af 11-mands-kunstgræsbane og 5 mands-kunstgræsbane i Starup, som er 1. etape af "Vision & masterplan for fremtidig udvikling af fodboldfaciliteterne i Starup UIF".

Attraktive faciliteter til et aktivt fritidsliv er fortsat vigtigt for forligspartierne. Forligspartierne er med denne aftale enige om at etablere en kunstgræsbane i Starup. Der afsættes på anlæg 4,2 mio. kr. i 2029 til opstart af projektet.

Forligspartierne bemærker, at de ønsker fondssøgning til medfinansiering. Eventuelt manglende finansiering behandles ved kommende budgetforhandlinger.

Baseret på beregning fra Teknik og Klima i januar 2025 så forventes det, at den samlede anlægspris for kunstgræsbanerne (11-mandsbane + 5-mandsbane) inkl. hegn, lys og 15% afsat til uforudsete udgifter beløber sig til 8,8 mio. kr.

Starup UIF vil gerne bidrage med et beløb i omegnen af 0,5 mio. kr.

Starup UIF ønsker at overskudsjord opsamles i en jordvold omkring banen. Dette er både med til at holde prisen nede for at spare på bortkørsel af jord samt til at værne mod vind på banen.

Starup UIF-fodbold bidrager med frivillig indsats i forbindelse med etablering af etape 1, det kan være hjælp med jordkørsel, rydning af træer til adgangsvej eller andre relevante opgaver.

Projekt: Starup Ungdoms- og Idrætsforening - kunstgræsbaner

Starup UIF skriver i deres henvendelse, at de igennem årene har oplevet et stigende og presserende pres på deres udendørs baner/faciliteter, alt for mange medlemmer til den mængde baner der er til rådighed - faciliteter har ikke fulgt med den udvikling der er oplevet i klubben og omkring Starup.

Konsekvensen er derfor, at Starup UIF er tvunget til at flytte træningspas, hvilket på ingen måde er befordrende for en lokal klub, hvor sammenhængskraften er en vigtig ingrediens.

Der "lånes" nu baner hos andre klubber fra efteråret til foråret, og i sommerhalvåret er det nødvendigt at flytte træningspas.

Bæredygtigt perspektiv:

Se Haderslev Kommunes strategi for etablering af kunstgræsbaner

Afledt drift:

Der forventes driftsudgifter til vedligeholdelse af kunstgræsbane på 0,2 mio. kr. årligt. Disse midler er ikke afsat i budgettet.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Nye omklædningsfaciliteter v. klubhus på Kløvermarken

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,400	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029.

Beskrivelse:

På Kultur- og Fritidsudvalgets møde den 6. marts 2025, præsenterede FCH6100 deres visionsplan "Sammen om 6100 – Sammen om Sydbyen".

Klubhuset KFUM samt FCH6100 i Sydbyen har fremsendt et budgetønske om midler til omklædningsfaciliteter Kløvermarken.

Projekt: Nye omklædningsfaciliteter v. klubhus på Kløvermarken

KFUM's Klubhus og FCH6100 i Sydbyen ønsker at skabe nogle omklædningsfaciliteter, som kan rumme FCH 6100's mange hold, ligesom andre klubber i kommunen også kan få mulighed for at benytte sig af faciliteterne.

Afledt drift:

Det vurderes at driftsudgifter vil blive 0,2 mio. kr. årligt

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Istandsættelse af klubhus Skovbybanen

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,200	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029.

Beskrivelse:

Motorsportsaktiviteterne på Skovbybanen er afhængige af, at faciliteterne er i en stand og type, som opfylder kravene inden for sporten. Kultur og Fritid har derfor søgt om midler til at sikre faciliteterne herfor.

Med bevillingen forfølges intentionerne for at sikre aktiviteterne på Skovbybanen.

Afledt drift:

Der er ingen afledt drift.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

6.3. Land- og Byudviklingsudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Borgerbudgettering i landdistrikterne	U	1,4	1,4	1,4	1,4
Landdistriktspulje	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Område- og landsbyfornyelse	U	2,6	2,6	2,6	2,6
Forum Vojens og Vision Gram	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Borgerbudgettering Haderslev/Starup	U	0,7	0,7	0,7	0,7
Strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram	U	3,5	3,5	3,5	3,5
Områdefornyelse Østergade/Vestergade	U	-	-	-	2,0
Områdefornyelse Rådhuscenter Vojens	U	0,4	0,4	0,4	0,4
Områdefornyelse Rådhuscenter Vojens	I	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Land- og Byudviklingsudvalget i alt		10,2	10,2	10,2	12,2

Projektbeskrivelser

Projekt: Borgerbudgettering i landdistrikterne				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,4	1,4	1,4	1,4
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 1,4 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: Der er afsat 1,4 mio. kr. pr. år frem til 2029 til borgerbudgettering i landdistrikterne. Midlerne anvendes til udvikling af landdistrikterne. Midlerne er fordelt med 1,3 mio.kr. til Borgerbudgettering, 0,02 mio.kr. til tilskud til LAG Småøerne og 0,08 mio. kr. til Land og Byudviklingsudvalgets udviklingspulje. I tidligere år har hvert landdistrikt, efter anmodning, haft mulighed for at få tildelt et tilskud på 0,050 kr. fra puljen til rådighed for aktiviteter i det enkelte landdistrikt efter eget ønske, f.eks. mindre driftsopgaver, dog ikke løn. Alle borgere i det konkrete lokalsamfund skal have mulighed for at involvere sig, komme med projektforslag, samt indflydelse på hvilke projekter, der skal gennemføres ved en demokratisk proces. Bæredygtigt perspektiv: Udvalget prioriterer bl.a. projekter, der understøtter klima og bæredygtighed.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Landdistriktspuljen				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	1,0	1,0	1,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 1,0 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: Der er afsat 1,0 mio. kr. pr. år frem til 2029 til Landdistriktspuljen. Puljen kan søges af foreninger og organisationer, der er hjemmehørende i kommunens landdistrikter ud fra de godkendte kriterier, som understøtter Land- og byudviklingsudvalgets strategiske arbejde med at understøtte og motivere udvalgte projekter i landdistrikterne. Land- og Byudviklingsudvalget yder støtte til lokale projekter, der udvikler og styrker landdistrikterne i overensstemmelse med Landdistriktpolitikken. Der er tale om støtte, der er for store til borgerbudgettering og for små til det generelle anlægsbudget. Ansøgningerne skal leve op til kriterier, som udvalget har vedtaget.				

Projekt: Landdistriktspuljen

Kriterierne er bl.a., at initiativerne skal øge bosætning, udvikle nye arbejdspladser, fremme turisme og udvikle kultur- og fritidsaktiviteter. Derudover skal det ansøgte beløb være på minimum 25.000 kr.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Område- og Landsbyfornyelse

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	2,6	2,6	2,6	2,6
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: Der er afsat 2,6 mio. kr. pr. år frem til 2029 til område- og landsbyfornyelse. Haderslev Kommune har stort fokus på landsbyfornyelse, herunder bl.a. områdefornyelser i landdistrikter. Landsbyfornyelse, som kan anvendes i byer med færre end 4.000 indbyggere og i det åbne land, kan anvendes til følgende tiltag: • Områdefornyelse. • Istandsættelse af nedslidte private udlejningsboliger, ejer- og andelsboliger, forsamlingshuse og erhverv beliggende i bygninger, der indeholder både beboelse og erhverv. • Nedrivning af nedslidte boliger og erhvervsbygninger. • Fjernelse af skrot og affald på boligejendomme. • Kommunalt opkøb af nedslidte ejendomme med henblik på istandsættelse eller nedrivning. • Ombygning af tomme erhvervslokaler og tomme offentligt ejede bygninger til udlejningsboliger. • Indretning af byrum på tomme grunde, hvor kommunalbestyrelsen giver - eller har givet - støtte til nedrivning efter byfornylesloven. Historisk set er der som udgangspunkt ydet statslig refusion på 60 pct. af kommunens udgifter til de ovennævnte tiltag, dog inden for en statsramme som staten fastsætter årligt. Område- og landsbyfornyelsesmidlerne understøtter kommunens Landdistriktspolitik og det gode liv i landdistrikterne. Bæredygtigt perspektiv: Puljen understøtter bl.a. projekter vedr. energirenovering og energioptimering.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Forum Vojens og Vision Gram

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	1,0	1,0	1,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 1,0 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: Der er afsat 1,0 mio. kr. årligt fordelt med 0,6 mio. kr. til Forum Vojens og 0,4 mio. kr. til Vision Gram til og med år 2029. Formålet er at understøtte borgerinitiativer i de 2 centerbyer. Puljerne anvendes bl.a. til rekreative formål, sport, fritid, kultur, julebelysning, infrastruktur og diverse projekter. Tiltag under Forum Vojens og Vision Gram har nytteværdi for langt de fleste borgere i Vojens og Gram. Nogle af de allerede udførte tiltag fx lystunnel og shelters og byinventar i Vojens, Kleinbahn og cykelbane i Gram kommer derudover også turister og andre besøgende til gode.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Borgerbudgettering i Haderslev by og Starup

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,7	0,7	0,7	0,7
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 0,7 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: Der er afsat 0,7 mio. kr. pr. år frem til 2029 til Borgerbudgettering i Haderslev by og Starup. Midlerne til borgerbudgettering i Haderslev by og Starup giver borgerne i de to byer mulighed for at få støtte til initiativer og dermed sætte deres aftryk på udviklingen i byerne. Udover at fremme en lokal, demokratisk proces, kan midlerne målrettes formål, der understøtter særlige formål i byen, dette kan være bæredygtighed, fællesskaber, kulturhistorie, bosætning m.m. eller bestemte målgrupper. Bæredygtigt perspektiv: Udvalget prioriterer bl.a. projekter, der understøtter klima og bæredygtighed.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	3,5	3,5	3,5	3,5
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 3,5 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: Der er afsat 3,5 mio. kr. pr. år frem til 2029 til strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram. For at indfri 2030 ambitionen om flere i uddannelse, flere indbyggere, og flere arbejdspladser, er der afsat midler til at gøre Vojens og Gram særligt attraktive at flytte til. I de kommende år skal der som led i Haderslev Kommunes vækst dagsorden, arbejdes aktivt for at indfri 2030-ambitionen om +250 flere i uddannelse, +500 flere indbyggere og +1.000 flere arbejdspladser. For at indfri disse målsætninger, er det vigtigt med attraktive byer. De afsatte midler til at arbejde med strategisk udvikling i Gram og Vojens, skal ses i sammenhæng med de igangværende aktiviteter og planer i de to byer. <u>Gram:</u> I Gram er bevaringsværdier og potentialer kortlagt som forarbejde til en ny lokalplan for den centrale del af byen. Derudover peger senest udarbejdede detailhandelsanalyse på et behov for mødesteder i det fysiske byrum, ligesom Vision Gram sammen med Haderslev Kommune arbejder målrettet med bosætnings tiltag herunder ønsker til nye boligudstykningsprogrammer. Der er desuden i 2024 vedtaget et områdefornyelsesprogram for Gram, som er delvist finansieret af landsbyfornyelsesmidler og forventeligt fondsmidler. Der arbejdes i den forbindelse også med at skabe et attraktivt miljø for unge i og omkring Gram Skole og Torvet. <u>Vojens:</u> Udviklingsplan Vojens – der bl.a. er udarbejdet i samarbejde med Forum Vojens i regi af projekt "Levende bymidter" - er netop vedtaget. Udviklingsplanen rummer et hovedgreb, hvor følgende områder søges udviklet og/eller omdannet: • Rådhuscenteret • Stationsområdet • Hal-området • Hovedforbindelse gennem byen (Østergade/Vestergade)				

Projekt: Strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram

Udviklingen i Vojens er derfor nu i en fase med videreudvikling af tiltag, fondssøgning og realisering. Fælles for de to byer er, at byudviklingen kræver et endnu tættere samarbejde med henholdsvis Vision Gram og Forum Vojens og generelt øget borgerinddragelse. Derudover anvendes midlerne til projektle- delse, planlægning og anlæg, således der sikres en strategisk og sammenhængende byudvikling fra plan til indsats.

Forum Vojens har oplyst, at de kan bidrage med 0,565 mio. kr. af opsparede midler fra tidligere år. I videst muligt omfang søges byudviklingen i de to byer medfinansieret via fundraising.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Områdefornyelse Østergade/Vestergade

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	-	-	2,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Der er afsat 2,0 mio. kr. i år 2029 til et områdefornyelsesprogram for Østergade/Vestergade i Vojens.

Formålet med områdefornyelsesprogrammet er at konkretisere tiltag med fokus på:

- at skabe en god sammenhæng i byen, både socialt og fysisk, som understøtter de mange igang- værende projekter
- øget trafiksikkerhed med fokus på bløde trafikanter
- at skabe grønne byrum og rekreative elementer
- implementering af regnvandshåndtering
- forbedring af bygningsmassen, herunder potentiale vurdering af den eksisterende bygningsmasse: kvalitet, bevaringsværdier, omdannelse, forskønnelse og fremtidige funktioner
- udvikling af halområdets udearealer som sportsfælleskab, herunder synliggørelse af aktivitet og liv.

Områdefornyelsesprogrammet forventes vedtaget i andet halvår 2026 eller primo 2027. Ved programmets vedtagelse forpligter Haderslev Kommune sig til at realisere de prioriterede tiltag inden for en periode på 5 år.

De samlede udgifter til realisering af områdefornyelsesprogrammet er endnu ukendt – de afhænger af hvilke tiltag der prioriteres.

Det bemærkes, at kommunen har låneadgang til 95% af udgifterne til realisering områdefornyelsesprogram- met. Derudover vil realiseringen af programmet søges medfinansieret via eksterne puljer og fonde.

Bæredygtigt perspektiv:

Områdefornyelsesprogrammet vil bl.a. have fokus på lokal håndtering af regnvand, grønne byrum og om- dannelse af eksisterende bygningsmasse.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Områdefornyelse Rådhuset Vojens

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,4	0,4	0,4	0,4
Anlægsindtægt	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4

Kategori: Udvikling i Land og By**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling på 4,7 mio. kr. i udgift, samt 2,8 mio. kr. i indtægt i Kommunalbestyrelsen den 30. september 2025.**Beskrivelse:**

Områdefornyelse Rådhuset Vojens er skønnet til at koste 4,7 mio. kr. Kommunens egen andel til projektet udgør 1,880 mio. kr. og statens andel forventes at udgøre 2,820 mio. kr. I 2025 er der allerede afsat 1,880 mio. kr. i egenfinansiering, samt 1,743 mio. kr. i statslig andel.

Målet er at skabe et funktionelt og indbydende byrum, som inviterer til både ophold og aktivitet. Programmet omhandler bl.a. en forandring af udeområderne med fokus på bedre forhold for de bløde trafikanter, samt at gøre området mere grønt. Rådhuscentret tænkes fortsat at skulle styrkes som handelsområde, og derfor vil der også være fokus på, at udeområderne kan bruges af de butikks- og erhvervsdrivende.

Programmet forventes realiseret i perioden 2025 til og med 2029.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

6.4. Senior- og Sundhedsudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Velfærdsteknologiske løsninger	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Senior- og Sundhedsudvalget i alt		1,0	1,0	1,0	1,0

Projektbeskrivelser

Projekt: Velfærdsteknologiske løsninger				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	1,0	1,0	1,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 1,0 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.				
Beskrivelse: De behov, som kan dækkes af digitale løsninger, er meget forskellige. Utryghed i hverdagen kan for nogen reduceres gennem tryghedsopkald via skærm, hvor borgeren kan komme i kontakt med en medarbejder. For mennesker med fx kroniske lunge- og hjertesygdomme kan digitale løsninger hjælpe til, at besøg hos lægen undgås, fordi målingerne løbende kan foretages derhjemme, ligesom medicinrobotter kan bidrage til at sikre korrekt medicinindtagelse. Det er vigtigt at understrege, at digitale løsninger ikke er det rette for alle, og mange også i fremtiden vil have behov for hjemmehjælp, som vi kender det. Digitale løsninger vil dog være et supplement, som har potentiale til at give mange mennesker oplevelse af større frihed og mulighed for at klare mere selv i hverdagen. Ligesom det for nogen vil være det, som kan give større tryghed. I stedet for at skulle tilpasse hverdagen til et besøg fra en social- og sundhedsassistent eller sygeplejerske, som kun kan angive et tidsrum fremfor et tidspunkt, muliggør de digitale besøg, at det koordineres mere præcist, hvilket giver borgeren mere frihed. Tilbage meldingen fra flere mennesker der i dag modtager hjælp fra hjemmeplejen er, at det har en stor betydning, hvis der er mulighed for i højere grad at være med til at bestemme, hvornår og hvordan hjælpen gives. Dette vil digitale besøg i højere grad kunne bidrage til.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "–" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

6.5. Social- og Handicapudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Investeringspulje til velfærdsteknologi	U	0,5	0,5	-	-
Hjortebroværksted	U	0,5	-	-	-
Social- og Handicapudvalget i alt		1,0	0,5	-	-

Projektbeskrivelser

Projekt: Investeringspulje til velfærdsteknologi				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,5	0,5	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer				
Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: På mange bosteder er der i dag en fysisk nattevagt, der foretager et antal runderinger, hvor de går rundt til en række beboere for at tilse dem. Nattevagterne kan enten være vågne eller sovende. I stedet for at gennemføre 3 eller 4 tryghedsbesøg per nat vil vi i stedet skabe et samspil mellem teknologi og beboere, der skal være med til at skabe fremtidens model for tryghed og støtte om natten. (Runderingerne i dag er ikke den mest optimale måde at levere tryghed på. Man kan være heldig og lige kigge ind til borgeren i det øjeblik, hvor de faktisk har brug for hjælp, men oftest er der tale om, at man som medarbejder kigger ind på et tidspunkt, hvor borgeren sover.) Vi går fra runderinger til at udvikle en løsning, hvor der er en sensorteknologi til stede i borgerens soverum, der sender en alarm til en operatør, hvis der er brug for hjælp hos den enkelte beboer. Hvis der er brug for hjælp, så skal hjælpen kunne komme frem med kort varsel. Derfor sender operatøren med det samme en besked til en App på nattevagtens telefon. Nattevagten går straks til beboerens hjem og hjælpen sættes ind nu og her. Der pågår en prøvehandling med 43 beboere på tre botilbud i Haderslev fra marts 2025 frem til årets udgang. Denne prøvehandling har vist at teknologien giver stor tryghed for beboere, pårørende og medarbejdere, da de oplever straks at kunne få hjælp ved behov. Beskrivelse af evt. konsekvenser for borgerne: Målet er at skabe bedre søvn ved ikke at forstyrre unødigt om natten og reelt samtidig forbedre trygheden og støtten til borgerne om natten. En effekt, som også kommer til at skabe mere overskud for borgerne til de aktiviteter, der kræver energi om dagen. Princippet for ændringen er, at bedre nætter skaber bedre dage. Investering: Sensorteknologien forudsætter pt. samtykke fra hver enkelt beboer på et botilbud, køb af sensor der skal installeres i hver bolig via kabler, ansættelse af operatører der sikrer bemanning af operatørrum hver nat hele året, en server og en telefon til hver nattevagt. Reduktion af udgifter: Hvis der er nok borgere der giver samtykke til fremover at få hjælp af sensorteknologi og et nattevagtsteam, så er det muligt at lave to nattevagtshold. Et i Haderslev og et i Vojens. Dermed kan 4 nattevagter og en operatør på sigt varetage beboernes behov for hjælp og støtte om natten på botilbud. I dag er der 5 vågne / sovende nattevagter på i alt 5 matrikler i Haderslev og 4 vågne / sovende nattevagter på i alt 3 matrikler i Vojens.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "–" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Fremtidsmulighederne for Hjortebro Værkstedet

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,5	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:**Målgruppen for værkstedet Hjortebro, Solsikkevej 3 i Haderslev**

Hjortebro er et beskæftigelses- og aktivitetstilbud på 1220 m² til mennesker med psykiske og fysiske handicap. Hjortebro har åbent mandag – torsdag fra kl. 8.00 til kl. 15.45. Der er ansat 17 medarbejdere (inkl. studerende) og der er for nuværende visiteret 79 borgere i tilbuddet.

Målgruppen har over tid ændret sig i retning af, at de fleste af brugerne har behov for et aktivitets- og samværstilbud frem for et beskæftigelsestilbud. Dette skyldes blandt andet arbejdsmarkedslovgivningen, hvor borgere der kan varetage arbejdsopgaver på ordinære vilkår bliver tilknyttet det ordinære arbejdsmarked.

Renovering af værkstedet Hjortebro:**Behov for fleksibilitet i bygningsmassen**

Brugerne af aktivitets- og samværstilbud har i stigende grad behov for særlig støtte. Flere brugere har udfordringer der ligger inden for autismspektret, og har som følge heraf brug for et roligt og forudsigeligt miljø, samt mulighed for at trække sig fra sociale sammenhænge. Derudover er der flere med svære fysiske handicaps, herunder svagseende, som kræver særlig understøttelse. Brugernes forskelligartede behov sætter særlige krav til bygningens indretning.

Nedslidte bygninger:

Bygningerne på Hjortebro er i meget dårlig stand, blandt andet er der et utæt tag, der medfører indtrængende regn. Bygningerne er kolde om vinteren og varme om sommeren. Lokalerne er slidte og opfylder ikke lovkravene til arbejdsmiljø og brandsikring. Indretningen tilgodeser ikke nuværende og fremtidige målgrupper, som har behov for tilbagetrækningsrum, skærmning og hjælpemidler til at understøtte fysiske handicaps.

Ligeledes tilgodeser udenomsarealerne ikke, i tilstrækkeligt omfang, brugere med fysiske udfordringer.

Der er på Hjortebro således behov for omfattende forbedringer af blandt andet toiletforhold, installationer, indeklima, varmeisolering mv.

Bygningens tilstand

Der er tidligere udarbejdet en førsynsrapport på bygningen. Eftersom rapporten ikke er helt ny, kan der være behov for yderligere forbedringer på bygningen, derfor anbefales det at der udarbejdes en ny førsynsrapport for derved at sikre at renoveringen forløber hensigtsmæssigt.

Den tidligere udarbejdede førsynsrapport viste på daværende tidspunkt følgende bygningsmæssige udfordringer:

- Vurdering af de samlede installationers egnethed til genbrug i de nye renoverede/ombyggede bygninger.
- Vurdering af indeklimaet pga. manglende ventilationsanlæg, materialer mv.
- Loftsbeklædninger herunder akustiske og miljømæssige forhold.
- Vurdering af konstruktioner med evt. asbestindhold. (loftsplader og gulvbelægninger)
- Energiforbrug til belysning og elinstallationer.
- Varmeisolering, kan bygningen efterisoleres så konstruktionerne lever op til nyeste krav iht. BR18.
- Der er arbejdsmiljømæssige problemer som står for at skulle løses bl.a., indeklima

Brandforhold:

Det må forventes, at der skal investeres betydelig i brandopdeling, branddøre samt aktive og passive brandmæssige tiltag, for at bygningen kan leve op til de gældende krav. Når der iværksættes væsentlige ændringer som kræver en byggetilladelse, skal der etableres ABA anlæg.

På baggrund af ovennævnte udfordringer med bygningsmassen vurderes det nødvendigt med en større ombygning af værkstedet Hjortebro.

Projekt: Fremtidsmulighederne for Hjortebro Værkstedet**Anlægsmidler til ombygning**

Ombygningen skal sikre, at bygningen tilpasses gældende lovgivning og tilbyder moderne, fleksible rammer, der imødekommer målgruppens behov.

Brugerne skal genhuses under ombygningen, og udgifterne til dette skal indgå i budgettet.

Den tidligere estimerede budgetoverslag er ca. 15 mio. kr., inkl. arkitektbistand, totalentreprise og genhusningsudgifter. Estimatet er fremsat flere år tilbage og der er derfor behov for en ny førundersøgelse til at estimere den korrekte pris, hvis byggeriet påbegyndes i 2027. Det ansøgte budgetbeløb afspejler denne forøgelse. Til udarbejdelse af opdateret forundersøgelse er der i 2026 afsat 0,5 mio. kr.

Afledt drift:

Når der udarbejdes et konkret forslag til renoveringen, vil det være muligt at beregne en afledt driftsudgift.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

6.6. Teknik- og Klimaudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Østergade/Honnørkajen. Klargøring af grund samt etablering af udenomsarealer	U	-	1,2	-	-
Jomfrusti-projektet	U	35,6	29,0	-	-
Jomfrusti-projektet	I	-10,0	-27,0	-	-
Håndtering af klimavand, klimatilpasning og kyststrategi	U	-	2,0	-	-
Pulje til kystbeskyttelse og klimatilpasning	U	-	-	2,0	-
Vores kyst – Kystbeskyttelse ved Blokhusskoven, Hejsager og Kelstrup	U	-	25,0	25,0	25,0
Vores kyst – Kystbeskyttelse ved Blokhusskoven, Hejsager og Kelstrup	I	-	-25,0	-25,0	-25,0
Klimaplan 2022-2050	U	3,0	3,0	3,0	3,0
Vores kyst, anlægsprojekt med bidragsfordeling - Projektering	U	1,0	0,5	-	-
Vores kyst, anlægsprojekt med bidragsfordeling - Projektering	I	-	-6,5	-	-
Flytning af driftsafdelingen	U	4,5	-	-	-
Broer og bygværker	U	0,7	3,7	2,0	-
Tilgængelighedspulje	U	0,4	0,4	0,4	0,4
Pulje til trafiksikkerhed	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Oversvømmelsessikring af Fole	U	3,5	-	-	-
Haderslev Dam og Fjord	U	1,0	-	-	-
Pulje til sund fjord og Dam	U	-	1,0	1,0	1,0
Pulje til oprensning af Havne (Aarø)	U	1,2	-	-	-
Pulje til prioritering af havne og færge	U	0,5	2,8	5,0	5,0
Cykelsti Hejsager – Starup	U	16,0	0,5	-	-
Cykelsti Hejsager – Starup	I	-0,2	-6,6	-	-
Sikre skoleveje i Haderslev Sydby	U	0,1	-	-	-
Sikre skoleveje i Haderslev Sydby	I	-2,8	-	-	-
Cykelsti - Haderslev- Fjelstrup	U	1,0	7,5	16,0	-
Cykelsti - Haderslev- Fjelstrup	I	-0,5	-3,8	-8,0	-
Cykelsti - Vojens- Jegerup	U	0,5	7,5	-	-
Cykelsti - Vojens- Jegerup	I	-0,2	-3,8	-	-
Krydsombygning Haderslev Nord ved Sønderjyske Motorvej	U	2,0	-	-	-
Krydsombygning Haderslev Nord ved Sønderjyske Motorvej	I	-1,0	-	-	-
Gelså EU-life projekt	U	0,9	0,9	0,9	0,9
Pulje til etablering af nye afvandingsledninger	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Vores kyst – kystbeskyttelse ved Hejsager og Kelstrup	U	1,6	-	-	-
Over Kestrup – sydlig vejstrækning udvides med vigelommer	U	0,3	-	-	-
Nedlæggelse af overflødige brandhaner	U	0,3	0,3	0,3	0,3
Pulje til oprensning af sejlrende Haderslev Inderhavn og fjord	U	-	6,0	3,0	3,0
Teknik- og Klimaudvalget i alt		61,4	20,6	27,6	15,6
- heraf indtægter		-14,7	-72,6	-33,0	-25,0

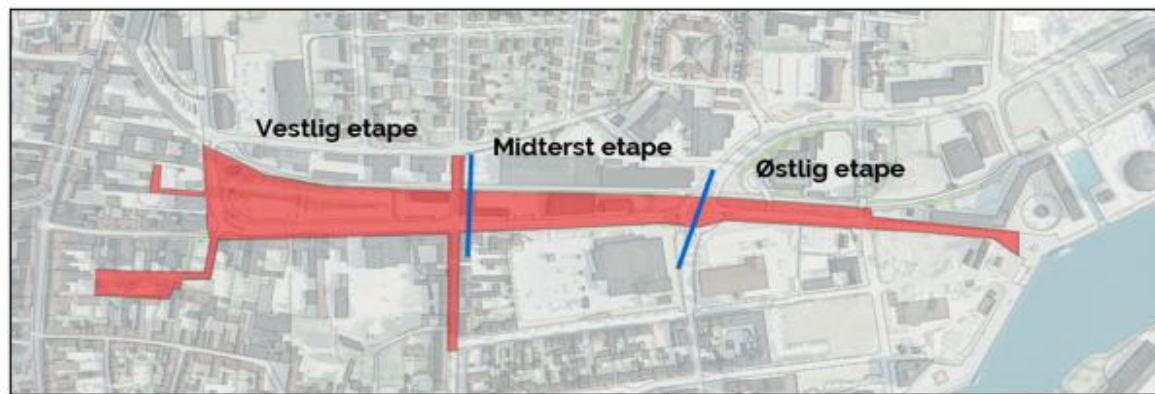
Projektbeskrivelser

Projekt: Østergade/Honnørkajen. Klargøring af grund samt etablering af udenomsarealer				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	1,2	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: Haderslev Kommune solgte i 2022 arealerne på havnen ved Honnørkajen til en privat ejendomsudvikler til 7,9 mio. kr. Der bliver etableret almene og private boliger på arealerne. I 2025 resterer 3,3 mio. kr. til projektet, som jævnfør sag i Byrådet den 2. november 2021 er afsat til at dække udgifter til håndtering, prøvetagning og bortskaffelse af eventuelt forurennet jord, museumsundersøgelser og opgravning og eventuel omlægning af eksisterende ledninger. Udgifter hertil opgøres endeligt efter byggeriets ibrugtagning. Når byggeriet er opført, er der i investeringsoversigten i 2026 afsat 1,2 mio. kr. i til etablering af udenomsarealer m.v. langs dele af strækningen af Jomfrustien samt ved Honnørkajen. Etablering af udenomsarealer forventes tidligst at blive udført i 2026. Det skal bemærkes, at der ikke er afsat midler til fornyelse af kajkonstruktionen langs Honnørkajen under dette projekt. Afløst drift: Eventuel afløst drift på udenomsarealer er ikke opgjort.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Jomfrusti-projektet				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	35,6	29,0	-	-
Anlægsindtægt	-10,0	-27,0	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: Visionen for Jomfrusti-projektet er at skabe en levende bydel med en ny identitet samt en bedre sammenhæng mellem Haderslev bykerne og den nye havnebydel. Gennem anvendelse af bæredygtige klimatilpasningstiltag, infrastrukturforbedringer og byfornyelsesindsats ønskes det at udvikle Jomfrustien og de tilstødende arealer, så de kan danne rammerne om et attraktivt område, der også kan tiltrække borgere og virksomheder. Jomfrusti-projektet er i alt anslået til en anlægsramme på 176 mio. kr., hvoraf Provas' andel forventes at udgøre 27 mio. kr. A. P. Møller fonden støtter projektet med 20 mio. kr., så den samlede anlægsramme er i alt 196 mio. kr. Byggeriet af den vestlige etape er blevet afsluttet i april 2025. Der er sideløbende gennemført udbud af anlægsarbejderne af den midterste og østlige etape. Den midterste og østlige etape forventes anlagt i perioden juni 2025 til februar 2027. Sideløbende hermed vil opførelsen af Vandets hus og Vandet bro blive gennemført. Efter licitationen på den midterste og østlige etape er det samlede budget for projektet opdateret, og viser at den samlede økonomi holder sig inden for budgettet. Projektet finansieres gennem lånoptagelse på baggrund af et områdefornyelsesprogram, som er godkendt i kommunalbestyrelsen i juni 2022. Kortbilag ses nedenfor:				

Projekt: Jomfrusti-projektet

Udføres
2023-2024
Budget 88 mio. kr.

Udføres
2025-2027
Budget 75 mio. kr.

Udføres
2025-2027
Budget 12 mio. kr.

Bæredygtigt perspektiv:

Jomfrusti-projektet er et klimaprojekt, som skal sikre at midtbyen i Haderslev ikke oplever oversvømmelser i samme grad som tilfældet i dag. Derudover skal Jomfrustiparken gerne blive et socialt mødested, som øger trivslen for kommunens borgere.

Aflødt drift og finans:

Der må forventes øgede driftsomkostninger ved nogle af de nye tiltag, som kommer som følge af Jomfrusti-projektet. Drift af Jomfrustiens vestlige etape fra maj-december 2025 forventes afholdt indenfor anlægsprojektet. Fremadrettet drift af parken fra 2026 er skønnet til 0,3 mio. kr. og fra 2027 0,5 mio. kr. årligt. Der foreligger for er udarbejdet et supplerende budgetforslag til drift.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Håndtering af klimavand, klimatilpasning og kyststrategi

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	2,0	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Klimapolitik

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

De seneste år har kommunen stået over for betydelige udfordringer, der stammer fra stigende mængder regnvand og skiftende, mere voldsomme vejrforhold. Disse faktorer har resulteret i omfattende skader på infrastruktur såvel som private boliger og industri. Den eskalerende hyppighed og intensitet af disse vejrfarenomener har tydeliggjort behovet for en effektiv håndtering af det såkaldte klimavand, både ved kystområder, langs vandløb, i byområder og på landet. Den øgede nedbør påvirker vandmiljøet negativt, idet der udvaskes flere næringsstoffer i fjorde og vandløb.

I lyset af disse udfordringer er der et presserende behov for ny klimatilpasningsstrategi. Strategien er rettet mod flere områder, herunder en langsigtet kystbeskyttelsesstrategi, en integreret tilgang til håndtering af regnvand på tværs af land-, kyst- og byområder samt en revision af regulering af vandløb i lyset af øgede vandmængder.

Ifølge prognoser fra Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) forventes nedbørsmængderne om vinteren at stige med op til 23 % frem mod år 2100. Samtidig forudser DMI, at den stormflod, der i dag forekommer statistisk set hvert 20. år, kan blive en årlig eller halvårlig begivenhed i fremtiden.

Kommunens eksisterende klimatilpasningsstrategi, som stammer fra 2014, er ikke længere tilstrækkelig i lyset af disse prognoser og udfordringer. Derfor er det nødvendigt med en ny klimatilpasningsstrategi, der tager højde for den seneste klimastatistik og de potentielle fremtidige scenarier. En central del af denne opdatering vil være at fokusere på håndtering af klimavand gennem en styrket regulering af vandløb,

Projekt: Håndtering af klimavand, klimatilpasning og kyststrategi

udvikling af en robust kystsikringsstrategi samt implementering af effektive regnvandshåndteringsforanstaltninger både i byområder og på landet.

En central del af en ny klimatilpasningsstrategi er at involvere borgerne i udviklingen af strategien om, hvad der er vigtigt at fokusere på, og hvilke løsninger, der skal arbejdes med at realisere. Implementering af en ny klimatilpasningsstrategi vil være vigtig for at beskytte lokale borgers livsvilkår og boligværdier fra de potentielt skadelige virkninger af ekstremt vejr og stigende vandniveauer.

En god klimatilpasningsstrategi er et centralt grundlag for kommunale anlægsprojekter i fremtiden, bl.a. for korrektion af afledning af regn- og overfladevand til kloaksystemet, forventede kystsikringsprojekter og vandløbsregulering, så vand bedre kan ledes væk nogle steder og tilbageholdes andre steder.

Som en del af arbejdet med en klimatilpasningsstrategi vil der blive arbejdet med prøvehandling og eksperimenter for at få bedre erfaringer med, hvad der virker.

Klimatilpasningsstrategien dækker også den negative konsekvens ved udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet. Det nedsatte §17 stk. 4 udvalg for fremtidens vand og klima kommer til at beskæftige sig med dette emne. Udvalget skal sikre at arbejdet for rent vandmiljø i fjord og dam løses agilt og fleksibelt, så kommunen hurtigst muligt omsætter visioner og løsningsforslag til handling.

Bæredygtigt perspektiv:

I kommunens klimapolitik er det afgørende at håndtere øgede vandmængder effektivt. Dette kan opnås ved at planlægge for lokal og naturlig håndtering af regnvand. Ved at implementere grønne tagarealer, permeable belægninger og vådområder kan kommunen reducere belastningen på kloaksystemet og mindske risikoen for oversvømmelser. Denne tilgang fremmer også biodiversitet og beskytter vandressourcerne mod forurening, hvilket skaber mere modstandsdygtige og bæredygtige samfund.

Ved at beskytte kysten mod oversvømmelse undgår vi dyre og ikke-bæredygtige genopbygningsprojekter. Investering i forebyggende foranstaltninger reducerer de økonomiske og miljømæssige omkostninger ved gentagne oversvømmelser og skader, beskytter liv og ejendom og sikrer langsigtede bæredygtige kystsamfund.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til kystbeskyttelse og klimatilpasning

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	-	2,0	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Set i lyset af stormfloden i oktober 2023 og forventninger til fremtiden om at 20 års stormhændelser vil foregå årligt, vil der være flere kyster i kommunen, som er udsatte. Teknik og Klima forventer at flere beboere og sommerhusejere langs kommunens kyster vil indgå i fælles kystsikringsprojekter. Det kan være projekter med højvandslukker, forhøjning af diger og erosionsbeskyttelse.

Kystbeskyttelse skal som udgangspunkt betales af de parter, som har nytte af tiltagene. Da det forventes, at Haderslev Kommunes infrastruktur, såsom veje og stier beskyttes af projekterne, vil kommunen sandsynligvis skulle bidrage forholdsvist med en andel til kystbeskyttelsesprojekters anlægsudgifter og eventuelle afledte driftsudgifter. Der er afsat 2 mio. kr. i 2028 til kommunens andel af kystbeskyttelsesprojekter.

Bæredygtigt perspektiv:

Ved at etablere kystbeskyttelse beskyttes kommunens infrastruktur ved stormfloder. Det betyder, at indsatser ved størstedelen af stormfloder ikke bliver nødvendige i fremtiden, og at kommunens infrastruktur i områder med kystbeskyttelse ikke behøver akut sikring eller genopbygning efter stormfloder. Dette vil spare ressourcer og materialer til genopbygning af skadede veje og stier.

Afledt drift:

Tidligst fra 2029

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Vores Kyst – kystbeskyttelse ved Blokhusskoven, Hejsager og Kelstrup – anlægsprojekt med bidragsfordeling

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	25,0	25,0	25,0
Anlægsindtægt	-	-25,0	-25,0	-25,0

Kategori: Kritisk infrastruktur

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Vores kyst projektet er et fælleskommunalt kystbeskyttelsesprojekt, og der er afsat midler til projekteringsfasen, som er i gang. Når projekteringsfasen er overstået, er planen at etablere et naturbaseret kystsikringsanlæg med klidiger og sandfodring.

Kystsikring af området er nødvendigt, hvis oversvømmelser f.eks. skabt på grund af stormfloder skal undgås. Kommunalbestyrelse har besluttet, at området skal beskyttes med et sikringsniveau på 2,95 meter i øst stigende til 3,35 meter i vest.

Projektet indeholder installation af højvandslukker, forhøjning af diger og erosionsbeskyttelse. De samlede udgifter til projektet har Rambøll anslået til 102 mio. kr. Tidligere overslag fra Cowi var på 43 mio. kr. Årsag til den store forskel i anlægsoverslag skal primært findes i en forøgelse af den nødvendige mængde, sikring af skrænten ved Blokhusskoven, sikring af Bramsensgårdvej og håndtering af overfladevand i Fredskovparken og Hejsager Strandby. I det oprindelige overslag har omkostninger til udløbsbygværker, porte og pumper mv. vist sig at være underestimeret.

Der er ansøgt og givet støtte fra statens kystpulje af to omgange, så staten støtter i alt 24,2 mio. kr. Teknik og Klima vil fortsat undersøge mulighederne for anden ekstern finansiering.

Nettoudgift til anlæg er 77,8 mio. kr., som skal indgå i bidragsfordeling tillige med udgifter til projektering på 6,5 mio. kr. Sammen med rådgiver arbejder kommunen og borgerne i området på at finde besparelser i kystbeskyttelsesprojektet, for at reducere beløbet til bidragsfordeling.

Om kystbeskyttelses anlægget eventuelt kan udføres i etaper eller hvornår udførelse vil ske er endnu uklart. Der optages byggelån i byggeperioden.

Når anlæg er færdigt, optager kystbeskyttelseslaget et lån ved Kommunekredit og betaler kommunen det samlede udlæg til projektering og anlæg tilbage. Lånets ydelser betales tilbage over 25 år af lodsejere og infrastructurejere ud fra en bidragsfordeling. Bidragsfordelingen er endnu ikke på plads.

Da kommunen er bygherre, vil bruttoudgiften afsat i budget til projektet belaste anlægsrammen, som reglerne er lige nu, og det selv om kommunen får pengene retur. KL arbejder på, at fælleskommunale kystbeskyttelses anlæg udført af kommuner ikke skal indgå i anlægsrammen.

Til kommunens egen andel af bidragsfordelingen til anlægget er p.t. afsat 1,6 mio. kr. i Teknisk budget i år 2026. Kommunens egen andel til bidragsfordeling kendes dog ikke endeligt, og den falder sandsynligvis senere end 2026. Der kan forekomme udgifter, som ikke kan indeholdes indenfor de 1,6 mio. kr.

Bæredygtigt perspektiv:

Ved at etablere kystbeskyttelse beskyttes kommunens infrastruktur ved stormfloder. Det betyder, at indsatser ved stormfloder op til 2,75 meter ikke bliver nødvendige i fremtiden, og at kommunens infrastruktur i området ikke behøver akut sikring eller genopbygning efter stormfloder. Dette vil dels spare ressourcer både i en akut situation, hvor en indsats før var nødvendig, og dels spare ressourcer og materialer til genopbygning af skadede veje og stier.

Afløst drift:

Afløst drift på kommunens egen andel af det færdige kystbeskyttelses anlæg er skønnet til 0,1 mio. kr. årligt og fremgår af supplerende budgetforslag, drift. Der er søgt om 0,1 mio. kr. årligt fra 2027.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelse

Projekt: Klimaplan 2022-2050

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	3,0	3,0	3,0	3,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Klimapolitik

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 3,0 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelse 2026-2029 vedrørende det afsatte beløb i 2026 på baggrund af nedenstående beskrivelse af de materielle forudsætninger.

Beskrivelse:

Kommunalbestyrelsen har vedtaget Haderslev Kommunes Klimaplan 2022-2050 og med målet, om at Haderslev Kommune skal have reduceret sin CO₂-udledning med 70 % i 2030 og være CO₂ neutral i 2050. Klimaplanen sætter også mål om, at kommunen er klimarobust i 2050. Det vil sige, at kommunen skal kunne modstå de udfordringer som klimaforandringerne giver, herunder bl.a. oversvømmelser og tørkeperioder.

Arbejdet med Klimaplanen sker bl.a. i samarbejde med Klimaalliancen med alle landets andre kommuner og skal løbende måles, vurderes ift. CO₂-reduktioner, afrapporteres og justeres. Et af planens væsentligste midler til at opnå målene er samarbejde med kommunens borgere, virksomheder og interesseorganisationer. Kommunens rolle som forbillede og facilitator i omstillingen til en mere bæredygtig virksomhed er væsentlig. De samlede tiltag kan ses i Klimaplanens tiltagskatalog.

Midlerne går til tiltag såsom workshops, arrangementer, analyser og formidling. Desuden finansierer midlerne bl.a. 3 årsværk til arbejdet med Klimaplanen, til at realisere tiltagene og det behov, der er for rådgivningsydelser i forbindelse hermed. Årsværkene fordeler sig på en fast klimakoordinator og ansættelser på projekter/projektområder som f.eks. varmeplanlægning, klimatilpasning og andre større projektområder.

I 2026 udmøntes midlerne til arbejdet med tiltagene i Klimaplanen, herunder til opfølgning og monitorering, beregning af CO₂-regnskab, samarbejde med diverse samarbejdspartnere og til den kommende revidering af Klimaplanen i 2026.

Bæredygtigt perspektiv:

Klimaplanen er grundstenen i kommunernes arbejde med den grønne omstilling. Det er vigtigt at have en god, relevant Klimaplan for Haderslev Kommune og at prioritere ressourcer til at realisere tiltagene i den og løbende vurdere på, hvad der giver klimamæssige gevinster.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Vores Kyst, anlægsprojekt med bidragsfordeling - projektering

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	0,5	-	-
Anlægsindtægt	-	-6,5	-	-

Kategori: Kritisk infrastruktur

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet i Haderslev Kommunalbestyrelse den 26. november 2024 til allerede afholdte og fremtidige projekteringsudgifter.

Beskrivelse:

Vores Kyst projektet har til formål at beskytte sommerhusområderne Blokhusskoven, Kelstrup strand og Hejsager Strand mod erosion, bagvand og oversvømmelser. Vores Kyst projektet er et kommunalt fællesprojekt, og alle udgifter dækkes af lodsejere og infrastrukturejere, som er beliggende indenfor projektområdet. Bidragsfordelingen ligger ikke fast på nuværende tidspunkt. Der arbejdes ud fra lovgivningens principper om nytte, hvor alle inden for projektområdet skal betale et bidrag.

Projektet er overgået til en fase med detailprojektering og myndighedsbehandling. Til brug herfor har kommunen indgået en kontrakt med en totalrådgiver som udarbejder dispositionsforslag, forslag til bidragsfordeling, analyser, udbud af arbejde samt tilsyn i anlægsfasen. Projekteringsfasen er lang. Processen indeholder borgerinddragelse, reduktion i oprindeligt dispositionsforslag for at gøre projektet billigere, etablering af et kystbeskyttelseslag, udarbejde forslag til bidragsfordeling, få udarbejdet en miljøvurdering, lokalplanlægning med høringsfase samt ansøge om kystbeskyttelsestilladelse.

Projekt: Vores Kyst, anlægsprojekt med bidragsfordeling - projektering**Bæredygtigt perspektiv:**

Ved at etablere kystbeskyttelse beskyttes kommunens infrastruktur ved stormfloder. Det betyder, at indsats ved nogle stormfloder ikke bliver nødvendige i fremtiden, og at kommunens infrastruktur i området ikke behøver akut sikring eller genopbygning efter stormfloder. Dette vil dels spare ressourcer både i en akut situation, hvor en indsats før var nødvendig, og dels spare ressourcer og materialer til genopbygning af skadede veje og stier.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelse

Projekt: Flytning af Driftsafdelingen

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	4,5	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Driftsafdelingens nuværende placering er midlertidig, idet Masterplanen for Haderslev Havn – og dermed omdannelsen af Haderslev Havn – ikke rummer denne form for aktivitet. I 2022 har kommunen købt Fjordagerbakke 3 til 2,5 mio. kr., jævnfør sag i Økonomiudvalget den 23. august 2021.

Processen for flytning af driftsafdeling i Vojens og Haderslev er sat i gang. I 2026 laves udbud og derefter igangsættes opførelse af bygninger/haller på ny placering til Driftsafdelingen. Hele processen forventes at være afsluttet i 2027.

Til flytning og nye faciliteter er afsat 19,5 mio. kr. fordelt med 5,9 mio. kr. i 2024 og 13,6 mio. kr. i 2025/2026:

Bæredygtigt perspektiv:

Driftsafdelingen flyttes til eksisterende bygninger og infrastruktur, hvilket er betydeligt mere bæredygtigt end at opføre nye bygninger og infrastruktur på nyt stykke erhvervsjord.

Afledt drift

Flytning af Driftsafdeling muliggør realisering af en mindre ejendomsrokade, hvor Driftsafdelingen går fra 5 til 3 lokationer. Den foreslåede ejendomsrokade nedbringer Driftsafdelingens løbende driftsudgifter årligt med 0,5 mio. kr. fra 2027. Under havnens budget mistes til gengæld en lejeindtægt fra Ved Havnen 15 på 0,3 mio. kr. Netto mindredriften på 0,2 mio. kr. vil i givet fald kunne indgå til nedbringelse af Kloge m² puljen, når de 2 lokationer er solgt.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Broer og bygværker

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,7	3,7	2,0	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Kritisk infrastruktur

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 0,7 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelse 2026-2029 vedrørende det afsatte beløb i 2026 på baggrund af nedenstående beskrivelse af de materielle forudsætninger.

Beskrivelse:

Målet med de afsatte midler er at indhente efterslæb på vedligeholdelse af broer og bygværker i kommunen. Haderslev Kommune har ca. 420 broer og bygværker. Broer og bygværker inkluderer almindelige større og mindre broer, rørgennemløb over 50 cm i diameter samt stenkister.

Brovedligeholdelse er vigtig, for at bevare den investerede kapital, men er også vigtig for trafiksikkerheden og f.eks. bevarelse af fredede broer og bygværker. Uden vedligehold vil broer og bygværker forfalde og miste værdi, i nogen tilfælde eksponentielt. Broer og bygværker er en del af vejens elementer, der også har indvirkning på øvrige elementer, f.eks. asfaltveje og rabatter, men også vandløb, der løber under broerne.

Bevillingerne betyder, at der nu kan planlægges mere langsigtet og fornuftigt i forhold til f.eks. asfaltering af vejen over bygværker. Bygværker kan renoveres inden vejen står til asfaldtægning og ikke omvendt.

Projekt: Broer og bygværker

Vedligeholdelse af broer og bygværker vil foregå i samarbejde med eksterne entreprenører.

Bæredygtigt perspektiv:

En god vedligeholdelse af broer og bygværker sparer ressourcer og energi og mindsker den miljømæssige belastning ved at forlænge levetiden.

Afledt drift:

Når efterslæbet er indhentet i 2028, vurderer Teknik og Klima at niveauet for driftsbudget i fremtidige år er 1 mio. kr. årligt. I det nuværende budget er kun afsat 0,3 mio. kr. årligt.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Tilgængelighedspulje

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,4	0,4	0,4	0,4
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 0,4 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelse 2026-2029 vedrørende det afsatte beløb i 2026 på baggrund af nedenstående beskrivelse af de materielle forudsætninger.

Beskrivelse:

Formålet med tilgængelighedspuljen er at gøre kommunens byer og naturområder mere tilgængelige for alle borgere, uanset om man er synshandicappet, kørestolsbruger, gangbesværet eller har andre fysiske handicaps.

Midlerne vil blive anvendt til udførelse af opgaver nævnt i Tilgængelighedsplan fra 2018 samt til mindre tilgængelighedstiltag generelt i hele kommunen, som f.eks. Handicaprådet kommer med ønsker om.

Af mindre tilgængelighedstiltag kan bl.a. nævnes jævn fortovsbelægning, gelændere ved trapper, kørestolsramper, ledelinjer og taktilbelægning samt armlæn på bænke o. lign. Tiltag, som har den effekt, at det bliver nemmere for borgere med fysiske handicap at komme rundt i byerne/naturen på egne ben eller på eldrevne hjælpemidler.

Bæredygtigt perspektiv:

En øget tilgængelighed i byrummene vil gøre det lettere for gangbesværede og synshandicappede at bevæge sig rundt. En øget tilgængelighed sikrer desuden, at alle, uanset fysisk evne, har adgang til offentlige faciliteter og services, hvilket fremmer social inklusion og ligestilling.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til trafikssikkerhed

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	1,0	1,0	1,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Haderslev Kommune har i 2020 vedtaget en ny trafikssikkerhedsplan, som udstikker retningslinjerne for trafikssikkerhedsarbejdet frem mod 2025.

Trafikssikkerhedsplanen følger færdselssikkerhedskommissionens målsætning om at halvere antallet af dræbte og alvorligt tilskadekomne på kommunens veje, så der højst må være 1 trafikdræbt og 7 alvorligt tilskadekomne i 2030. Målsætningen er ambitiøs, men fokus på trafikssikkerhed har haft positiv effekt på antallet af personskader på kommunens veje. Således er der i perioden 2010-2020 sket et fald på 28 % i antal personskader på kommunens veje.

Trafikssikkerhedsindsatsen har fokus på at udpege, ændre eller ombygge uheldsbelastede lokaliteter og på at gøre eksisterende veje mere selvforklarende og sikre. Desuden er der fokus på at forbedre samarbejdet med skoler, større institutioner og virksomheder om trafikssikkerhed, lige som kommunen fortsat vil medvirke i nationale kampagner på trafikssikkerhedsområdet og udvikle lokale kampagner i samarbejde med de øvrige sønderjyske kommuner.

Projekt: Pulje til trafikssikkerhed

Realiseringen af trafikssikkerhedsplanen er afhængig af årlige investeringer i trafikssikkerheden.

Puljen understøtter kommunalbestyrelsens 2030 ambitioner ved at have fokus på sikre skoleveje for de ekstra i uddannelse, samt sikre at vejnettet bliver mere sikker, på trods af flere indbyggere og arbejdspladser.

Bæredygtigt perspektiv:

En god trafikssikkerhed er med til at reducere skader og uheld og kan være med til at fremme alternative grønne transportformer.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Oversvømmelsessikring af Fole

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	3,5	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Klimapolitik

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Fole by oplevede i 2021 at få dele af byen oversvømmet i forbindelse med kraftige skybrud. Fole er optaget på listen over steder der har behov for klimasikring og som der med Klimaplan 2022-2050, er udvalgt til indsatsområde. En bedre sikring mod oversvømmelse i Fole er samtidig en understøttelse af landdistriktet og livskvaliteten i lokalområdet.

Teknik- og Klimaudvalget har igangsat en række tiltag i september 2024, som nu er i realiseringsfasen. Disse inkluderer forhøjelse og forlængelse af dige, udskiftning af bro, vådområde anlæggelse og regulering af Fole bæk.

Der er løbende dialog med borgerne og interesseorganisationer, som bliver inddraget hele vejen igennem processen.

Bæredygtigt perspektiv:

Dette er et klimatilpasningsprojekt, der har til formål at beskytte kommunal infrastruktur i og omkring Fole. Endelige løsninger vil blive vurderet i forhold til bæredygtighed og deres indvirkning på miljøet.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Haderslev Dam og Fjord

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Klimapolitik

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Haderslev Kommune er indgået i en succesfuld ansøgning til Promille Afgiftsfonden med den officielle titel "Lokalt baseret vej til godt vandmiljø og konkurrencedygtigt landbrug" ledet af SEGES Innovation. Projektet planlægges gennemført i perioden 2024-2026 med et forventet budget på 12 millioner kroner. Haderslev Kommune bidrager med en fjerdedel af midlerne til projektet, mens Promilleafgiftsfonden for landbrug har bevilget midler til projektaktiviteterne i 2024. SEGES Innovation planlægger at ansøge om de resterende midler til de to efterfølgende år.

Projektet gennemføres af SEGES Innovation, sammen med blandt andre Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Longline Environment, Spiras, Provas, Naturfrednings Foreningen og Sportsfiskerne. Målet i Haderslev og resten af Danmark er at sikre god økologisk tilstand i vandmiljøet og et fortsat konkurrencedygtigt landbrug.

Haderslev By ligger meget naturskønt med varieret natur omkring sig og med fjorden og dammen som centrale vandelementer i gåafstand fra centrum. Med bosætningspolitikken er der italesat behovet for at have faciliteter til outdooraktiviteter. Haderslev Fjord og dam ville kunne bidrage som noget særligt til det, hvis det bliver muligt at bedre vandmiljøet, så der kan opnås badevandskvalitet.

Projekt: Haderslev Dam og Fjord

Projektet skal forbedre videns- og beslutningsgrundlaget for, hvordan man mest hensigtsmæssigt kan gennemføre indsatser for reduktion af fosfortilførslen samt tiltag i Haderslev Dam og Fjord.

Bæredygtigt perspektiv:

Projektet forventes at bidrage til en forbedring af fjord og dam, omkringliggende miljø og natur.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til sund Fjord og Dam

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	1,0	1,0	1,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Klimapolitik

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

I Haderslev har der siden 2020 været et tillidsbaseret samarbejde mellem Haderslev Kommune, spildevandsselskabet Provas og Landboforeningen Spiras.

Den fælles målsætning har været at få et bedre vidensgrundlag om Haderslev Fjord, og de udfordringer, der giver iltsvind, algevækst og dårlig økologisk tilstand.

Det lokale samarbejde er i 2023 blevet udbygget med Danmarks Naturfredningsforening og Sønderjysk Sportsfiskerforening, og senere med Friluftsrådet og Erhvervsrådet i ansøgning til Kystvandråd i 2025.

I 2023 tildelte Promille Afgifts fonden SEGES Innovation penge til et i alt 12 mio. kr. projekt; "Lokalt baseret vej til godt vandmiljø og konkurrencedygtigt landbrug", som skal belyse de udfordringer Haderslev Fjord står overfor. Haderslev Kommune bidrager med en fjerdedel af midlerne. SEGES Innovation er ansvarlig for projektet som udføres sammen med blandt andre Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Longline Environment samt lokale aktører fra DN, Sønderjysk Sportsfiskerforening, Spiras, Provas og Haderslev Kommune.

I 2024 nedsatte Haderslev Kommune et § 17, stk. 4 udvalg for Fremtidens Vand og Klima, som har til formål at sikre, at arbejdet for et rent vandmiljø i fjord og dam løses agilt og fleksibelt, således der hurtigst muligt omsættes visioner og løsningsforslag til handling.

Tiltagene, der bliver nødvendige for at få fjord og dam i god tilstand, vil kræve betydelige midler. Det forventes for eksempel, at dammen skal oprensnes for fosfor, og det kan løbe op i et millionbeløb. Forventningen er at dette fortrinsvist realiseres via fondsmidler, som vil kræve medfinansiering.

Puljen understøtter Kommunalbestyrelsens ambitioner om ren fjord og dam og vil skulle bruges til at medfinansiere af konkrete indsatser.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til oprensning af Havne (Aarø)

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,2	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Kritisk infrastruktur

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

I 2022 blev der afsat budget til oprensning af sejlrende ved Aarø. En oprensning af sejlrenden er en nødvendighed for at kunne sikre fortsat færgedrift til Aarø. Aarø færgeren er en del af beredskabet, og skal derfor kunne sejle ambulancer og andet beredskabsmateriel til Aarø.

Kommunen fik en såkaldt bypasstilladelse af kystdirektoratet i 2022, men der blev kun givet tilladelse til at oprense 1.500 m3 rent oprensningssediment årligt. Første oprensning er foretaget i foråret 2023, hvor der blev oprenset 2.251 m3.

Projekt: Pulje til oprensning af Havne (Aarø)

Der var et behov for at oprense mere end den første tilladelse, og kommunen fik derfor i efteråret 2023 tilladelse til at oprense op til 2.200 m³ mere. Den sidste oprensning forventes først udført i 2026.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til prioritering af havne og færge

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,5	2,8	5,0	5,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Kritisk infrastruktur				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til budget afsat i 2026 i Haderslev Kommunalbestyrelse den 25. marts 2025.				
Beskrivelse: På baggrund af en 10 års vedligeholdelsesplan for færgen og på baggrund af en tilstandsrapport på kommunens 3 havne: Haderslev, Aarøsund og Aarø afsættes en pulje til færge og havne til at imødekomme de presserende renoverings- og vedligeholdelsesopgaver. Der er tidligere afsat 5 mio. kr. i alle år, men der er fremrykket midler til 2024 og 2025 til presserende kajrenovering i Aarøsund. Arbejdet omfatter fiskerihavn, nordre molehoved og hammer. Arbejdet forventes afsluttet i 2025. Propelanlæg (thrusters) til færgen er købt og leveret til skibsværft i 2024. Disse udskiftes i forbindelse med værftsbesøg i foråret 2025. Ventilation på færgen står også til udskiftning i 2025. Bæredygtigt perspektiv: En god vedligeholdelse af havnene sparer ressourcer og energi og mindsker den miljømæssige belastning ved at forlænge levetiden. Desuden skal en god vedligeholdelse være med til at sikre mod fremtidens klimatiske forhold. Aflødt drift: Når efterslæbet er forventet indhentet efter 2028, vurderer Teknik og Klima niveauet for driftsbudget i fremtidige år for at sikre kapitalapparatet af kommunens havne. Aflødt finans: Projektet kan lånefinansieres.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Cykelsti Hejsager – Starup

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	16,0	0,5	-	-
Anlægsindtægt	-0,2	-6,6	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: Teknik- og Klimaudvalget besluttede den 5. februar 2024 at søge om medfinansiering fra den statslige cykelpulje 2024 til fire cykelstiprojekter i kommunen. Vejdirektoratet har meddelt tilsagn om 40 % medfinansiering til etablering af cykelsti mellem Starup og Hejsager. Projektet omfatter etablering af en 2,5 meter bred dobbeltrettet cykelsti i den nordøstlige vejside mellem Starup og Hejsager langs Lundingvej/Hejsagervej. Strækningen er ca. 5,0 kilometer lang. I Starup tilsluttes stien det eksisterende stinet vest for Starup Skolevej ved den eksisterende krydsningshelle på Lundingvej. I Hejsager forbindes stien med den eksisterende dobbeltrettede cykelsti til Grotbjørghus ved Hejsager Strandvej. Cykelstien krydser den befærdede Hejsager Næsvej. Her føres stien væk fra vejen og den eksisterende helle ombygges til en krydsningshelle, hvor cyklister kan krydse vejen af to omgange. Formålet med projektet er at skabe en tryk forbindelse for de bløde trafikanter på strækningen mellem Hejsager og Starup herunder bl.a. også til rideskolen, som ligger på strækningen. For at kunne realisere projektet, skal der erhverves jord fra de tilgrænsende matrikler langs Lundingvej og Hejsagervej. Når skitseprojektet er udarbejdet, forelægges der en sag om ekspropriationsbeslutning. Projektet forventes at andrage 17,5 mio. kr., heraf er Haderslev Kommunes andel 10,5 mio. kr.				

Projekt: Cykelsti Hejsager – Starup

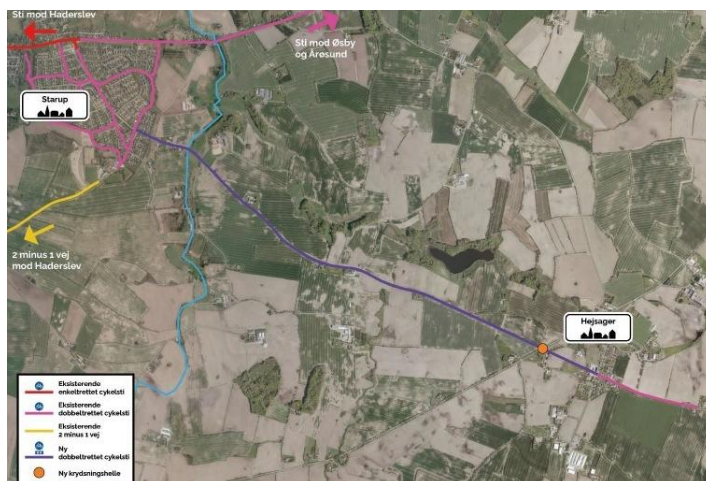
I 2024 og 2025 udføres myndighedsbehandling, projektering og arealerhvervelse. Projektet forventes anlagt i 2026.

Bæredygtigt perspektiv:

Flere cykelstier er med til at fremme en mere grøn transportform, reducerer CO₂-udledningen og trængsel på vejene, samtidig med at det forbedrer folkesundheden ved at fremme motion.

Afledt drift:

Udgiften til drift er 1,5 % af anlægssummen gældende fra året efter projektet er udført.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Sikre skoleveje i Haderslev Sydby

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,1	-	-	-
Anlægsindtægt	-2,8	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Teknik- og Klimaudvalget besluttede den 5. februar 2024 at søge om medfinansiering fra den statslige cykelpulje 2024 til fire cykelstiprojekter i kommunen. Vejdirektoratet har meddelt tilsagn om 50 % medfinansiering til projektet, der omhandler at sikre skoleveje i Haderslev Sydby.

Der er i dag enkeltrettede cykelstier langs Vandlingvej fra Aarøsundvej til Kløvervej. Fra Kløvervej mod syd er der en strækning på ca. 0,5 kilometer, hvor der ikke er faciliteter for cyklister. Strækningen udgør et hul i stisystemet, da der kort efter byzonens afslutning er etableret 2 minus 1 vej på Vandlingvej fra Haderslev til Vandling. Fra Vandling er der 2 minus 1 vej videre til Starup via Starup Skolevej. Projektet omfatter tydeliggørelse af byzonens start ved etablering af bump og øget belysning samt anlæg af enkeltrettede cykelstier i begge sider af Vandlingvej fra Eskærhøjvej til Kløvervej.

Projektet omfatter desuden ombygning af krydset Grønningen/Vandlingvej, som er et sortplet kryds, se bilag 3. Det eksisterende firbenede kryds ombygges til et højre forsat kryds (to t-kryds) med en mere vinkelret tilslutning. Dette vil forbedre oversigten samt tydeliggøre vigepligten i krydset. Der etableres samtidigt krydsningsheller på Vandlingvej og Grønningen for at skabe sikre krydsningsmuligheder for de bløde trafikanter.

Formålet med projektet er at skabe trygge og sikre skoleruter i Haderslev Sydby og dermed få flere til at vælge cyklen til skole og fritidsaktiviteter.

Projektet forventes at andrage 6,1 mio. kr., heraf er Haderslev Kommunes andel 3,050 mio. kr.

I 2024 udføres myndighedsbehandling og projektering. Projektet forventes anlagt i 2025.

Bæredygtigt perspektiv:

Flere cykelstier er med til at fremme en mere grøn transportform, reducerer CO₂-udledningen og trængsel på vejene, samtidig med at det forbedrer folkesundheden ved at fremme motion.

Projekt: Sikre skoleveje i Haderslev Sydb**Afledt drift:**

Udgiften til drift er 1,5 % af anlægssummen gældende fra året efter projektet er udført.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Cykelsti Haderslev – Fjelstrup

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	7,5	16,0	-
Anlægsindtægt	-0,5	-3,8	-8,0	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Vejdirektoratet har meddelt tilsagn om 50% medfinansiering til cykelstiprojekt fra Haderslev til Fjelstrup. Vejdirektoratet og kommunen vil skulle finansiere projektet med 12,250 mio. kr. hver.

Formålet med cykelstien er at skabe en sikker og tryk forbindelse for cyklister fra oplandet. Vejen er skolevej for elever fra Fjelstrup og Sillerup til Haderslev.

Undersøgelser viser, at god infrastruktur og attraktive cykelfaciliteter er en væsentlig parameter i forhold til at overflytte trafikanter fra bil til cykel, hvilket er godt for miljø, sundhed og samtidigt mindskes biltrængslen på vejene.

Projekt cykelsti Haderslev til Fjelstrup forventes at andrage 24,500 mio. kr., hvoraf 12,250 mio. kr. udgør Haderslev Kommunes andel.

Projektet omfatter etablering af en 2,5 meter bred dobbeltrettet cykelsti langs den østlige side af vejen mellem Haderslev og Fjelstrup.

Der etableres en 4,9 km lang dobbeltrettet cykelsti fra Haderslev til Sillerup og en 1,7 km lang dobbeltrettet cykelsti videre fra Sillerup til Fjelstrup.

Igennem byzonen i Sillerup afbrydes stierne, og cyklisterne ledes ud på kørebanen. Der er fartdæmpning gennem Sillerup i form af flere bump.

Der etableres krydsningsheller ved stiens begyndelse i Haderslev, i begge ender af Sillerup samt syd for Fjelstrup, hvor cyklisterne sikkert kan krydse vejen mellem stien og den korrekte side af kørebanen.

I 2026 udføres myndighedsbehandling, projektering og arealerhvervelser.

Cykelstierne forventes anlagt i 2027 og 2028.

Bæredygtigt perspektiv:

Flere cykelstier er med til at fremme en mere grøn transportform, reducerer CO₂-udledningen og trængsel på vejene, samtidig med at det forbedrer folkesundheden ved at fremme motion.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Cykelsti Vojens - Jegerup

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,5	7,5	-	-
Anlægsindtægt	-0,2	-3,8	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

Vejdirektoratet har meddelt tilsagn om 50% medfinansiering til cykelstiprojekt fra Vojens til Jegerup. Cykelstien Vojens til Jegerup forventes at andrage 8,0 mio. kr. Vejdirektoratet og kommunen vil skulle finansiere projektet med 4,0 mio. kr. hver.

I dag er der cykelbaner fra Vojens til Jegerup langs Billundvej, men med den høje hastighed og de mange køretøjer på strækningen, så er det utrygt at færdes på strækningen som blød trafikant. Projektet vil forbedre trygheden og trafikikkerheden på strækningen.

Billundvej er skolevej for elever fra Jegerup til Bregnbjergskolen (0.-6.) og Lagoniskolen (7.-9.) samt til fritidsaktiviteter. Der er kun cirka 3 kilometer fra Jegerup til skolerne i Vojens, så stien har potentiale til at flytte selv de mindste elever til cyklen.

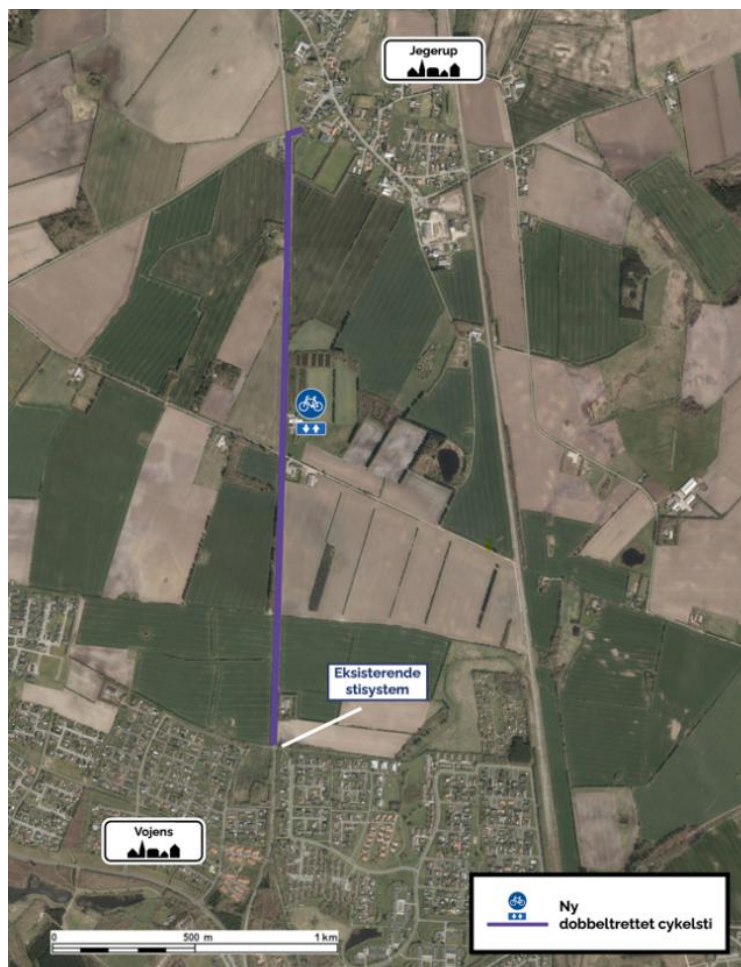
Cykelfaciliteter på ruten vil forbedre og forøge elevernes mulighed for at cykle til og fra skole.

Projektet vil desuden skabe mulighed for, at borgere i Jegerup kan cykle til funktioner som læge, indkøb osv. i Vojens.

Undersøgelser viser, at god infrastruktur og attraktive cykelfaciliteter er en væsentlig parameter i forhold til at overflytte trafikanten fra bil til cykel, hvilket er godt for miljø, sundhed og samtidigt mindskes biltrængslen på vejene.

Projektet omfatter etablering af en 2,5 meter bred dobbeltrettet cykelsti i den østlige side af vejen mellem Vojens og Jegerup langs Billundvej.

Cykelstien bliver 2,2 km lang, og i Vojens kobles stien på det eksisterende stisystem ved Muninslund og i Jegerup slutter den på Kirketoften.

I 2026 udføres myndighedsbehandling, projektering og arealerhvervelser. Cykelstien forventes anlagt i 2027.

Bæredygtigt perspektiv:

Flere cykelstier er med til at fremme en mere grøn transportform, reducerer CO₂-udledningen og trængsel på vejene, samtidig med at det forbedrer folkesundheden ved at fremme motion.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "–" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Krydsombygning Haderslev Nord ved Sønderjyske Motorvej

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	2,0	-	-	-
Anlægsindtægt	-1,0	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

I forbindelse med realisering af et motorvejsrelateret erhvervsområde ved Moltrup Landevej/Bramhalevej, Haderslev Nord, vil det som en del af projektet kræve en ombygning af de eksisterende tilslutningsanlæg nr. 67 til den Sønderjyske Motorvej E45.

Krydsombygningen er skønnet til at koste ca. 8,0 mio. kr. Efter udbud kan skønnet ændre sig.

Der er indgået aftale med projektudvikler Eriksen Projektudvikling om medfinansiering af krydsombygning ved tilslutningsanlæg 67, Sønderjyske Motorvej E45 på 50% dog maksimalt 4 mio. kr. til Eriksen Projektudvikling. Sagen har tidligere været behandlet i Haderslev Kommunalbestyrelse den 27. august 2024 og den 17. december 2024, jævnfør bilag 1 og 2.

Teknik og Klima er projektkoordinator og sikrer, at der udarbejdes detailprojekt, udbudsmateriale og indhenter entreprenørtilbud og udfører tilsyn.

Krydsombygning og anlæg af cykelsti over Bestseller-grunden sker samtidigt og forventes anlagt i 2025 med få færdiggørelsesarbejder i 2026.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Gelså EU-Life projekt

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,9	0,9	0,9	0,9
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Klimapolitik**Anlægsbevilling:** Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

Der arbejdes i øjeblikket på en EU-Life ansøgning med det overordnede formål at forbedre gyde- og opvækstområder for en række truede arter i de store vestvendte vandløb i Midt- og Syddjylland.

Projektet forventes at bidrage væsentligt til opfyldelsen af habitatdirektivets og Vandrammedirektivets målsætninger, forbedring af fiskebestand og dermed forbedre mulighederne for udvikling af turismepotentialet i forbindelse med lystfiskeri.

De 10 partnere i projektet er: Tønder Kommune (projektleder), Esbjerg Kommune, Varde Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Aabenraa Kommune, Haderslev Kommune, Dansk Center for Vildlaks, Nationalpark Vadehavet, Aarhus Universitet og Det Syddanske EU-Kontor. Ansøgningen forventes indsendt i september 2025.

I Haderslev Kommune vil projektet involvere Gelså, som er et større vandløb med udløb i Ribe Å.

Med baggrund i gode erfaringer fra tidligere projekter vurderes der gode muligheder for at opnå LIFE-finansiering til forbedring af fiskebestandene i flere af de større jyske vandløb.

LIFE4River projektet har til formål at forbedre de fysiske levevilkår i vestvendte vandløb, især i Natura 2000-områder. Vandløbene har historisk set været vigtige levesteder for en række truede arter, men som gennem tiden er blevet forringet. Projektet vil etablere brede gydestryg – en metode, der har vist sig effektiv til at fremme fiskeyngel og forbedre vandløbenes økologiske funktion. Projektet vil desuden have et stærkt vidensdelingsaspekt, hvor de deltagende kommuner kan udveksle erfaringer og samarbejde hen over kommunegrænse og derved også inddrager erfaringer fra andre LIFE-projekter i Syddjylland.

Udover de naturfaglige fordele ved projektet vil de forbedrede fiskebestande også være til gavn for lystfiskere og andre naturinteresserede fra nær og fjern. Dette gavner både kommunens borgere og turister. Desuden arbejder projektkonsortiet med planer om formidling af de forøgede naturværdier ved at etablere f.eks. "oplevelsesstrøg"/pjaskeområder til skolebørn og andre interesserede, der på den og andre måder kan få gode oplevelser, faglig viden og information om projektet.

Projektet forventes at have et samlet budget på knap 86 mio. kr., og det forventes at projektet vil starte i 2. kvartal 2026 og vare i 7 år. Haderslev Kommunens medfinansiering forventes at være 6,3 mio. kr. over 7 år. Projektkonsortiet arbejder på at sikre komplementær finansiering fra danske naturfonde, såsom 15. juni fonden og Den Danske Naturfond, for at reducere kommunernes egenfinansiering.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til etablering af nye afvandingsledninger

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	1,0	1,0	1,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Kritisk infrastruktur

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 1,0 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen vedr. det afsatte beløb i 2026 på baggrund af nedenstående beskrivelse af de materielle forudsætninger.

Beskrivelse:

Teknik og Klimaudvalget godkendte den 25. juni 2024 Vandhåndterings Strategi for Humlegårdsbæk, Haderslev. Strategien involverer separat kloakering, samt i mindre grad lokal afledning af regnvand (LAR) af store dele af området over en plan periode til år 2042. Arbejdet med separat kloakering af området vil have en afledt effekt på, hvordan afledning af regnvand fra offentlige veje håndteres.

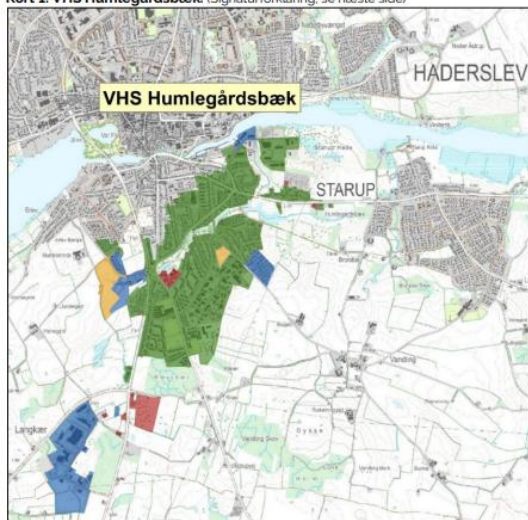
I forbindelse med separatkloakeringen er det nødvendigt at etablere nye afvandingsledninger i områder, hvor de eksisterende systemer ikke længere er tilstrækkelige. Dette indebærer omfattende gravearbejde, installation af nye rør og tilslutning til det eksisterende system. Disse omkostninger kan variere afhængigt af jordbundsforhold, tilgængelighed, andre ledninger i jorden og andre lokale faktorer.

Når vejene bliver gravet op for at installere de nye kloakledninger, er det nødvendigt at renovere og flytte vejbrønde og vejriste. Dette arbejde er nødvendigt for at sikre, at vejens overfladevand effektivt ledes væk og ikke skaber problemer for trafikken eller tilstødende grundejere. Renoveringen omfatter udskiftning af gamle og slidte komponenter samt tilpasning af brøndenes placering til det nye system.

Efter separatkloakeringen vil Haderslev Kommune overtage driften af nogle af de gamle fællesledninger. Disse ledninger vil kræve løbende vedligeholdelse for at sikre, at de fortsat fungerer optimalt. Dette inkluderer regelmæssig inspektion, rengøring og reparation af eventuelle skader. Vedligeholdelsesomkostningerne kan variere afhængigt af ledningernes alder og stand.

Projekt: Pulje til etablering af nye afvandsledninger

Kort 1: VHS Humlegårdsbæk. (Signaturforklaring, se næste side)

Den samlede udgift for ovenstående tiltag forventes at være ca. 21,1 mio. kr. i 2025 priser over de næste 10 år. Dette beløb dækker både de umiddelbare omkostninger ved etablering og renovering samt de løbende vedligeholdelsesudgifter.

Der er reelt brug for en årlig tilførsel af 2 mio. kr. for at kunne følge med Provas' separatkloakeringsplaner. Dette beløb er nødvendigt for at dække omkostningerne i de næste 10 år, med start i 2025. Med en årlig tilførsel af 2 mio. kr. vurderer Teknik og Klima at være i stand til at følge med Provas og sikre, at kommunens kloakeringssystemer er opdaterede og effektive. Der er kun afsat 1 mio. kr. årligt i budgetforlig 2026-2029, hvilket betyder at der går længere tid med at få kommunens kloakeringssystemer opdateret.

Efter denne periode vil de sidste byer, herunder Sommersted m.fl., som endnu ikke er separatkloakeret, blive inkluderet i planen.

Bæredygtigt perspektiv:

Kloakseparering understøtter klimaplanen og arbejdet for en ren fjord.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Vores Kyst – kommunens egen andel - kystbeskyttelse ved Hejsager og Kelstrup

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,6	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Kritisk infrastruktur

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Kommunalbestyrelsen besluttede i 2019 at indgå i et kommunalt fælles projekt med borgere i Hejsager og Kelstrup for at igangsætte udarbejdelse af et kystbeskyttelsesprojekt ved Hejsager og Kelstrup Strand.

De samlede udgifter til realisering af kystbeskyttelses projektet er endnu ukendte, da de afhænger af endelige detailprojektering. Der er afsat 1,6 mio. kr. i teknisk budget til kommunens egen andel af bidragsfordeling, men i realisering af Vores Kyst projektet kan der forekomme udgifter, der ikke kan rummes indenfor de allerede budgetlagte midler, og vil derfor medtages i kommende budgetlægnings. Så snart bidragsfordelingen er godkendt, kendes kommunens endelige bidrag.

Projektet indeholder installation af højvandsslukker, forhøjning af diger og erosionsbeskyttelse. Projektet arbejder med kystsikring af området for at imødegå stormfloder på størrelse med stormflod set i oktober 2023.

Kystbeskyttelse skal som udgangspunkt betales af de parter, som har nytte af tiltagene. Derfor er kommunen lige nu i gang med at udarbejde en såkaldt bidragsfordeling. Da det forventes, at Haderslev Kommunes infrastruktur, såsom veje og stier beskyttes af projektet, er det forventet, at kommunen bidrager finansielt til projektets anlægsudgifter og afledte drift.

Midlerne går til kommunens andel i kystbeskyttelsesprojektet.

Bæredygtigt perspektiv:

Ved at etablere kystbeskyttelse beskyttes kommunens infrastruktur ved stormfloder. Det betyder, at indsatser ved nogle stormfloder ikke bliver nødvendige i fremtiden, og at kommunens infrastruktur i området ikke

Projekt: Vores Kyst – kommunens egen andel - kystbeskyttelse ved Hejsager og Kelstrup

behøver akut sikring eller genopbygning efter stormfloder. Dette vil dels spare ressourcer både i en akut situation, hvor en indsats før var nødvendig, og dels spare ressourcer og materialer til genopbygning af skadede veje og stier.

Afledt drift:

Ca. 0,1 mio. kr. pr. år til kommunens andel til vedligehold af kystsikring (dige, pumper o. lign.)

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelse

Projekt: Over Kestrup – sydlig vejstrækning udvides med vigelommer

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,3	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Vejen over Kestrup, der går igennem den lille landsby Over Kestrup, har i de senere år haft et større behov for ekstra vedligehold grundet en stigning af tung trafik. Borgerne har et stort ønske om at få ledt den tunge trafik udenom landsbyen.

Forslaget indebærer, at en sydvestlig vejstrækning ved Over Kestrup udvides med 4 vigelommer med en længde på 35 meter og en dybde på ca. 1,5 meter. Vejen bliver den direkte primære vej, og vejen ind til Over Kestrup landsby bliver en sekundær sidevej. Etablering af vigelommer kan medføre behov for erhvervelse af jord.

For at gøre det endnu mere uhensigtsmæssigt for trafikanter at benytte vejen igennem Over Kestrup by anbefales det, at der etableres nogle fysiske foranstaltninger, som kan understøtte et gennemkørsforbud.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Nedlæggelse af overflødige brandhaner

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	0,3	0,3	0,3	0,3
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Kritisk infrastruktur

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Anlægsprojektet sikrer, at kommunen over en årrække kan nedlægge overflødige brandhaner, der alle kan udgøre en risiko overfor drikkevandsforsyningen.

Brand & Redning Sønderjylland har i 2021 vedtaget plan for vandforsyning til brandslukning. Med planen fastholdes et væsentligt mindre antal brandhaner i de tre ejerkommuner. Kun 36 af i alt 467 brandhaner ønskes bevaret i Haderslev Kommune. 431 brandhaner bør sløjfes. Vandværkerne er i forbindelse med f.eks. renovering af ledningsnettet tvunget til at afholde udgifter til enten at genetablere eller nedlægge de pågældende brandhaner.

En brandhane koster mellem 18.-25.000 kr. at nedlægge, afhængig af dens placering. Det er udgifter til opgravning af stikledning, afpropning af vandledning, reetablering af asfalt, fortov m.v. Totalomkostning for nedlæggelse af 431 brandhaner er skønnet til ca. 9,3 mio. kr. i 2025-priser.

Projekt: Nedlæggelse af overflødige brandhaner

Nedlæggelse af brandhaner foreslås at ske over en længere årrække, hvor der kan ske refusion, hvis det sker i forbindelse med, at der alligevel foretages gravearbejde ved den enkelte brandhane. Alternativt kan nedlæggelse ske over en kort årrække, f.eks. over 2-4 år med dertil højere årlige udgifter.

Der er en række problemer ved de overflødige brandhaner:

- tapning fra hydranterne giver trykstød i ledningsnettet, som medfører urent vand hos forbrugerne
- hydranterne giver mulighed for vandtyveri, som kan føre til forurening af drikkevandet, hvis der anvendes snavset udstyr
- jo flere hydranter, des større risiko for forurening af drikkevandet og dermed af den kritiske infrastruktur som drikkevand udgør.

Der ønskes etableret en refusionsordning, hvor man i forbindelse med korrekt sløjfning af brandhaner, kan få refunderet udgiften. Udbetaling af refusion sker efter en puljeordning, og fordelingen sker, som udgangspunkt efter først til mølle-princippet.

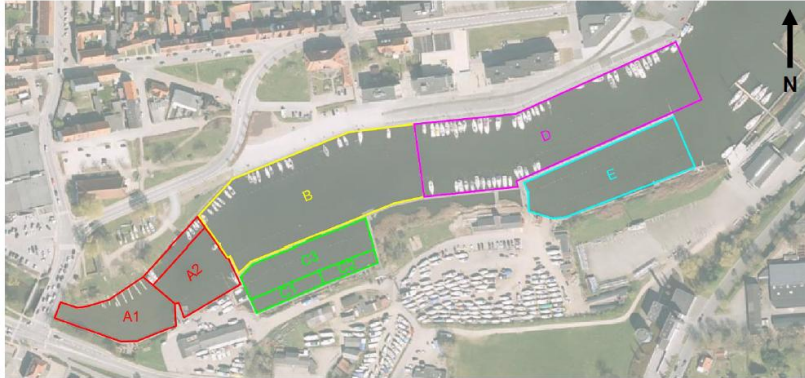
"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til oprensning af sejlrende Haderslev Inderhavn og fjord

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	6,0	3,0	3,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Kritisk infrastruktur				
Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: Fjordens sejlrende er vigtig for at adgangsvejen til Haderslev fra Lillebælt kan bibeholdes. Sejlrenden skal oprenses cirka hver 10. år for at sikre vanddybden og sejlads ind og ud af Haderslev Havn og fjord. Forslaget sikrer aktivitet i havnen og i fjorden for erhverv, borgere, fastliggere og turister. Puljen skal anvendes til oprensning af inderhavn og fjorden. Det er økonomisk dyrere at dele de enkelte oprensninger op over flere år, dels fordi en oprensning koster en del i anstillingsudgift, og dels fordi sediment flytter sig fra et ikke-oprenset område til oprenset område, hvis der kun oprenses områder lidt ad gangen. I 2024 er der foretaget sediments undersøgelser i sejlrenden, som har vist sig, at sedimentet forventes at kunne klappes. Selvom der forventes at opnå en klappningstilladelse, vil der i projekteringen af projektet undersøges muligheder for anden nyttiggørelse af sedimentet på land. For eksempel som fyld i støjvolde, fyld bagved spunsvægge mv. Der afventes svar fra Miljøstyrelsen ang. sedimentbehandling inden der fremsendes klappansøgning. Der forventes at ansøge om klappstilladelse til Miljøstyrelsen i første halvår af 2025, forventet sagsbehandling 12 måneder. Miljøstyrelsen har i februar 2025 indledningsvist behandlet Haderslev Kommunes indsendte klappansøgning for Haderslev Inderhavn. Miljøstyrelsen har vurderet, at det kun er område E, som kan klappes, resten skal bortskaffes til deponi. Overslaget for inderhavnen er derfor opjusteret til 14 mio. kr. i 2024 priser. <u>Oprensning af Haderslev Inderhavn overslag ca. 14 mio. kr. i 2024 priser:</u> I 2019 blev delområderne A1, A2, C1, C2, C3 og E delvis oprenset.				

Projekt: Pulje til oprensning af sejlrende Haderslev Inderhavn og fjord

Delområderne B og D blev ikke en del af oprensningsprojektet. Som følge af den reducerede mængde oprenset sediment i 2019, opleves problemer med for lave vanddybder på pladserne især i områderne B og D. Især fordi turisterne kommer med større og større både.

Oprensning af hele inderhavnen, område A-E, til dybdekrav angivet på søkortet er skønnet til at koste 14 mio. kr. i 2024-priser inklusive rådgiverhonorar.

Løsningen sikrer, at der oprenses helt i bund, så koter i søkortet overholdes. Der er 133 bådpladser på nordsiden plus kajanlæg til skibe over 15 meter. På sydsiden forefindes Haderslev Sejlforening, Haderslev Sejl og X-Yacht. I 2024 er der derudover registreret indtægter fra 471 gæstesejlere.

Oprensning af Haderslev Fjord overslag 12 mio. kr. i 2024 priser

Det er mange år siden Haderslev fjord er blevet oprenset, hvilket er tydeligt på de nyeste søopmålinger af fjorden.

Hvis Haderslev havn skal kunne få besøg af for eksempel større skibe som Kongeskibet Dannebrog, der stikker 4,2 meter, så er der udfordringer nu. Fra Djævnleøen og 200-300 mod øst er der kun en vanddybde på 3,5-3,7 meter.

Sejlrenden er udfordret på flere delpunkter. Delpunkterne er markeret med rødt kryds.

Tidsplan i dette budgetforslag:

- Før 2026 Ansøgning om klaptilladelse – der er afsat 3 mio. kr. i 2025, som rykkes til 2026.
- 2026 Projektering, indhentning af tilladelser og udbud oprensning
- 2027-2028 Oprensning nr. 1

Det er vigtigt, at der fremover afsættes midler til opretholdelse af tilstanden i Haderslev Havn og fjord.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

6.7. Vækst- og Udviklingsudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Strategiske udviklingsplaner i Haderslev	U	1,1	2,5	2,5	2,5
Basen – Et formidlingscenter ved Skrydstrup	U	-	4,0	-	-
Aarø Turismeudvikling	U	1,0	-	-	-
Aarø Naturø (Nordea-fond projekt)	U	8,3	8,3	-	-
Aarø Naturø (Nordea-fond projekt)	I	-4,0	-4,0	-	-
Belysning i byrum	U	1,0	1,0	1,0	-
Legepladser i Vojens og Haderslev	U	2,0	4,0	4,0	-
Legepladser i Vojens og Haderslev	I	-	-2,0	-2,0	-
Vækst- og Udviklingsudvalget i alt		9,4	13,8	5,5	2,5
- heraf indtægter		-4,0	-6,0	-2,0	-

Projektbeskrivelser

Projekt: Strategiske udviklingsplaner i Haderslev				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,1	2,5	2,5	2,5
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: Formål I de kommende år skal der, som led i Haderslev Kommunes vækstdagsorden, arbejdes aktivt for at indfri 2030-ambitionen om +250 flere i uddannelse, +500 flere indbyggere og +1.000 flere arbejdspladser. For at indfri disse målsætninger er det vigtigt med attraktive byer. Der afsættes midler til at arbejde med strategiske udviklingsplaner, planlægning og -tiltag i Haderslev. Midlerne skal ses i sammenhæng med de igangværende aktiviteter og planer i byen, og understøttes af Strategi for udvikling af Haderslev By. Der er afsat i 8,6 mio. i perioden 2024-2027 til at udarbejde strategiske udviklingsplaner for Haderslev by. Strategi for udvikling af Haderslev by – byen, der forbinder, sætter retning for, hvilke kvaliteter der skal fastholdes og hvilke nye kvaliteter der skal udvikles. Med Strategien for udvikling af Haderslev by i hånden kan det undersøges, hvordan aktuelle projekter vil komme til at understøtte og udvikle stærke lokale identiteter, sammenhængskraft og forbindelser mellem bydele, mellem grønne områder og mellem mennesker. Der er en lang række potentialer for den fremtidige udvikling af Haderslev, der understøtter ambitioner om vækst, levende forbindelser og attraktive byområder. I de kommende år vil der være et øget behov for at sikre sammenhæng og synergi imellem de igangværende, og i forhold til kommende, udviklingsprojekter. Der er fuld gang i en række større og definerende udviklingsprojekter, som fx Jomfrusti-projektet, helhedsplan for Hjort Lorentzenområdet og omdannelser af det tidligere rådhus og sygehusområdet med mere. Konkret kan den strategiske byudvikling de kommende år understøttes af: • Klargøring, salg af og planlægning for arealet på Haderslev Havn, hvor Driftsafdelingen i øjeblikket er placeret • Udviklingsplan for Haderslev Havn (sydsiden) • Udvikling af den historiske bymidtes kvaliteter, så den understøtter turisme, det gode liv og detailhandlen, som i øjeblikket er under forandring • Planlægning for Campus området • Understøtte private investorers omdannelsesprojekter i byen, fx boliger, erhver og turisme • Realisering af allerede vedtagne planer, fx fysisk omdannelse afledt af helhedsplanen for Damparken Midlerne anvendes til projektledelse, borgerinddragelse, planlægning og anlæg, således der sikres en strategisk og sammenhængende byudvikling fra plan til indsats under hensyn til strategien for udvikling af Haderslev by og de deri beskrevne principper. I videst muligt omfang søges byudviklingen i Haderslev medfinansieret via fundraising.				

Projekt: Strategiske udviklingsplaner i Haderslev

Den strategiske udvikling af Haderslev By understøtter bosætnings-, erhvervs- og uddannelsespolitikken, samt kultur og turisme.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Basen – Et formidlingscenter ved Skrydstrup

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	4,0	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Projekt Basen er et udviklingsprojekt med formålet at skabe et oplevelsescenter i tilknytning til Flyvestation Skrydstrup og F35 Campus, som inkluderer erhvervs-, uddannelses-, møde- og conferencefaciliteter. Et center, som faciliterer mødet mellem det militære og det civile samfund med faciliteter til virksomheder, Forsvaret og uddannelsesinstitutioner.

Visionen er, at der etableres et center ved Flyvestation Skrydstrup med faciliteter, der er så attraktive, at centeret;

- understøtter Forsvarets og forsvarsindustriens fremtidige udvikling og Haderslev Kommunes rolle som forsvarskommune
- bidrager til at opfylde Haderslev Kommunes vækstambitioner og understøtter den grønne omstilling
- bliver et formidlings- og turismefyrtårn, der tiltrækker gæster og øger turismeomsætningen.

For at kunne realisere projekter af denne type og størrelse, viser erfaringer, at der skal være dedikerede ressourcer igennem en årrække til projektudvikling, fremdrift, analyse, rådgivning, dialog med relevante eksterne parter m.v.

Der er afsat i alt 6 mio. kr. til i 2024-2027 at afsøge muligheder for etablering af et oplevelsescenter ved Skrydstrup med tilknyttede erhvervs-, uddannelses-, møde- og conferencefaciliteter. Der er givet anlægsbevilling på 0,5 mio. kr. til indledende afdækninger af juridiske og økonomiske organisationsmodeller.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Aarø turismeudvikling

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Projektet skal understøtte en generel udvikling af Aarø. I den Strategisk-fysiske Udviklingsplan for Aarø arbejdes med visionen om Aarø Naturø - en bæredygtig ø i særklasse, hvor naturen er en løftestang for udviklingen af Aarø som et ø-samfund i balance - til gavn for beboere, erhvervsaktører og besøgende. I den Strategisk-fysiske Udviklingsplan skitseres en lang række af konkrete tiltag.

Udvalget kan understøtte realiseringen af den Strategisk Fysiske Udviklingsplan og fondssøgning.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Aarø Naturø (Nordea-fond projekt)

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	8,3	8,3	-	-
Anlægsindtægt	-4,0	-4,0	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling til projektet**Beskrivelse:**

Den strategisk fysiske udviklingsplan for Aarø rummer en lang række tiltag. En del af disse er samlet i projektet Aarø Naturø, der udgør et åbningstræk og prioriterer en række strategisk vigtige tiltag.

Aarø Naturø omfatter tiltag i både Aarøsund og på Aarø, der skal understøtte et aktivt lokalsamfund og styrke samarbejdet på tværs af sundet til gavn for beboere, turister og erhvervsliv.

- Pejlemærke Aarøsund
- Ny fjernparkeringsplads i Aarøsund
- Ankomstbygning Aarø havn
- Boardwalk – Forbindelsen ml. havn og by
- Naturstier
- Fugletårn
- Wayfinding og formidling
- Aktiviteter i projektperioden

Nordea-fonden har på grundlag af fondsansøgning tildelt støtte til projekt Aarø Naturø på 8,6 mio. Kr.

Realiseringen af Aarø Naturø understøtter landdistriktspolitikken, samt erhvervspolitikken i relation til turisme ved. Derudover er der et stort fokus på natur- og kulturformidling.

Bæredygtigt perspektiv:

Der arbejdes i projektet med bæredygtighed i form af bæredygtighed i byggeriet og klimarobusthed, ligesom der er et fokus på involvering.

Afledt drift:

Ikke afklaret.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Belysning i byrum

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,0	1,0	1,0	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By**Anlægsbevilling:** Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

Vækst- og Udviklingsudvalget har besluttet at igangsætte en indledende afdækning af perspektiver for effekt- og kunstbelysning af bygninger, pladser, gader, mv.

I forlængelse heraf foreslås at afsætte 3,5 mio. kr. i årene 2025-2028 til at identificere muligheder for – og at realisere konkrete installationer – der kan bidrage til at skabe tryghed i byrum, passager, parker eller stier, eller som kan fremhæve eller guide til byens funktioner, attraktioner, monumenter og lignende.

Effekt- og kunstbelysning kan fx indtænkes i udviklingsprojekter for Haderslev by mhp. evt. udbredelse af erfaringer og evt. strategi/plan til kommunens øvrige byer. Realiseringer baseres på forberedende afdækninger af teknologiske løsninger, økonomi og effekter, herunder perspektiver for bidrag til at styrke byens identitet, til at fremhæve og lette adgangen til byens rum, bygninger, funktioner og attraktioner og til øget tryghed og sikkerhed for borgere og gæster. Belysningsinitiativerne kan desuden fremme turismen og understøtte kommunens vækstambitioner om +250 i uddannelse, +500 borgere og +1.000 arbejdspladser. Evt. belysning på private bygninger og veje skal ske efter aftale med ejere.

Projekt: Belysning i byrum**Bæredygtigt perspektiv:**

Belysning med moderne LED-teknologier og med korrekte installationer er vigtige elementen, når der skal skabes kvalitetsmiljøer, som understøtter velfærd (sunde og trygge omgivelser) og brug af så lidt energi som muligt.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Opførelse af legepladser i Haderslev og Vojens

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	2,0	4,0	4,0	-
Anlægsindtægt	-	-2,0	-2,0	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

For at understøtte kommunens bosætningspolitik og udvikling af byerne foreslås opført 2 nye legepladser i henholdsvis Haderslev og Vojens. Målet er at fastholde, og tiltrække nye, borgere og fremme børns trivsel og fysiske aktivitetsniveau samt styrke familierelationer gennem samvær og leg.

Legepladserne foreslås udført som temalegepladser med flere aktivitetszoner, så små og store børn naturligt søger mod hver deres interesseområder. Opholdspladser med borde-/bænkesæt, enkeltbænke og solpladser, hvilket kunne være med til at fastholde forældrene i længere tid. Både børn og forældre skal få lyst til at komme igen og føle, at de får en særlig oplevelse.

Projektets udformning, herunder tema samt placering bør ske i tæt samarbejde med borgerforeninger og andre væsentlige interessenter.

Ovenstående vil kunne opfyldes med et anlægsbudget på ca. 5 mio. kr. pr. legeplads ekskl. eventuelt køb eller langtidsleje af egnet grund til placeringen. Der skal afsættes 2% af anlægssummen til at drifte legepladserne. For at et evt. legepladsprojekt, hvor Haderslev Kommune er projektholder skal kunne opnå ekstern finansiering er det en forudsætning, at kommunen dedikerer en vis medfinansiering, der som hovedregel ligger på minimum 50 % af det samlede projektbudget.

En legeplads kan forventes at have en levetid på 10-25 år afhængig af kvaliteten af de opstillede elementer og de afsatte driftsmidler til vedligehold.

Afledt drift:

0,1 mio. kr. pr. legeplads fra det år, som legepladsen ibrugtages (vil overgå til Teknik og Klima).

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

6.8. Økonomiudvalget

Anlægsprojekter (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Byudvikling	U	2,7	6,0	7,8	1,4
Erhvervsjord	U	-	4,9	5,0	3,0
Hammelev Erhvervsområde	U	9,0	-	-	-
Pulje til boligbyggemodning og salg af grunde	U	1,9	1,9	1,9	1,9
Pulje til boligbyggemodning og salg af grunde	I	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Anlægstilskud til Brand og Redning Sønderjylland	U	1,9	1,6	1,6	1,6
Bygningsvedligeholdelse m.v.	U	27,8	28,3	28,3	28,3
Energibesparende foranstaltninger	U	5,0	5,0	5,0	5,0
Strukturelle ændringer på borgernære områder BFU, SSU, SHU	U	-	7,7	10,0	5,0
Hiort Lorenzens vej Komplekset	U	10,5	-	-	-
Udmøntet anlægspulje	U	-	10,0	20,0	40,0
Økonomiudvalget i alt		57,4	64,0	78,2	84,8
- heraf indtægter		-1,4	-1,4	-1,4	-1,4

Projektbeskrivelser

Projekt: Byudvikling				
Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	2,7	6,0	7,8	1,4
Anlægsindtægt	-	-	-	-
Kategori: Udvikling i Land og By				
Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.				
Beskrivelse: Midlerne i puljen Byudvikling benyttes til igangværende og kommende boligbyggemodninger, herunder opkøb af arealer til byggemodning af parcelhusgrunde. Derudover skal puljen være med til at sikre udmøntningen af bosætningsstrategien de kommende år. Puljen skal også dække udgifter til projektudvikling og ejendomsudvikling, hvor der særligt i Haderslev er områder, der står over for omdannelse. Midlerne skal understøtte øget bosætning og vækst i kommunen ved at sikre et varieret udbud af attraktive arealer til boligbyggeri mv. som kan være med til at tiltrække tilflyttere og fastholde indbyggere i kommunen. I de kommende 4 år er der fokus på udbygning af eksisterende byggemodninger reguleret af salg suppleret med udvikling af andre områder. Ved budgetlægningen for 2022-2025 blev der godkendt en "Model for geninvestering i Byudvikling". Det er en jordforsyningsmodel, som går efter at byggemodne ud fra en efterspørgselsdrevet tilgang, og derefter geninvestere indtægterne fra salget af grunde i kommende udstykninger. På den måde skabes et kredsløb, som i de kommende år forventes at løbe rundt. Salgsindtægterne på 1,4 mio. kr. fra regnskabsår 2024 er geninvesteret i år 2029 jf. Budgetstrategien.				
Bæredygtigt perspektiv: I lokalplanerne for nye boligområder indtænkes biodiversitet herunder grønne områder samt om muligt lokal regnvandshåndtering.				
Afledt drift: Såfremt nye veje får status som private fællesveje, er der udelukkende kommunale driftsudgifter til gadelys. Offentlige veje driftes af kommunen. Ved offentlige veje skal der afsættes budget til afledte driftsudgifter til renhold af vejene sommer og vinter på 1,5% af anlægssummen. Har arealet tidligere været forpagtet ud, kan der være afledte mindre indtægter for den manglende indtægt ved bortforpagtning. Fremadrettet afsættes der ikke midler til drift i samme sag som bevillingen godkendes.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Erhvervsjord

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	4,9	5,0	3,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By**Anlægsbevilling:** Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

Erhvervsudvikling herunder opkøb af erhvervsjord er et led i at sikre attraktive erhvervsarealer til virksomheder, som kan understøtte og fastholde arbejdspladser i kommunen, som led i kommunens Vækststrategi.

Midlerne anvendes til bl.a. jordkøb, opkøb, byggemodning og baneinfrastruktur i forlængelse af erhvervs politikken.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Hammelev Erhvervsområde

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	9,0	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

Der er afsat 9,0 mio. kr. til opkøb af jord til realisering af udvidelsen af Hammelev Erhvervsområde. Udvidelsen skal imødekomme den stigende efterspørgsel på erhvervsarealer og understøtte intentionen i kommunens erhvervs politik om at sikre attraktive arealer til virksomheder, der kræver særlig tilgængelighed til motorvejsnettet.

Midlerne anvendes til jordkøb, arkæologiske forundersøgelser og udgifter til lokalplan.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Pulje til byggemodning og salg af grunde

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,9	1,9	1,9	1,9
Anlægsindtægt	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4

Kategori: Basisbudget

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 1,9 mio. kr. i udgifter og -1,4 mio. kr. i indtægter i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.

Beskrivelse:

Der er i basisbudgettet afsat en pulje på netto 0,5 mio. kr. til færdiggørelsesarbejder på ikke solgte og regnskabsafsluttede udstykninger fremadrettet. Formålet med puljen er at sikre, at boligbyggemodninger, hvor der er aflagt anlægsregnskab, kan afsluttes med etablering af slidlag, overkørsler, ramper samt færdiggørelse af grønne områder. Denne færdiggørelse er en forpligtigelse, som kommunen har i henhold til købsaftalen med de enkelte lodsejere.

Anlægsprojektet skal ligeledes finansiere forundersøgelser og diverse udgifter i de tidligere stadier på kommende udstykninger og udviklingsarealer.

De forventede indtægter kommer fra salg af mindre kommunale arealer eller grunde, som kommunen har til salg fra regnskabsafsluttede udstykninger.

Kommunen etablerer boligbyggemodninger og er generelt aktive på jordforsyningsområdet med henblik på at fastholde og tiltrække borgere og indgår som en del af vækststrategien.

Bæredygtigt perspektiv:

I lokalplanerne for nye boligområder indtænkes biodiversitet herunder grønne områder samt om muligt lokal regnvandshåndtering.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Anlægstilskud Brand og Redning

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	1,9	1,6	1,6	1,6
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Basisbudget**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling på 1,9 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.**Beskrivelse:**

Kommunen er, som del af samarbejdet mellem Brand & Redning Sønderjylland og Haderslev, Tønder og Aabenraa Kommuner, forpligtet til at bidrage til drifts- og anlægsbudgettet.

Drifts- og anlægsudgifter for 2026 bliver fremskrevet med anbefalingerne i KL's budgetvejledning for 2025 jf. selskabets vedtægter, pkt. 14.3.

Såvel drifts- som anlægstilskud for 2026 skal betales til selskabet i to halvårige rater, henholdsvis 1. januar og 1. juli, jf. Brand & Redning Sønderjyllands vedtægter, pkt. 16.3.

Beredskabskommissionen godkender budgettet for Brand & Redning Sønderjylland. Eventuelle prisreguleringss ændringer vil blive indarbejdet senere.

Der er afsat særskilt driftsbudget på 14,6 mio. kr. årligt.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Bygningsvedligeholdelse m.v.

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	27,8	28,3	28,3	28,3
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Basisbudget**Anlægsbevilling:** Der er meddelt anlægsbevilling på 27,8 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.**Beskrivelse:**

Haderslev Kommune har ca. 185 ejendomme med ca. 650 bygninger på og med et samlet etageareal på ca. 305.000 m². Der er tale om en meget blandet bygningsmasse bestående af skoler, børnehaver, plejecentre, administrationsbygninger, offentlige toiletter, entreprenørbygninger, sportshaller m.v.

Det politiske styringsredskab er "Retningslinjer for vedligeholdelse af Haderslev Kommunes bygninger".

Midlerne til bygningsvedligehold anvendes primært til større vedligeholdelsesopgaver på klimaskærm og tekniske installationer i de kommunale bygninger inkl.:

- Asbestrenoveringer af skoler, børnehaver m.v.
- Undersøgelse og radon-sikring af bygninger
- Kloaksepareringer
- Opgravning af gamle olietanke på kommunale ejendomme
- Energibesparende foranstaltninger, herunder understøttelse af klimaplanen, hvor opvarmning med fossile brændsler skal udfases og belysning skal skiftes til LED i kommunens bygninger
- AT-påbud. Sikring af et godt arbejdsmiljø og sikring af et godt indeklima, samt håndtering af ny brandsynsbekendtgørelse (januar 2022)
- Mindre anlægspulje, som primært bruges til at forebygge arbejdsskader og AT-påbud.
- Pulje til færdiggørelse af byggeopgaver, hvor der er aflagt anlægsregnskab
- Egne tiltag som supplement til støjkompensation (F-35 fly Flyvestation Skrydstrup).

Bæredygtigt perspektiv:

Hvis bygninger ikke vedligeholdes løbende, vil der opstå flere og større skader på vores bygninger. Dette vil medføre, at udgifterne vil blive større, da det er dyrere at udbedre skader, fremfor løbende vedligehold. Derudover er en del af pulje reserveret til energibesparende foranstaltninger, som understøtter Haderslev Kommunes klimaplan.

Projekt: Bygningsvedligeholdelse m.v.**Afledt drift:**

Den afledte drift vil være negativ, da en del af puljen bruges til energibesparende foranstaltninger. Denne besparelse tilbageføres til bygningsvedligeholdelsespuljen, så besparelserne skal finansiere nye tiltag.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Energibesparende foranstaltninger

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	5,0	5,0	5,0	5,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Klimapolitik

Anlægsbevilling: Der er meddelt anlægsbevilling på 5,0 mio. kr. i forbindelse med budgetvedtagelsen 2026-2029, vedr. det afsatte beløb i 2026.

Beskrivelse:

Kommunalbestyrelsen vedtog i 2022 klimaplanen, som satte fart på den grønne omstilling i kommunens bygninger. For at nå i mål med klimaplanen, om at udfase opvarmning med fossile brændsler, løfte bygnin- gernes energimærker, så ingen bygninger er under mærke E og konvertering til LED-belysning i kommu- nens bygninger, er de 5 mio. kr. som normalt afsættes til energibesparende foranstaltninger ikke tilstræk- keligt. Fra 2025 skal der afsættes 10,0 mio. af bygningsvedligeholdelsespuljen, for at indfri klimaplanen, hvilket uden øget budget vil medføre en løbende øgning af efterslæbet for vedligehold af kommunens byg- ninger.

Udover kommunens egen klimaplan vedtog EU, i efteråret 2023, en revision af direktivet om energieffekti- vitet (EED), som stiller krav til at medlemsstaterne hvert år renoverer mindst 3 % af det samlede etageareal i bygninger, der ejes af offentlige organer. Dette direktiv lægger endnu et lag oven på klimaplanen som Haderslev Kommune allerede har og stiller konkrete krav om, for Haderslev Kommunes vedkommende, at over 9.000 m2 bygningsmasse energirenoveres hvert år.

Konvertering fra fossile brændsler til vedvarende energi berører i alt 44 af kommunens 188 ejendomme og forventes at koste i omegnen af 40 mio. kr. i alt. Konvertering forventes af medføre besparelser på forbrugs- udgifterne, og i energistrategien for kommunale ejendomme er det vedtaget, at disse overføres til bygnings- vedligeholdelsespuljen, til at understøtte fremtidige projekter. De årlige besparelser forventes af ligge i et niveau på ca. 0,3 mio. kr.

Bæredygtigt perspektiv:

Den ønskede tillægsbevilling skal dække det øgede finansieringsbehov som opstår på baggrund af krav i klimaplanen og fra EU.

Afledt finans:

Udgift til energibesparende foranstaltninger kan lånefinansieres.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Strukturelle ændringer på borgernære områder BBU, SSU, SHU

Økonomi (i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	7,7	10,0	5,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Udvikling i Land og By

Anlægsbevilling: Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.

Beskrivelse:

Omstillingspulje til lokalbyer med henblik på understøttelse af strukturelle ændringer for at afhjælpe konse- kvensen af lokale ændringer i befolknings sammensætningen.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Hjort Lorenzens Vej

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	10,5	-	-	-
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Håndtering af kapacitetsudfordringer**Anlægsbevilling:** Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

I forbindelse med en fremtidssikret helhedsplan for plejehjemskapaciteten skal den nuværende ledige bygningsmasse på Hjort Lorenzens Vej reaktiveres. Bygningerne skal kunne rumme forskellige offentlige formål og dermed kunne skabe rammerne for gode og sammenhængende løsninger for borgerne. Der afsættes en ramme på 10,5 mio. kr. i 2026 til at igangsætte arbejdet.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

Projekt: Udmøntet anlægspulje

Økonomi (i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Anlægsudgift	-	10,0	20,0	40,0
Anlægsindtægt	-	-	-	-

Kategori: Basisbudget**Anlægsbevilling:** Der er ikke meddelt anlægsbevilling til projektet.**Beskrivelse:**

Der er afsat en udmøntet anlægspulje, som kan udmøntes i en senere budgetlægning.

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

7. Grundkapitalindskud

Landsbyggefonden har til formål at støtte og udvikle alment boligbyggeri gennem forskellige tilskuds- og låneordninger. Det kommunale grundtilskud vil være mellem 8% og 12% for familieboliger afhængig af den gennemsnitlige boligstørrelse, således kommunerne skal indskyde færrest penge ved byggeri af små boliger og flest penge ved byggeri af store boliger. Det kommunale grundkapitalindskud for ungdomsboliger og ældreboliger er på 10%. Nedenfor følger beskrivelser af forslag til indskud i Landsbyggefonden.

Landsbyggefonden har til formål at støtte og udvikle alment boligbyggeri gennem forskellige tilskuds- og låneordninger.

Grundkapitalindskud (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Årlig pulje til grundkapital	U	0,9	10,9	0,9	0,9
Grundkapitalindskud i alt		0,9	10,9	0,9	0,9

Projektbeskrivelser

Projekt: Grundkapital				
Økonomi (i mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Finansudgift	0,9	10,9	0,9	0,9
Kategori: Udviklings- og investeringsprojekter				
Beskrivelse: Boligselskaberne har mulighed for at søge om godkendelse af ombygningsprojekter m.v. i henhold til reglerne om støttet boligbyggeri.				

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser

8. Bevillings- og flerårsoversigt

Finansiering

(mio. kr.)	2026		2027		2028		2029	
	U	I	U	I	U	I	U	I
Renter af likvide aktiver	0	-10	0	-10	0	-10	0	-10
Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt	0	0	0	0	0	0	0	0
Renter af langfristede tilgodehavender	0	0	0	0	0	0	0	0
Renter af udlæg vedr. forsyningsvirksomheder	0	0	0	0	0	0	0	0
Renter af langfristet gæld	9	0	9	0	8	0	9	0
Kurstab og kursgevinster	0	-5	0	-5	0	-5	0	-5
Afdrag på lån	86	0	87	0	49	0	50	0
Optagne lån	0	-32	0	-10	0	-13	0	-10
Tilskud og udligning	41	-1.658	42	-1.627	43	-1.704	45	-1.721
Grundskyld mv.	0	-180	0	-184	0	-188	0	-192
Købsmoms								
Skatter	8	-3.068	8	-3.252	9	-3.303	9	-3.420
Balanceforskydninger	1	-16	35	0	8	0	1	0
Finansiering, i alt	146	-4.970	183	-5.088	118	-5.224	113	-5.358

Drift

(mio. kr.)	2026		2027		2028		2029	
	U	I	U	I	U	I	U	I
Driftsudgifter	3.617	-476	3.564	-474	3.555	-474	3.555	-474
Aktivitetsbestemt medfinansiering	277	0	277	0	277	0	277	0
Overførselsudgifter	1.606	-361	1.603	-361	1.597	-361	1.595	-361
Alle udvalg skattefinansieret område	5.501	-837	5.445	-835	5.430	-835	5.428	-835
Driftsudgifter	121	-6	115	-6	113	-6	113	-6
Overførselsudgifter	1.554	-350	1.552	-350	1.546	-350	1.544	-350
Beskæftigelses- og Borgerserviceudvalget	1.676	-356	1.667	-356	1.659	-356	1.657	-356
Driftsudgifter	1.088	-156	1.077	-156	1.074	-156	1.075	-156
Børne- og Familieudvalget	1.088	-156	1.077	-156	1.074	-156	1.075	-156
Driftsudgifter	145	-26	139	-26	139	-26	139	-26
Kultur- og Fritidsudvalget	145	-26	139	-26	139	-26	139	-26
Driftsudgifter	2	0	2	0	2	0	2	0
Land- og Byudviklingsudvalget	2	0	2	0	2	0	2	0
Driftsudgifter	926	-86	922	-86	920	-86	920	-86
Aktivitetsbestemt medfinansiering	277	0	277	0	277	0	277	0
Senior- og Sundhedsudvalget	1.203	-86	1.200	-86	1.197	-86	1.197	-86
Driftsudgifter	738	-139	716	-139	714	-139	715	-139
Overførselsudgifter	22	-11	22	-11	22	-11	22	-11
Social- og Handicapudvalget	760	-150	738	-150	737	-150	737	-150
Driftsudgifter	229	-19	223	-16	224	-16	224	-16
Teknik- og Klimaudvalget	229	-19	223	-16	224	-16	224	-16
Driftsudgifter	51	-2	50	-2	50	-2	50	-2
Overførselsudgifter	5	0	5	0	5	0	5	0
Ungeudvalget	55	-2	54	-2	54	-2	54	-2
Driftsudgifter	16	0	16	0	16	0	16	0
Vækst- og Udviklingsudvalget	16	0	16	0	16	0	16	0
Driftsudgifter	302	-43	303	-43	303	-43	302	-43
Overførselsudgifter	25	0	25	0	25	0	25	0
Økonomiudvalget	327	-43	328	-43	328	-43	327	-43
Det brugerfinansierede område	-	-	-	-	-	-	-	-

Anlæg

(mio. kr.)	2026		2027		2028		2029	
	U	I	U	I	U	I	U	I
Anlæg, i alt	191	-20	230	-80	230	-37	207	-26
Det skattefinansierede område	191	-20	230	-80	230	-37	207	-26
Det brugerfinansierede område	0	0	0	0	0	0	0	0

Bevillingsoversigt – pris- og lønskøn

(mio. kr.)	2026		2027		2028		2029	
	U	I	U	I	U	I	U	I
Pris- og lønskøn, i alt	0	0	179	-30	362	-62	553	-94
Skattefinansieret	0	0	179	-30	362	-62	553	-94

(mio. kr.)	2026		2027		2028		2029	
	U	I	U	I	U	I	U	I
Likviditetsforskydning		-10		-3	17		14	

(mio. kr.)	2026		2027		2028		2029	
	U	I	U	I	U	I	U	I
Balance	5.837	-5.837	6.036	-6.036	6.157	-6.157	6.314	-6.314

9. Oversigt over totalbudgettet 2026-2029

(mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
DET SKATTEFINANSIEREDE BUDGET				
Indtægter:				
Personskatter	-3.010	-3.176	-3.224	-3.339
Selskabsskatter	-50	-68	-70	-72
Grundskyld	-180	-184	-188	-192
Generelle tilskud	-1.616	-1.584	-1.661	-1.676
Købsmoms	-	-	-	-
Lånoptagelse	-32	-10	-13	-10
Indtægter i alt	-4.889	-5.022	-5.157	-5.290
Udgifter:				
Renter	-6	-6	-7	-6
Afdrag	86	87	49	50
Balanceforskydninger	-15	35	8	1
Pris- og lønfremskrivinger	-	148	301	458
Skattefinansieret anlæg	170	149	194	181
Skattefinansieret drift	4.664	4.611	4.595	4.593
Driftsudgifter, i alt	3.141	3.091	3.081	3.081
Aktivitetsbestemt medfinansiering, i alt	277	277	277	277
Overførselsudgifter, i alt	1.245	1.243	1.237	1.235
Totaler - skattefinansieret drift:	4.664	4.611	4.595	4.593
Specifikationer - skattefinansieret drift:				
Driftsudgifter	115	109	107	107
Overførselsudgifter	1.205	1.202	1.196	1.194
Beskæftigelses- og Borgerserviceudvalget	1.320	1.311	1.303	1.301
Driftsudgifter	932	921	918	919
Børne- og Familieudvalget	932	921	918	919
Driftsudgifter	118	113	113	112
Kultur- og Fritidsudvalget	118	113	113	112
Driftsudgifter	2	2	2	2
Land- og Byudviklingsudvalget	2	2	2	2
Driftsudgifter	840	837	834	834
Aktivitetsbestemt medfinansiering	277	277	277	277
Senior- og Sundhedsudvalget	1.118	1.114	1.112	1.112
Driftsudgifter	600	578	575	576
Overførselsudgifter	11	11	11	11
Social- og Handicapudvalget	610	589	586	587
Driftsudgifter	210	208	208	208
Teknik- og Klimaudvalget	210	208	208	208
Driftsudgifter	49	48	48	48
Overførselsudgifter	5	5	5	5
Ungeudvalget	53	53	53	53
Driftsudgifter	16	16	16	16
Vækst- og Udviklingsudvalget	16	16	16	16
Driftsudgifter	259	260	260	259
Overførselsudgifter	25	25	25	25
Økonomiudvalget	284	285	285	284
Udgifter i alt skattefinansieret	4.899	5.025	5.140	5.276
Netto skattefinansieret budget	10	3	-17	-14
DET BRUGERFINANSIEREDE BUDGET				
Brugerfinansieret drift netto	-	-	-	-
Brugerfinansieret anlæg netto	-	-	-	-
Pris- og lønfremskrivinger	-	-	-	-
Udgifter, i alt brugerfinansieret	-	-	-	-
Netto udgifter i alt	4.899	5.025	5.140	5.276
Nettoeffekt på kassen	10	3	-17	-14

10. Takstoversigt for Haderslev Kommune 2026

Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget

Oplysninger	2025	2026
Bopælsattester	90	90
Genudskrivning af sundhedskort/lægeskift	225	40
Legitimationskort til unge (ungdomskort)	150	150
Folkeregisteroplysninger efter CPR-loven (oplysninger der ikke er elektronisk tilgængelige)	90	90
Sprogbilag	200	200
Pris for foto taget i Borgerservice til pas/kørekort	140	140
Gebyr for vielse uden for rådhuset ekskl. kørsel	550	550
Leje af Dramaten (pr. døgn)	3.200	3.300
Leje af Dramaten (3 timer)	1.600	1.700

Børne- og Familieudvalget

Dagtilbud	2025	2026
Dagpleje		
Fuldtidspladser, betaling i 11 måneder	3.082	3.571
Deltidspladser 32 timer, betaling i 11 måneder	2.620	3.035
Deltidspladser 30 timer, betaling i 11 måneder	2.014	2.341
Daginstitutioner 0 – 2-årige		
Fuldtidspladser, betaling i 11 måneder	4.190	4.593
Deltidspladser 20 timer, betaling i 11 måneder	2.514	2.756
Deltidspladser 30 timer, betaling i 11 måneder	2.919	3.223
Daginstitutioner 3 - 6-årige		
Fuldtidspladser, betaling i 11 måneder	2.629	2.906
Deltidspladser 20 timer, betaling i 11 måneder	1.577	1.744
Deltidspladser 30 timer, betaling i 11 måneder	1.963	2.190

Taksten udgør 25 procent af bruttodriftsudgiften jf. dagtilbudslovens § 31-§34.

Taksten opkræves over 11 måneder, idet juli måned er betalingsfri.

Fra 2019 har forældre på barsel ret til en deltidsplads på 30 timer om ugen til børn i husstanden

Tilskud til privatinstitutioner	2025	2026
Driftstilskud pr. måned i 12 måneder (inkl. administration og bygninger) 0- 2 år		
Driftstilskud pr. fuldtidsplads	9.570	11.221
Driftstilskud pr. deltidsplads 20 timer	3.906	4.580
Driftstilskud pr. måned i 12 måneder (inkl. administration og bygninger) 3-6 år		
Driftstilskud pr. fuldtidsplads	6.859	7.664
Driftstilskud pr. deltidsplads 20 timer	2.800	3.128
Tilskud til private børnepasnere og pasning af egne børn	2025	2026
Tilskud til privat pasning 0 - 2 år pr. måned		
Tilskud til privat børnepasning	6.357	6.894
Tilskud til pasning af egne børn	7.491	8.580
Tilskud til privat pasning 3-6 år pr. måned	2025	2026
Tilskud til privat børnepasning	4.971	5.523
Tilskud til pasning af egne børn	5.422	5.994

Forældre kan få tilskud til pasning af egne børn. Tilskuddet til pasning af egne børn må

maximalt udgøre 85 % af den billigste nettodriftsudgift i et dagtilbud i samme aldersgruppe i kommunen. I Haderslev Kommune er besluttet 75 % af nettodriftsudgiften.

SFO	2025	2026
Heldagsmodul pr. måned i 11 måneder pr. år	1.935	2.074
Eftermiddagsmodul pr. måned i 11 måneder pr. år	1.572	1.680
Morgenmodul pr. måned i 11 måneder pr. år	838	971

Takster i juli måned

Sommerferieordning, betaling pr. uge i ferieperioden	1.198	1.313
--	-------	-------

Ungdomsklubber

	2025	2026
Ungdomsklubber kr. pr. halvår	113	116
<i>Derudover betaling ved deltagelse i aktiviteter afhængig af aktivitet</i>		

Ungdomsskole

	2025	2026
Førstehjælp til knallertkørekort	438	451
Jagttegn	877	902
Speedbådsførekort	800	800
Naturskolen (<i>andre brugere end kommunale folkeskoler</i>) pr. time (<i>mindst 2 timer pr. gang</i>)	594	611

Kultur- og Fritidsudvalget

Musikskole

	2025	2026
Tumlerytmik & Musikalsk Legestue – 1 rate	836	873
Max Musik I & II – 4 rater á 436,25 kr.	1.672	1.745
Musikklub – 4 rater á 436,25 kr.	1.672	1.745
Juniormusik - 10 rater á 275,50 kr.	2.640	2.755
Instrumentalundervisning (individuel) – 10 rater á 567,70 kr.	5.440	5.677
Instrumentalundervisning individuel (kort) – 10 rater á 340,62 kr.	0	3.406
Holdundervisning 3-6 elever – 10 rater á 305,60 kr.	2.928	3.056
Ung musik – 10 rater á 208,70 kr.	2.000	2.087
Sammenspil – uden individuel undervisning – 10 rater á 208,70 kr.	2.000	2.087
Talentlinje/Performance Akademi – 10 rater á 780,60 kr.	7.480	7.806
<i>Fælles aktiviteter, sammenspil, teori, høre lære, jam m.m. er inkl. i ovennævnte.</i>		
Voksen instrumentalundervisning over 25 år – 10 rater á 737,20 kr.	7.064	7.372
Voksenkor – 10 rater á 253 kr.	2.424	2.530
Instrumentleje - 10 rater á 122,80 kr.	1.176	1.228
Administrationsgebyr pr. elev	95	100
Dagtilbud. Institutioner faktureres:		
<i>Dagtilbud, institutioner, ordinært</i>	5.733	5.983
<i>Dagtilbud, special</i>	3.397	3.545
Musikklasser. Skoler faktureres:		
<i>Musikklasser: Model A</i>	7.160	7.472
<i>Musikklasser: Model B</i>	7.823	8.164
<i>Musikklasser: Model C</i>	8.486	8.856
<i>Musikklasser: Model D</i>	9.370	9.778
<i>Musikklasser: Model E</i>	10.138	10.580
<i>Musikklasser: Model F</i>	11.020	11.500

Elever over 25 år er ikke omfattet af Statens Kunstfond og Haderslev Kommunes tilskudsordninger, og skal derfor betale forhøjet deltagerbetaling.

Musikskolen råder over nogle instrumenter. Disse kan lejes af musikskolens elever.

Taksterne vedrører skoleåret 2025/2026.

Salg af ydelser og undervisningsmateriale (enkelte timer eller hele forløb) vil typisk blive udregnet med den faktiske pris eller en gennemsnitlig lærerlønns udgift inkl. pension, forberedelse, transport m.m.

Delvis friplads ordning: Grundlag for vurderingen er med udgangspunkt i den aktuelle Fripladsskala, Børne- og Undervisningsministeriet. Der gennemføres en genvurdering i midten af sæsonen.

Takster for private og kommercielle bruger samt generelle takster fremgår af nedenstående med følgende undtagelser:

- 1) Lokaler anvendes vederlagsfrit til folkeoplysende foreninger og øvrige almennyttige foreninger/aktiviteter
- 2) Visning på infotavler er vederlagsfrit for folkeoplysende foreninger og øvrige almennyttige foreninger/aktiviteter

Kunstgræsbaner	2025	2026
Leje pr. påbegyndt time	600	618
Haderslev Idrætscenter	2025	2026
Halleje, Dobbelt hal (hal 1 + 2) ved kommercielt arrangement pr. døgn	36.300	37.389
Halleje, Enkelt hal (hal 3) ved kommercielt arrangement pr. døgn	19.210	19.786
<i>(der laves som regel færdige pakked løsninger inkl. forplejning ved kommercielle arr.)</i>		
Idrætshal (hal 1, 2 eller 3) pr. time	555	572
Service-time	390	402
Mødelokale 1 pr. time (max. 12 pers.)	360	371
Mødelokale 2 pr. time (max. 32 pers.) inkl. projektor	515	530
Mødelokale 3 (IT) pr. time (max. 20 pers.)	515	530
Mødelokale 4 pr. time (max. 50 pers.) inkl. projektor	515	530
Lounge pr. time - begrænset udlejning	1.855	1.911
Udlejning af mobilscene pr. døgn	3.295	3.394
Foreningslokalet	360	371
Stadion og Idrætsanlæg	2025	2026
Leje af atletikstadion pr. time	710	731
Ekstra serviceydelser pr. time	385	397
Gram Svømmebad	2025	2026
Enkeltbillet børn	30	30
Enkeltbillet voksne	40	40
10 klipskort børn	250	250
10 klipskort voksne	350	350
Sæsonkort børn	450	450
Sæsonkort voksne	850	850
Sæsonkort familier	1.500	1.500
Kulturhuset Bispen	2025	2026
Bispens mødelokaler m.m.		
Åbn/lukkevagter ved leje af mødelokale udenfor normal åbningstid pr. dag	750	750
Leje af mødelokale pr. time	200	200
Leje af Multisalen/Månen indenfor normal åbningstid pr. time	250	250
Leje af Månen fredag efter kl. 16. 00 samt i weekenden pr. dag	3.400	3.400
Håndværkeriet		
Brugerbetaling pr. dag	30	30
Klippekort - 12 klip til 12 dage	300	300
Årskort - kom så tit du vil	600	600
<i>Diverse materialer betales efter forbrug</i>		
Infotavler		
Grafisk arbejde – ekskl. moms	400	400
1 uges visning - ekskl. moms	800	800
2 ugers visning - ekskl. moms	1.500	1.500
3 mdr. visning (ubegrænset antal spot) - ekskl. moms	7.500	7.500
6 mdr. visning (ubegrænset antal spot) - ekskl. moms	10.500	10.500

Schaumanns værksteder (Det nye Træværksted)

Brugerbetaling pr. dag	30	30
12 klip til 12 dage (tidligere 10 turs kort)	300	300
Årskort (kom så tit du vil)	600	600
<i>Diverse materialer betales efter forbrug</i>		

Historisk Arkiv**2025 2026**

Digitale kopier, Digital kopi af film, video, pr. påbegyndt time	475	500
Undersøgelser, Research, undersøgelser	475	475
Slægtsforskning, Slægtsforskning, pr. påbegyndt times forundersøgelse	375	375

Fotografiske billeder

Til brug for annoncer, reklamer m.m.	650	650
Til film- og videoproduktion (pr. sek.)	100	100
Digitale billeder til privat brug	100	100

Museum (Ehlers Samlingen/Von Oberbergs Hus)

Entre til et museum – voksne	70	70
Entre til et museum – studerende	40	40
Entre til et museum – gruppe (min. 10 personer), pr. person	50	50

Rundvisning

Rundvisning	425	425
-------------	-----	-----

Kultur og Fritid

Leje af festsalen pr. time	185	191
Leje af øvrige lokaler pr. time	185	191

Folkeskoler (tidligere Børn og Familie)

Overnatning indtil 100 personer	1.800	1.854
Overnatning 101-250 personer	13	13
Overnatning 251 personer og derover	9	9

Fri- og privatskolers brug af svømmehaller, haller m.v.**2025 2026**

Haderslev Hallens svømmehal - kl. 06.00-22.00 - pr. time	1.100	1.133
Haderslev Hallen - kl. 08.00-23.00 - pr. time	490	505
Hjortebro svømmehal - kl. 06.00-22.00 - pr. time	1.100	1.133
Haderslev Idrætscenter - Hal 1 - kl. 06.00-08.00 og kl. 22.00-23.00 - pr. time	330	340
Haderslev Idrætscenter - Hal 1 - kl. 08. 00-15.00 og kl. 20.00-22.00 - pr. time	435	448
Haderslev Idrætscenter - Hal 1 - kl. 15.00-20.00 - pr. time	555	572
Haderslev Idrætscenter - Hal 2 - kl. 06.00-08.00 og kl. 22.00-23.00 - pr. time	330	340
Haderslev Idrætscenter - Hal 2 - kl. 08.00-15.00 og kl. 20.00-22.00 - pr. time	440	453
Haderslev Idrætscenter - Hal 2 - kl. 15.00-20.00 - pr. time	555	572
Haderslev Idrætscenter - Hal 3 - kl. 06.00-08.00 og kl. 22.00-23.00 - pr. time	330	340
Haderslev Idrætscenter - Hal 3 - kl. 15.00-20.00 - pr. time	555	572
Haderslev Idrætscenter - Hal 3 - kl. 20.00-22.00 - pr. time	440	453
Lethallen i perioden 01.10 til 01.04 - kl. 06.00-08.00 - pr. time	275	283
Lethallen i perioden 01.10 til 01.04 - kl. 06.00-08.00 og kl. 21.00-22.00 - pr. time	330	340
Lethallen i perioden 01.10 til 01.04 - kl. 15.00-16.00 - pr. time	555	572
Lethallen i perioden 01.10 til 01.04 - kl. 16.00-21.00 - pr. time	440	453
Lethallen i perioden 31.03 til 30.09 - kl. 06.00-15.00 og kl. 20.00-23.00 - pr. time	275	283
Lethallen i perioden 31.03 til 30.09 - kl. 15.00-20.00 - pr. time	330	340
Atletikstadion 31.03 til 30.09 - kl. 06.00-08.00 og kl. 20.00-23.00 - pr. time	440	453
Atletikstadion 31.03 til 30.09 - kl. 08.00-10.00 og kl. 12.00-14.00 - pr. time	720	742
Atletikstadion 31.03 til 30.09 - kl. 16.00-20.00 - pr. time	555	572
Øvrige baner 31.03 til 30.09 - kl. 06.00-08.00 og kl. 21.00-22.00 - pr. time	170	175
Øvrige baner 31.03 til 30.09 - kl. 08.00-15.00 - pr. time	210	216
Øvrige baner 31.03 til 30.09 - kl. 15.00-21.00 - pr. time	240	247

Fri- og privatskolers brug af Kulturpakker	2025	2026
Kulturpakker – dans, musik og teater	240	247

Taksterne vedrører skoleåret 2025/2026

Særaftaler med Haderslev Kommune som foreninger gratis kan gøre brug af:

Sted	Bookes via	Bemærkninger
Kulturhus Harmonien	Hotel Harmonien	80 dage årligt. Vilkår for brug af Kulturhus Harmonien fremgår af brugermanual, der fås ved henvendelse til Kultur og Fritid
Tørning Mølle – "Møllerens hus"	Tørning Mølle	Ubegrænset
Tørning Mølle – "Aktivitetsladen"	Tørning Mølle	30 dage årligt (max. 5 weekender)
Slotsgade 25	Slotsgade 25	Ikke defineret
Fuglsang Lounge, Haderslev Idrætscenter	Haderslev Fodbold-klub	50 dage årligt

Teknik- og Klimaudvalget

Gebyrer på bidragsbillet (momsfri) opkræves 1 gang årligt	2025	2026
Skorstensfejerbidrag. Kommunen opkræver på vegne af skorstensfejerne og tillægger et administrationsgebyr på 5%.		

Rottegebyr. Omkostninger til skadedyrsbekæmpelse opkræves i henhold til gældende bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv.

Jordflytning for boliger, pr. bolig	2	2,25
-------------------------------------	---	------

Jordflytning erhverv (momsfri)	2025	2026
Jordflytning for erhverv i h.t. bekendtgørelse om affaldsregulativer, gebyrer og -aktører §18 stk. 5:		
-Pr. anmeldelse, grundgebyr	230	230
-Efter medgået tidsforbrug, takst pr. time	635	670

Affald (momsfri)	2025	2026
Anvisning af affald for erhverv i h.t. bekendtgørelse om affaldsregulativer, gebyrer og -aktør § 18 stk. 4;		
Efter medgået tidsforbrug, takst pr. time	635	724

Styrket affaldstilsyn, erhverv i h.t. bekendtgørelse om affaldstilsyn		
Efter medgået tidsforbrug ekskl. køretid som er indregnet i taksten, takst pr. time	750	760

Tilsyn med slamudbringning (momsfri)	2025	2026
Tilsyn med slamudbringning, jævnfør bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v..		
Gebyr opkræves som timepris efter medgået tid, pr. time	-	724

Selektiv nedrivning af ejendomme på 250 m2 eller mere (momsfri)	2025	2026
Miljøafdelingens sagsbehandling i forbindelse med nedrivningsplan samt tilsyn med nedrivning, jævnfør bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde.		
Gebyr opkræves som timepris efter medgået tid, pr. time	-	724

Gebyr for vandløbsreguleringssager (momsfri)	2025	2026
I henhold til bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering opkræves et minimumsgebyr pr. sag, herunder for krydsningstilladelser	7.487	7.589
Ved større og komplicerede sager, der kræver megen sagsbehandling inkl. tilsyn, opkræves et højere gebyr med op til max. 2% af anlægsudgiften		
Åbning af rørlagte vandløb, som har et miljømæssigt formål er frataget gebyr.		
Det samme gælder krydsning af vandløb med broer, som indgår i stianlæg, hvor der er sikret offentlig adgang.	>7.487	>7.589
Vand, spildevand og affald (inkl. moms)	2025	2026
Takster for vand, spildevand og affald fremgår af det kommunale selskab Provas' hjemmeside www.provas.dk		
Færdselsskader (momsfri)	2025	2026
Administrationsgebyr i fm. erstatningskrav som følge af færdselsskader		
Pr. sag i alt	1.060	1.075
Kommerciel servicevejvisning (momsfri)	2025	2026
Pr. skilt	2.300	2.330
Udeservering, stadepladser, torvedage (momsfri)	2025	2026
Udeservering på lejet areal – Gågaden i Haderslev - 4 m2 eller derover pr. m2 pr. halvår	290	300
Udeservering på lejet areal– Gågaden i Haderslev - under 4 m2 pr. halvår	1.080	1.100
Udeservering lejlighedsvis på lejet areal- Gågaden i Haderslev by pr. dag	590	600
Stadepladser – Gågaden i Haderslev pr. dag	590	600
Udeservering på lejet areal - Øvrige gader i Haderslev by - 4 m2 eller derover pr. m² pr. halvår	135	140
Udeservering lejlighedsvis på lejet areal- Øvrige gader i Haderslev by pr. dag	590	600
Stadepladser - Øvrige gader og pladser i Haderslev by pr. dag	590	600
Udeservering på lejet areal - Øvrige gader i kommunen - 4 m2 eller derover pr. m² pr. halvår	75	80
Udeservering lejlighedsvis på lejet areal - Øvrige gader i kommunen pr. dag	590	600
Stadepladser - Øvrige gader og pladser i kommunen - pr. dag	590	600
Arrangementspladser - Store pladser og parker (Gravene/cirkuspladser/ Damparken/Høttepladsen) pr. dag	1.200	1.300
Mobilt gadesalg, køretøj under 2,5 m licens pr. måned	810	810
Torvedag - Lejlighedsstadeplads - på torvet på Gravene pr. dag	190	195
Torvedag - Fast plads - på torvet på Gravene pr. m2 pr. halvår pr. uge	135	140
Byggesagsbehandling (momsfri)	2025	2026
Simpelt byggeri og konstruktioner, såsom garager, carporte, udhuse, drivhuse og lignende mindre bebyggelser under 50 m2, fast gebyr pr. sag	1.175	1.175
Øvrige simple konstruktioner, som f.eks. telte, skilte, tribuner, master, legepladser og lignende, fast gebyr pr. sag	1.175	1.175
Øvrige sagstyper, hvortil der søges byggetilladelse og meddeles ibrugtagningstilladelse, herunder lovliggørelse, dispensation og påbud m.m. Afregnes efter medgået tid, timepris. Hvad angår forhåndsdialog er første time gratis, herefter afregnes efter medgået tid til timepris	880	895
Togkørsel på Skrydstrup-sporet (momsfri)	2025	2026
Infrastrukturafgift pr. transporteret ton gods	1,50	1,55

Færgedrift - Aarø overfarten	2025	2026
Personbefordring - hele året ekskl. skolernes sommerferieperiode (momsfri)		
Voksne, t/r	30	35
Voksne, 10-turskort	180	180
Voksne, 30 turskort	450	450
Voksne, månedskort	250	250
Voksne, gruppe	18	18
Børn 4-15 år, t/r	15	20
Børn 4-15 år, 10-turskort	90	90
Børn 4-15 år, 30 turskort	225	225
Børn 4-15 år, månedskort	117	119
Børn 4-15, gruppe	9	9
Personbefordring - takster i skolernes sommerferieperiode (momsfri)		
Voksne, t/r	50	55
Voksne, 10-turskort	360	360
Voksne, 30 turskort	900	900
Voksne, månedskort	450	450
Voksne, gruppe	32	35
Børn 4-15 år, t/r	25	25
Børn 4-15 år, 10-turskort	180	180
Børn 4-15 år, 30 turskort	450	450
Børn 4-15 år, månedskort	234	235
Børn 4-15, gruppe	18	18
Personbefordring hele året (momsfri)		
Årskort – Helårsboere på Aarø	2.495	2.530
Køretøjer - hele året ekskl. skolernes sommerferieperiode (inkl. moms)		
Cykler og knallerter t/r	-	-
Motorcykler t/r	15	15
Køretøjer t/r	50	55
10-turskort, køretøjer	250	250
30-turskort, køretøjer (<i>inkl. trailer/campingvogn</i>)	600	600
Køretøjer - takster i skolernes sommerferieperiode (inkl. moms)		
Cykler, knallerter t/r	-	-
Motorcykler t/r	30	30
Køretøjer t/r	75	80
10-turskort, køretøjer	250	250
30-turskort, køretøjer (<i>inkl. trailer/campingvogn</i>)	600	600
Større køretøjer og gods (inkl. moms)		
Varebiler under 3.500 kg og under 6 m i længde, t/r	15	20
Varebiler under 3.500 kg og over 6 m i længde, t/r	41	50
Køretøjer over 3.500 kg totalvægt t/r, inkl. op til 6 tons gods t/r	61	75
Gods herunder betales pr. ton	11	15
Ekstra sejlads ved akuttillfælde (betales af det offentlige) (momsfri)		
Kl. 06.00-18.00 t/r	585	595
Kl. 18.00-06.00 t/r	2.365	2.400
Private ekstra ture sejles kun, hvis det er muligt, og kun efter aftale med færge- farten. Bestilles senest en uge før (momsfri)	2025	2026
Bilfærge ekstratur nat kl. 23.15-02.00, hele året	3.750	3.800
Bilfærge ekstratur dag, skolernes sommerferie	2.185	2.215
Bilfærge ekstratur dag, udenfor skolernes sommerferie	1.250	1.265
Brug af Magda 3 til bugsering, begravelse etc. pr. påbegyndt time	1.050	1.100

Bestillingsture kl. 23.15 fra Aarø og kl. 23.30 fra Aarøsund bestilles inden kl. 22 af personer over 18 år (momsfri)

Normal t/r takst pr. tur, dog min. 230 220

Havne og lystbådehavne 2025 2026
Redskabsrum på Vodhængen

Redskabsrum, stort, årligt 2.400 2.450

Redskabsrum, normalt, årligt 2.000 2.050

Vinteropbevaringsplads (inkl. moms) 2025 2026

Vinteropbevaringsplads for de kommunale pladser Vodhæng og Pakhuskajen er undertaget for gebyrer

Vinteropbevaringsplads – opbevaring af både på land efter 1. maj:

Perioden 1. september – 30. april - 6.000

Både på land 1. maj – 30. april for fastliggere pr. år 8.400 -

Både på land 1. maj – 30. april for fastliggere pr. måned 1.200 -

Vinteropbevaring på land tildeles af kommunen jf. aftale med havnen.

Faste pladser i Haderslev Havn ekskl. el, takster afhænger af bådpladsens størrelse (inkl. moms)

Takst 1 Bådpladser HH1-HH16 3.100 3.200

Takst 2 Bådpladser HH17-HH28 3.400 3.450

Takst 3 Bådpladser HH29-HH45 4.500 4.575

Takst 4 Bådpladser HH46-HH69 5.700 5.780

Takst 5 Bådpladser HH100-HH130 korte både 8.850 8.975

Takst 6 Bådpladser HH100-HH130 lange både 12.890 13.100

Pakhuskajen (Strækning E og F), Kulkajen samt Godskajen (inkl. moms)
Både over 15 m:

Bådpladser, årligt 12.890 13.100

Bådpladser, månedligt 2.700 2.800

Store både, erhvervsbåde, månedligt 3.050 3.200

Faste pladser i Aarøsund Havn inkl. el 12 måneder, takster afhænger af bådpladsens størrelse (inkl. moms)

Takst 1 Bådpladser AS210-AS231 3.200 3.200

Takst 2 Bådpladser AS232-AS239 4.100 4.100

Takst 3 Bådpladser AS240-AS251 5.500 5.500

Faste pladser i Aarø Havn inkl. el 7 måneder, takster afhænger af bådpladsens størrelse (inkl. moms)

Takst 1 Bådpladser AA163-AA172, AA300-AA304 3.200 -

Takst 2 Bådpladser AA150-AA152, AA155-AA162 3.850 -

Takst 3 Bådpladser AA173-AA206, AA305-AA328 4.100 -

Takst 4 Bådpladser AA153-AA154 5.600 -

Takst 1 Bådpladser AA163-AA172 - 3.250

Takst 2 Bådpladser AA155-AA162 - 3.900

Takst 3 Bådpladser AA205, AA305-AA306 - 5.100

Store både ved Sydbroen (tidligere Helene broen) over 15 m

Takst 4 Bådplads AA152 - 13.100

Aarø - El forbrug

El pr. kwh inkl. afgifter – 400W på Aarø måleraflæses sammen med havneassistenten Dagspris + 25%

Gæstebåde Haderslev Havn ekskl. el (inkl. moms) 2025 2026

0 – 9,99 m 175 180

10 – 11,99 m (2025) 215 -

12 – 14,99 m (2025) 255 -

10 – 14,99 m (2026)	-	235
Over 15 m	500	500
Ugekort til 7 sammenhængende dage koster 5 gange dagsprisen		
Honnørkajen, Godskajen og Kulkajen kun for både over 15 meter i længde		

Gæstebåde Aarø og Aarøsund Havn inkl. el (inkl. moms)	2025	2026
0 – 9,99 m	175	180
10 - 11,99 m (2025)	215	-
12 – 14,99 m (2025)	255	-
10 – 14,99 m (2026)	-	235
Over 15 m	500	500
Ugekort til 7 sammenhængende dage koster 5 gange dagsprisen		

Haderslev Trafikhavn og Aarøsund Fiskerihavn (inkl. moms)	2025	2026
Skibsafgifter		
Afgift pr. anløb pr. BT	6	7
Afgift pr. måned pr. BT	30	30
Afgift rute fartøjer pr. anløb pr. BT	20	20

Vareafgifter pr. ton (inkl. moms)		
Hovedtaksten	13	13
Konventionelle fisk 2,45 % ved salg i første hånd		
Opdrætslaks 0,75 % ved salg i første hånd		

Passager afgifter (inkl. moms)		
Pr. døgn	6	7
4-30 anløb pr. uge	13	14
Over 30 anløb pr. uge	25	25

Levering af vand (inkl. moms)		
Levering af vand pr. m3 ekskl. vandaflædningsafgift inkl. miljøafgift og målerleje	Dagspris + 25%	
Storkunder, levering af vand pr. m3 ekskl. vandaflædningsafgift inkl. afgifter m.v.	Dagspris + 25%	
Betjeningsgebyr – Inden for normal arbejdstid pr. gang	330	335
Tillægsgebyr pr. påbegyndt time uden for normal arbejdstid pr. gang	1.260	1.275

Levering af el: (inkl. Moms)		
El pr. kWh inkl. afgifter	El-pris + 25 %	
Storkunder, levering af el pr. kWh inkl. afgifter	El-pris + 25 %	
Betjeningsgebyr inden for normal arbejdstid pr. gang	330	335
Tillægsgebyr ved levering udover normal arbejdstid pr. gang	1.260	1.275

Senior- og Sundhedsudvalget

Plejecentrene	2025	2026
Forplejningspakken pr. måned	4.261	4.453
Forplejningspakke pr dag	156	164
Forplejning aflastningsplads pr. dag	156	164
Servicepakke 1 - Fællesarealer inkl. vinduesvask pr. måned	95	91
Servicepakke 3 - Egen bolig inkl. vinduesvask pr. måned	140	135
Servicepakke 4 - Egen bolig ekskl. vinduesvask pr. måned	139	110
Vaskepakke 1 - Inkl. leje og vask af linned, pris pr. måned	307	323
Vaskepakke 2 - Vask i leve/bo miljø, pris pr. måned	31	32

Madservice i eget hjem	2025	2026
Hovedret pr. måltid inkl. udbringning	63	65
Biret pr. måltid	11	11
I alt pr. måltid	74	76

Dagcentre	2025	2026
Heldagsforplejning ekskl. morgenmad, pris pr. dag	95	97

Formiddagsplads – pris pr. dag	77	79
Eftermiddagsplads – pris pr. dag	82	84
Betaling for kørsel til dagcenter pr. tur/retur	47	48

Social- og Handicapudvalget

Bostederne under Handicap, Socialpsykiatri og Myndighed	2025	2026
Servicepakke 1 - Fællesarealer inkl. vinduesvask pr. måned	67	54
Servicepakke 2 - Egen bolig inkl. vinduesvask pr. måned	120	131
Vaskepakke - Vask i leve/bo miljø pr. måned	37	51

Økonomiudvalget

Rykkergebyrer ved for sen betaling	2025	2026
Rykkergebyr ved udsendelse af rykkerskrivelser	250	250
Rykkergebyr ved regningskrav	100	100

Bilag 1: Investeringsoversigt

Investeringsoversigt (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Børne- og Familieudvalget					
Kvalitetsreform: Faglokaler	U	3,0	6,0	6,0	6,0
Fjelstrup – udvidelse af 0-6 års tilbud	U	0,8	-	-	-
Etablering af ekstra lokaler til Børneunivers Nord, afd. Suset	U	-	2,3	-	-
Vedligeholdelsespulje BFU	U	4,0	2,0	2,0	2,0
Kultur- og Fritidsudvalget					
Svømmefaciliteter Haderslev by	U	3,5	25,0	61,0	50,0
Anlægs- og facilitetspulje	U	2,3	2,3	2,3	2,3
Svømmefaciliteter Vojens	U	14,9	-	-	-
Vojens Speedway Center – udvidelse af tribunekapacitet – 480 sæder	U	-	1,8	-	-
Starup Ungdoms- og Idrætsforening - kunstgræsbaner	U	-	-	-	4,2
Nye omklædningsfaciliteter v. klubhus på Kløvermarken	U	1,4	-	-	-
Istandsættelse af klubhus Skovbybanen	U	0,2	-	-	-
Land- og Byudviklingsudvalget					
Borgerbudgettering i landdistrikterne	U	1,4	1,4	1,4	1,4
Landdistriktpulje	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Område- og landsbyfornyelse	U	2,6	2,6	2,6	2,6
Forum Vojens og Vision Gram	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Borgerbudgettering Haderslev/Starup	U	0,7	0,7	0,7	0,7
Strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram	U	3,5	3,5	3,5	3,5
Områdefornyelse Østergade/Vestergade	U	-	-	-	2,0
Områdefornyelse Rådhuscenter Vojens	U	0,4	0,4	0,4	0,4
Områdefornyelse Rådhuscenter Vojens	I	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Senior- og Sundhedsudvalget					
Velfærdsteknologiske løsninger	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Social- og Handicapudvalget					
Investeringsspulje til velfærdsteknologi	U	0,5	0,5	-	-
Hjortebroværksted	U	0,5	-	-	-
Teknik- og Klimaudvalget					
Østergade/Honnørkajen. Klargøring af grund samt etablering af udenomsarealer	U	-	1,2	-	-
Jomfrusti-projektet	U	35,6	29,0	-	-
Jomfrusti-projektet	I	-10,0	-27,0	-	-
Håndtering af klimavand, klimatilpasning og kyststrategi	U	-	2,0	-	-
Pulje til kystbeskyttelse og klimatilpasning	U	-	-	2,0	-
Vores kyst – Kystbeskyttelse ved Blokhusskoven, Hejsager og Kelstrup	U	-	25,0	25,0	25,0
Vores kyst – Kystbeskyttelse ved Blokhusskoven, Hejsager og Kelstrup	I	-	-25,0	-25,0	-25,0
Klimaplan 2022-2050	U	3,0	3,0	3,0	3,0
Vores kyst, anlægsprojekt med bidragsfordeling - Projektering	U	1,0	0,5	-	-
Vores kyst, anlægsprojekt med bidragsfordeling - Projektering	I	-	-6,5	-	-
Flytning af driftsafdelingen	U	4,5	-	-	-
Broer og bygværker	U	0,7	3,7	2,0	-
Tilgængelighedspulje	U	0,4	0,4	0,4	0,4
Pulje til trafiksikkerhed	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Oversvømmelsessikring af Fole	U	3,5	-	-	-
Haderslev Dam og Fjord	U	1,0	-	-	-
Pulje til sund fjord og Dam	U	-	1,0	1,0	1,0
Pulje til oprensning af Havne (Aarø)	U	1,2	-	-	-

Investeringsoversigt (mio. kr.)	U/I	2026	2027	2028	2029
Pulje til prioritering af havne og færge	U	0,5	2,8	5,0	5,0
Cykelsti Hejsager – Starup	U	16,0	0,5	-	-
Cykelsti Hejsager – Starup	I	-0,2	-6,6	-	-
Sikre skoleveje i Haderslev Sydby	U	0,1	-	-	-
Sikre skoleveje i Haderslev Sydby	I	-2,8	-	-	-
Cykelsti - Haderslev- Fjelstrup	U	1,0	7,5	16,0	-
Cykelsti - Haderslev- Fjelstrup	I	-0,5	-3,8	-8,0	-
Cykelsti - Vojens- Jegerup	U	0,5	7,5	-	-
Cykelsti - Vojens- Jegerup	I	-0,2	-3,8	-	-
Krydsombygning Haderslev Nord ved Sønderjyske Motorvej	U	2,0	-	-	-
Krydsombygning Haderslev Nord ved Sønderjyske Motorvej	I	-1,0	-	-	-
Gelså EU-life projekt	U	0,9	0,9	0,9	0,9
Pulje til etablering af nye afvandingsledninger	U	1,0	1,0	1,0	1,0
Vores kyst – kystbeskyttelse ved Hejsager og Kelstrup	U	1,6	-	-	-
Over Kestrup – sydlig vejstrækning udvides med vigelommer	U	0,3	-	-	-
Nedlæggelse af overflødige brandhaner	U	0,3	0,3	0,3	0,3
Pulje til oprensning af sejlbare Haderslev Inderhavn og fjord	U	-	6,0	3,0	3,0
Vækst- og Udviklingsudvalget					
Strategiske udviklingsplaner i Haderslev	U	1,1	2,5	2,5	2,5
Basen – Et formidlingscenter ved Skrydstrup	U	-	4,0	-	-
Aarø Turismeudvikling	U	1,0	-	-	-
Aarø Naturø (Nordea-fond projekt)	U	8,3	8,3	-	-
Aarø Naturø (Nordea-fond projekt)	I	-4,0	-4,0	-	-
Belysning i byrum	U	1,0	1,0	1,0	-
Legepladser i Vojens og Haderslev	U	2,0	4,0	4,0	-
Legepladser i Vojens og Haderslev	I	-	-2,0	-2,0	-
Økonomiudvalget					
Byudvikling	U	2,7	6,0	7,8	1,4
Erhvervsjord	U	-	4,9	5,0	3,0
Hammelev Erhvervsområde	U	9,0	-	-	-
Pulje til boligbyggemodning og salg af grunde	U	1,9	1,9	1,9	1,9
Pulje til boligbyggemodning og salg af grunde	I	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Anlægstilskud til Brand og Redning Sønderjylland	U	1,9	1,6	1,6	1,6
Bygningsvedligeholdelse m.v.	U	27,8	28,3	28,3	28,3
Energibesparende foranstaltninger	U	5,0	5,0	5,0	5,0
Strukturelle ændringer på borgernære områder BFU, SSU, SHU	U	-	7,7	10,0	5,0
Hiort Lorenzens vej Komplekset	U	10,5	-	-	-
Uudmøntet anlægspulje	U	-	10,0	20,0	40,0
Teknisk budget – Nettoanlæg i alt		170,4	149,4	193,7	180,5
Teknisk budget – Bruttoanlæg i alt		190,8	229,8	230,5	206,9

Bruttoanlæg er anlægsudgifter uden ældreboliger
Afrundingsdifferencer kan forekomme